

32002O0002

2002 7 15

EUROPOS BENDRIJŲ OFICIALUSIS LEIDINYS

L 185/1

EUROPOS CENTRINIO BANKO GAIRĖS**2002 m. kovo 7 d.****iš dalies keičiančios Gairės ECB/2000/7 dėl Eurosistemos pinigų politikos priemonių ir procedūrų****(ECB/2002/2)****(2002/553/EB)**

EUROPOS CENTRINIO BANKO VALDANČIOJI TARYBA,

(4) Vadovaujantis Statuto 12.1 ir 14.3 straipsniais, ECB gairės yra sudėtinė Bendrijos teisės dalis,

atsižvelgdama į Europos bendrijos steigimo sutartį (toliau — Sutartis), ypač į jos 105 straipsnio 2 dalies pirmą įtrauką,

PRIĖMĖ ŠIAS GAIRĖS:

atsižvelgdama į Europos centrinių bankų sistemos ir Europos centrinio banko statuto (toliau — Statutas) 12.1 ir 14.3 straipsnius, siejant su 3.1 straipsnio pirma įtrauka, 18.2 straipsniu ir 20 straipsnio pirma dalimi,

*1 straipsnis***Bendros pinigų politikos įgyvendinimo principai, priemonės, procedūros ir kriterijai**

kadangi:

- (1) Pagal bendrą pinigų politiką turi būti apibrėžtos priemonės ir procedūros, kurias turi naudoti Eurosistema, susidedanti iš valstybių narių, pagal Sutartį įsivedusių eurą (toliau — dalyvaujančios valstybės narės), nacionalinių centrinių bankų (NCB) ir Europos centrinio banko (ECB), kad įgyvendintų tokią politiką vienodu būdu visose dalyvaujančiose valstybėse narėse.

Šių gairių priedas („Bendra pinigų politika euro zonoje — Bendrieji Eurosistemos pinigų politikos priemonių ir procedūrų dokumentai“) pakeičia 2000 m. rugpjūčio 31 d. Gairių ECB/2000/7 dėl Eurosistemos pinigų politikos priemonių ir procedūrų ⁽¹⁾ 1 priedą („Bendra pinigų politika trečiajame etape — Bendrieji Eurosistemos pinigų politikos priemonių ir procedūrų dokumentai“).

2 straipsnis

- (2) Reikia tinkamai atspindėti tolesnį bendros pinigų politikos, susijusios su euru, nustatymo ir įgyvendinimo plėtojimą.

Patikrinimas

- (3) ECB turi įgaliojimus nustatyti būtinas priemonių ir procedūrų, kurios turi būti naudojamos siekiant įgyvendinti bendrą pinigų politiką, gaires, o NCB turi veikti pagal tokias gaires.

NCB ne vėliau kaip iki 2002 m. balandžio 25 d. perduoda ECB informaciją apie tekstus ir priemones, kuriomis jie ketina laikytis šių gairių.

⁽¹⁾ OL L 310, 2000 12 11, p. 1.

3 straipsnis

3. Šios gairės skelbiamos *Europos Bendrijų oficialiajame leidinyje*.

Baigiamosios nuostatos

Priimta Frankfurte prie Maino, 2002 m. kovo 7 d.

1. Šios gairės skirtos dalyvaujančių valstybių narių NCB.
2. Šios gairės įsigalioja 2002 m. liepos 7 d.

ECB Valdančiosios tarybos vardu
Pirmininkas
Willem F. DUISENBERG

PRIEDAS

BENDRA PINIGŲ POLITIKA EURO ZONOJE

Bendrieji Eurosistemos pinigų politikos priemonių ir procedūrų dokumentai

2002 m. balandžio mėn.

TURINYS

	<i>Puslapis</i>
Ižanga 10	108
1 SKYRIUS	
1. Pinigų politikos struktūros apžvalga	109
1.1. Europos centrinių bankų sistema	109
1.2. Eurosistemos tikslai	109
1.3. Eurosistemos pinigų politikos priemonės	109
1.3.1. Atviros rinkos operacijos	109
1.3.2. Nuolatinės galimybės	110
1.3.3. Privalomosios atsargos	110
1.4. Sandorio šalys	110
1.5. Pagrindinis turtas	111
1.6. Pinigų politikos struktūros pakeitimai	111
2 SKYRIUS	
2. Reikalavimus atitinkančios sandorio šalys	112
2.1. Bendrieji reikalavimų atitikimo kriterijai	112
2.2. Sandorio šalių skubiems konkursams ir dvišalėms operacijoms atranka	112
2.3. Sankcijos, taikytinos sandorio šalims nevykdant įsipareigojimų	113
2.4. Teisių apribojimas arba nušalinimas dėl riziką ribojančių priežasčių	113
3 SKYRIUS	
3. Atviros rinkos operacijos	114
3.1. Grįžtamieji sandoriai	114
3.1.1. Bendrosios pastabos	114
3.1.2. Pagrindinės refinansavimo operacijos	114
3.1.3. Ilgalaikės refinansavimo operacijos	115
3.1.4. Koreguojančiosios grįžtamosios operacijos	115
3.1.5. Struktūrinės grįžtamosios operacijos	116
3.2. Vienakrypčiai sandoriai	116
3.3. ECB skolos pažymėjimų išleidimas	117
3.4. Užsienio valiutų apsikeitimo sandoriai	118
3.5. Terminuotųjų indėlių pritraukimas	119
4 SKYRIUS	
4. Nuolatinės galimybės	119
4.1. Ribinio skolinimosi galimybė	119
4.2. Indėlių galimybė	120
5 SKYRIUS	
5. Procedūros	121
5.1. Konkursų procedūros	121
5.1.1. Bendrosios pastabos	121
5.1.2. Konkursų operacijų kalendorius	123
5.1.3. Konkursų operacijų paskelbimas	124
5.1.4. Sandorio šalių pasiūlymų parengimas ir pateikimas	125
5.1.5. Paskirstymo konkurse procedūros	126

	<i>Puslapis</i>
5.1.6. Konkursų rezultatų paskelbimas	129
5.2. Dvišalių operacijų procedūros	130
5.3. Atsiskaitymo procedūros	131
5.3.1. Bendrosios pastabos	131
5.3.2. Atsiskaitymai už atviros rinkos operacijas	131
5.3.3. Dienos pabaigos procedūros	132
6 SKYRIUS	
6. Reikalavimus atitinkantis turtas	132
6.1. Bendrosios pastabos	132
6.2. Pirmojo lygio turtas	133
6.3. Antrojo lygio turtas	135
6.4. Rizikos kontrolės priemonės	137
6.4.1. Išankstiniai garantai	138
6.4.2. Pirmojo lygio turto rizikos kontrolės priemonės	139
6.4.3. Antrojo lygio turto rizikos kontrolės priemonės	141
6.5. Pagrindinio turto vertinimo principai	143
6.6. Tarptautinis reikalavimus atitinkančio turto naudojimas	144
6.6.1. Korespondentinės centrinės bankininkystės modelis	144
6.6.2. Tarptautiniai ryšiai	145
7 SKYRIUS	
7. Privalomosios atsargos	146
7.1. Bendrosios pastabos	146
7.2. Įstaigos, kurioms taikomas privalomųjų atsargų reikalavimas	146
7.3. Privalomųjų atsargų nustatymas	147
7.4. Atsargų laikymas	149
7.5. Atskaitomybė apie atsargų bazę ir jos patvirtinimas	150
7.6. Privalomųjų atsargų įsipareigojimų nevykdymas	150
Priedai	
1. Pinigų politikos operacijų ir procedūrų pavyzdžiai	151
2. Žodynėlis	162
3. Sandorio šalių atranka užsienio valiutų intervencinėms operacijoms ir užsienio valiutų apsikeitimo sandoriams pinigų politikos tikslais	169
4. Europos centrinio banko pinigų ir bankų statistikos atskaitomybės sistema	170
5. Eurosistemos interneto svetainės	177
6. Procedūros ir sankcijos, taikytinos sandorio šaliai nevykdant įsipareigojimų	178
Diagramų, lentelių ir langelių sąrašas	
<i>Diagramos</i>	
1. Įprastas standartinių konkursų darbinių etapų laiko grafikas	122
2. Įprastas skubių konkursų darbinių etapų laiko grafikas	123
3. Korespondentinės centrinės bankininkystės modelis	144
4. Vertybinių popierių atsiskaitymų sistemų ryšiai	145

	<i>Puslapis</i>
<i>Lentelės</i>	
1. Eurosistemos pinigų politikos operacijos	111
2. Įprastos pagrindinių ir ilgalaikių refinansavimo operacijų atlikimo dienos	124
3. Įprastos atsiskaitymo už Eurosistemos atviros rinkos operacijas dienos	132
4. Reikalavimus atitinkantis turtas Eurosistemos pinigų politikos operacijoms	135
<i>Langeliai</i>	
1. ECB skolos pažymėjimų išleidimas	117
2. Užsienio valiutų apsikeitimo sandoriai	118
3. Darbiniai konkurso procedūros etapai	122
4. Paskirstymas fiksuotų palūkanų konkurse	126
5. Paskirstymas kintamų palūkanų konkurse eurais	127
6. Paskirstymas kintamų palūkanų užsienio valiutų apsikeitimo sandorių konkurse	128
7. Rizikos kontrolės priemonės	138
8. Vertinimo rizikos veiksnių dydžiai, taikomi reikalavimus atitinkančiam pirmojo lygio turtui	139
9. Išankstinių garantų ir vertinimo rizikos veiksnių apskaičiavimas	140
10. Vertinimo rizikos veiksnių dydžiai, taikomi reikalavimus atitinkančiam antrojo lygio turtui	141
11. Atsargų bazė ir atsargų normos	148
12. Atlyginimo už privalomųjų atsargų laikymą apskaičiavimas	149

Santrumpos

KCBM	Korespondentinės centrinės bankininkystės modelis
CET	Centrinis Europos laikas
KĮ	Kredito įstaigos
CVPD	Centrinis vertybinių popierių depozitoriumas
PPA	Pristatymas pagal apmokėjimą
EB	Europos bendrija
ECB	Europos centrinis bankas
EEE	Europos ekonominė erdvė
EEB	Europos ekonominė bendrija
EMM	ECB mokėjimų mechanizmas
ECBS	Europos centrinių bankų sistema
ES	Europos Sąjunga
FOP	Be apmokėjimo
KKO	Koreguojamos kotiruotės obligacijos
DK	Dienos kreditas
ISIN	Tarptautinis vertybinių popierių identifikavimo numeris
PFI	Pinigų finansų įstaiga
PRF	Pinigų rinkos fondas
PRP	Pinigų rinkos pinigai
PS	Pinigų sąjunga
PSVN	Pinigų sąjungos valstybės narės
NCB	Nacionalinis centrinis bankas
LPD	Likusi pasaulio dalis
AARL	Atskiri atsiskaitymai realiu laiku
VPAS	Vertybinių popierių atsiskaitymo sistema
Strip suma	Atskirų dalių obligacija (atskirai prekiaujama palūkanomis ir pagrindine suma)
TARGET (sistema)	Transeuropinė automatizuota atskirų atsiskaitymų skubių pervedimų realiu laiku sistema
KIAVPS	Kolektyvinio investavimo į perleidžiamus vertybinius popierius subjektai

Ižanga

Šiame dokumente pateikiama bendroji veiklos struktūra, kurią Eurosistema ⁽¹⁾ pasirinko bendrai pinigų politikai euro zonoje. Šis dokumentas, kuris yra Eurosistemos pinigų politikos priemonių ir procedūrų teisinės struktūros dalis, skirtas naudoti kaip Eurosistemos pinigų politikos priemonių ir procedūrų „bendrieji dokumentai“, visų pirma siekiant suteikti sandorio šalims informacijos, kuri joms reikalinga dėl Eurosistemos pinigų politikos struktūros.

Bendrieji dokumentai savaime nesuteikia teisių ir nenustato įpareigojimų sandorio šalims. Teisiniai Eurosistemos ir sandorio šalių santykiai nustatomi atitinkamais sutartiniais arba reguliavimo susitarimais.

Šis dokumentas yra suskirstytas į septynis skyrius. 1 skyriuje pateikta Eurosistemos pinigų politikos darbinės struktūros apžvalga. 2 skyriuje nurodyti Eurosistemos pinigų politikos operacijose dalyvaujančiųjų sandorio šalių reikalavimų atitikimo kriterijai. 3 skyriuje apibūdintos atviros rinkos operacijos, o 4 skyriuje apibūdintos sandorio šalims prieinamos nuolatinės galimybės. 5 skyriuje apibūdintos procedūros, taikomos atliekant pinigų politikos operacijas. 6 skyriuje nustatyti pinigų politikos operacijoms naudojamo pagrindinio turto atitikimo reikalavimams kriterijai. 7 skyriuje pateikta Eurosistemos privalomųjų atsargų sistema.

Dokumento prieduose pateikti pinigų politikos operacijų pavyzdžiai, žodynėlis, kriterijai, pagal kuriuos atrenkamos Eurosistemos užsienio valiutų intervencinių operacijų sandorio šalys, Europos centrinio banko pinigų ir bankų statistikos atskaitomybės sistemos pristatymas, Eurosistemos interneto svetainių sąrašas ir procedūrų bei sankcijų, kurios taikomos sandorio šalims nesilaikant įsipareigojimų, apibūdinimas.

⁽¹⁾ Europos centrinio banko Valdancioji taryba sutiko naudoti sąvoką „Eurosistema“ kaip frazę, išreiškiančią struktūrą, kurioje Europos centrinių bankų sistema atlieka savo pagrindines funkcijas, t. y. tų valstybių narių, kurios pagal Europos bendrijos steigimo sutartį įsivedė bendrą valiutą, nacionaliniai centriniai bankai ir Europos centrinis bankas.

1 SKYRIUS

1. PINIGŲ POLITIKOS STRUKTŪROS APŽVALGA

1.1. Europos centrinių bankų sistema

Europos centrinių bankų sistemą (ECBS) sudaro Europos centrinis bankas (ECB) ir Europos Sąjungos (ES) valstybių narių nacionaliniai centriniai bankai ⁽¹⁾. ECBS veikla atliekama vadovaujantis Europos bendrijos steigimo sutartimi (Sutartis) ir Europos centrinių bankų sistemos ir Europos centrinio banko statutu (ECBS Statutas). ECBS valdo sprendimus priimančios ECB organai. Šiuo atžvilgiu ECB Valdancioji taryba yra atsakinga už pinigų politikos suformulavimą, o Vykdomoji valdyba turi teisę vykdyti pinigų politiką pagal Valdanciosios tarybos priimtus sprendimus ir nustatytas gaires. Tiek, kiek tai įmanoma ir tinkama bei siekiant užtikrinti darbo efektyvumą, ECB turi teisę reikalauti, kad nacionaliniai centriniai bankai ⁽²⁾ atliktų operacijas, sudarančias Eurosistemos funkcijų dalį. Eurosistemos pinigų politikos operacijos visose valstybėse narėse atliekamos vienodomis sąlygomis ⁽³⁾.

1.2. Eurosistemos tikslai

Pagrindinis Eurosistemos tikslas, kaip nustatyta Sutarties 105 straipsnyje, yra palaikyti kainų stabilumą. Nepažeisdama pagrindinio kainų stabilumo tikslo, Eurosistema turi remti bendrąsias Europos bendrijos ekonomines politikas. Siekdama savo tikslų, Eurosistema turi veikti vadovaudamasi atviros rinkos ekonomikos su laisva konkurencija, skatinančia veiksmingą išteklių paskirstymą, principu.

1.3. Eurosistemos pinigų politikos priemonės

Siekdama įgyvendinti savo tikslus, Eurosistema disponuoja įvairiomis pinigų politikos priemonėmis: Eurosistema atlieka *atviros rinkos operacijas*, siūlo *nuolatinės galimybes* ir reikalauja, kad kredito įstaigos turėtų *privalomąsias* atsargas Eurosistemos sąskaitose.

1.3.1. Atviros rinkos operacijos

Atviros rinkos operacijoms tenka svarbus vaidmuo Eurosistemos pinigų politikoje, nes jomis siekiama valdyti palūkanų normas, tvarkyti likvidumą rinkoje ir parodyti pinigų politikos padėtį. Eurosistemoje yra penkių rūšių priemonės, skirtos atviros rinkos operacijoms atlikti. Svarbiausia priemonė yra *grįžtamieji sandoriai* (taikomi atpirkimo sandorių arba įkaitu garantuotų paskolų pagrindu). Eurosistema gali naudoti ir *vienakrypčius sandorius*, *skolos pažymėjimų išleidimą*, *užsienio valiutų apsikeitimo sandorius* ir *terminuotųjų indėlių pritraukimą*. Atviros rinkos operacijas inicijuoja ECB, kuris nusprendžia dėl naudojamų finansinių priemonių ir jų taikymo sąlygų. Tai gali būti standartiniai konkursai, skubūs konkursai arba dvišalės procedūros ⁽⁴⁾. Atsižvelgiant į jų tikslą, reguliarumą ir tvarką, Eurosistemos atviros rinkos operacijos gali būti skirstomos į keturias kategorijas (taip pat žr. 1 lentelę):

— *pagrindinės refinansavimo operacijos* — tai reguliarius kas savaitę sudaromi likvidumą suteikiantys Grįžtamieji sandoriai, kurių terminas paprastai yra dvi savaitės. Šias operacijas atlieka nacionaliniai centriniai bankai, skelbdami standartinius konkursus. Pagrindinėms refinansavimo operacijoms tenka lemiamas vaidmuo siekiant Eurosistemos atviros rinkos operacijų tikslų ir jos finansų sektoriui suteikia didžiąją refinansavimo lėšų dalį.

⁽¹⁾ Pažymėtina, kad valstybių narių, kurios pagal Europos bendrijos steigimo sutartį (Sutartis) neįsivedė bendros valiutos, nacionaliniai centriniai bankai išlaiko savo galias pinigų politikos srityje pagal nacionalinę teisę ir todėl nedalyvauja bendros pinigų politikos vykdyme.

⁽²⁾ Šiame dokumente sąvoka „nacionaliniai centriniai bankai“ — tai valstybių narių, kurios pagal Sutartį įsivedė bendrą valiutą, nacionaliniai centriniai bankai.

⁽³⁾ Šiame dokumente sąvoka „valstybės narė“ — tai valstybė narė, kuri pagal Sutartį įsivedė bendrą valiutą.

⁽⁴⁾ Įvairios Eurosistemos atviros rinkos operacijų atlikimo procedūros, t. y. standartiniai konkursai, skubūs konkursai ir dvišalės procedūros, yra apibūdintos 5 skyriuje. Standartiniai konkursai trunka ne ilgiau kaip 24 valandas nuo konkurso paskelbimo iki paskirstymo rezultatų patvirtinimo. Standartiniuose konkursuose gali dalyvauti visos sandorio šalys, kurios tenkina 2.1 skirsnyje nurodytus bendrojo reikalavimų atitikimo kriterijus. Skubūs konkursai trunka ne ilgiau kaip vieną valandą. Eurosistema gali pasirinkti ribotą sandorio šalių, kurios gali dalyvauti skubiam konkurse, skaičių. Sąvoka „dvišalės procedūros“ — tai bet kuris atvejis, kada Eurosistema vykdo sandorį su viena arba keliomis sandorio šalimis netaikydama konkurso tvarkos. Prie dvišalių procedūrų priskiriamos operacijos, kurios atliekamos per vertybinių popierių biržą arba rinkos tarpininkus.

- *ilgalaiškės refinansavimo operacijos* — tai kas mėnesį sudaromi likvidumą suteikiantys Grįžtamieji sandoriai, kurių terminas yra trys mėnesiai. Šiomis operacijomis siekiama suteikti sandorio šalims papildomo ilgalaiškio refinansavimo. Jas atlieka nacionaliniai centriniai bankai, skelbdami standartinius konkursus. Atlikdama šias operacijas, Eurosystema dažniausiai nesiekia daryti įtakos rinkai, todėl ji paprastai veikia kaip palūkanų gavėja,
- *koreguojančiosios operacijos* atliekamos *ad hoc* pagrindu, siekiant valdyti likvidumą rinkoje ir kontroliuoti palūkanų normas, visų pirma sušvelninti įtaką palūkanų normoms, kurią nulemia nenumatyti likvidumo svyravimai rinkoje. Koreguojančiosios operacijos dažniausia atliekamos sudarant grįžtamuosius sandorius, tačiau gali būti sudaromi ir vienkrypčiai sandoriai, užsienio valiutų apsikeitimo sandoriai bei priimami terminuotieji indėliai. Priemonės ir procedūros, taikomos koreguojančiosioms operacijoms atlikti, yra pritaikomos atsižvelgiant į sandorių rūšis ir konkrečius operacijų atlikimo tikslus. Koreguojančiąsias operacijas paprastai atlieka nacionaliniai centriniai bankai, skelbdami skubius konkursus arba taikydami dvišales procedūras. ECB Valdančioji taryba nusprendžia, ar išskirtinėmis aplinkybėmis koreguojančiąsias dvišales operacijas gali atlikti pats ECB,
- be to, Eurosystema gali atlikti *struktūrines operacijas*, išleisdama skolos pažymėjimus, sudarydama grįžtamuosius ir vienkrypčius sandorius. Šios operacijos atliekamos tuomet, kai ECB nori pakoreguoti Eurosystemos struktūrinę padėtį finansų sektoriaus padėties atžvilgiu (reguliariai ar nereguliariai). Sudarydami grįžtamuosius sandorius ir išleisdami skolos priemones, nacionaliniai centriniai bankai struktūrines operacijas atlieka skelbdami standartinius konkursus. Struktūrinės operacijos sudarant vienkrypčius sandorius yra atliekamos dvišalėmis procedūromis.

1.3.2. Nuolatinės galimybės

Nuolatinėmis galimybėmis siekiama suteikti ir sumažinti vienos nakties likvidumą, parodyti bendrą pinigų politikos padėtį ir nustatyti vienos nakties rinkos palūkanų normas. Savo iniciatyva reikalavimus atitinkančios sandorio šalys gali pasinaudoti dviemėmis nuolatinėmis galimybėmis, jeigu jos patenkina tam tikras naudojimosi galimybėmis sąlygas (taip pat žr. 1 lentelę):

- sandorio šalys gali pasinaudoti *ribinio skolinimosi galimybe*, pagal kurią nacionaliniai centriniai bankai reikalavimus atitinkančiam turtui suteikia vienos nakties likvidumą. Įprastomis aplinkybėmis sandorio šalims netaikomos skolinimosi ribos ar kiti apribojimai pasinaudoti šia galimybe, išskyrus reikalavimą pateikti pakankamai pagrindinio turto. skolinimosi galimybei paprastai taikoma palūkanų norma yra didžiausia vienos nakties rinkos palūkanų norma,
- sandorio šalys gali pasinaudoti *indėlių galimybe*, padėdamos vienos nakties indėlius į nacionalinius centrinis bankus. Įprastomis aplinkybėmis sandorio šalims netaikomos jokios indėlių ribos ar kiti apribojimai pasinaudoti šia galimybe. Indėlių galimybei paprastai taikoma palūkanų norma yra mažiausia vienos nakties rinkos palūkanų norma.

Nacionaliniai centriniai bankai nuolatinės galimybes administruoja decentralizuotai.

1.3.3. Privalomosios atsargos

Eurosystemos privalomųjų atsargų sistema taikoma euro zonos kredito įstaigoms ir tuo pirmiausia siekiama stabilizuoti pinigų rinkos palūkanų normas bei sukurti (arba padidinti) struktūrinio likvidumo trūkumą. Kiekvienos įstaigos atsargų reikalavimas nustatomas atsižvelgiant į jos balanso struktūrą. Siekiant palūkanų normų stabilizavimo tikslo, Eurosystemos privalomųjų atsargų sistema leidžia įstaigoms taikyti vidurkio nuostatą. Ar įstaiga laikosi privalomųjų atsargų reikalavimo nustatoma pagal jos turimų dienos atsargų vidurkį per vieno mėnesio laikymo laikotarpį. Už įstaigų privalomųjų atsargų laikymą atlyginama pagal Eurosystemos pagrindinių refinansavimo operacijų normą.

1.4. Sandorio šalys

Eurosystemos pinigų politikos struktūra kuriama taip, kad užtikrintų kuo įvairesnių sandorio šalių dalyvavimą. Įstaigos, kurioms taikomi ECBS Statuto 19.1 straipsnyje nustatyti privalomųjų atsargų reikalavimai, gali naudotis nuolatinėmis galimybėmis ir dalyvauti atviros rinkos operacijose, atliekamose skelbiant standartinius konkursus. Eurosystema gali pasirinkti ribotą sandorio šalių, kurios gali dalyvauti atliekant koreguojančiąsias operacijas, skaičių. Sudarant vienkrypčius sandorius, jokie apribojimai *a priori* nenustatomi sandorio šalims. Užsienio valiutų apsikeitimo sandoriams, sudaromiems siekiant pinigų politikos tikslų, naudojamosi aktyvių užsienio valiutų rinkos dalyvių paslaugomis. Šiose operacijose sandorio šalimis gali tik būti tos įstaigos, kurios yra pasirenkamos Eurosystemos užsienio valiutų intervencinėms operacijoms ir yra euro zonoje.

1.5. **Pagrindinis turtas**

Pagal ECBS Statuto 18.1 straipsnį, visos Eurosistemos kredito operacijos (t. y. likvidumą suteikiančios operacijos) turi būti pagrįstos pakankamu užstatu. Eurosistema priima įvairių rūšių turtą, kuriuo užtikrinamos jos operacijos. Iš esmės dėl Eurosistemos vidinių priešasčių, reikalavimus atitinkantis turtas skirstomas į dvi kategorijas: pirmojo lygio ir antrojo lygio turtą. Pirmojo lygio turtą sudaro pardavinėjamosios skolos priemonės, tenkinančios vienodus visoje euro zonoje taikomus reikalavimų atitikimo kriterijus, kuriuos nustato ECB. Antrojo lygio turtą sudaro papildomas pardavinėjamasis ir nepardavinėjamasis turtas, kuris yra ypač svarbus nacionalinėms finansų rinkoms ir bankų sistemoms ir kurio atitikimo reikalavimams kriterijus nustato nacionaliniai centriniai bankai, suderinę juos su ECB. Abiejų lygių turto kokybė ir jų tinkamumas įvairių rūšių Eurosistemos pinigų politikos operacijoms niekuo nesiskiria (išskyrus tai, kad antrojo lygio turtas Eurosistemoje paprastai nenaudojamas vienkrypčiams sandoriams sudaryti). Reikalavimus atitinkantis turtas gali būti naudojamas tarptautiniu mastu taikant korespondentinės centrinės bankininkystės modelį (KCBM) arba reikalavimus atitinkančius ryšius tarp ES vertybinių popierių atsiskaitymų sistemų (VPAS), siekiant užtikrinti visų rūšių Eurosistemos paskolas užstatais⁽⁵⁾. Visas turtas, kuris atitinka Eurosistemos pinigų politikos operacijoms keliamus reikalavimus, gali būti naudojamas ir kaip pagrindinis turtas dienos paskoloms.

1.6. **Pinigų politikos struktūros pakeitimai**

ECB Valdančioji taryba bet kuriuo metu gali pakeisti Eurosistemos pinigų politikos operacijų atlikimui taikomas priemones, sąlygas, kriterijus ir tvarką.

1 LENTELĖ

Eurosistemos pinigų politikos operacijos

Pinigų politikos operacijos	Sandorių rūšys		Terminas	Dažnumas	Tvarka
	Likvidumo teikimas	Likvidumo mažinimas			
Atviros rinkos operacijos					
Pagrindinės refiansavimo operacijos	Grįžtamieji sandoriai	—	Dvi savaitės	Kas savaitę	Standartiniai konkursai
Ilgalaikės refiansavimo operacijos	Grįžtamieji sandoriai	—	Trys mėnesiai	Kas mėnesį	Standartiniai konkursai
Koreguojančiosios operacijos	— Grįžtamieji sandoriai — Užsienio valiutų apskaitimo sandoriai	— Užsienio valiutų apskaitimo sandoriai — Terminuotųjų indėlių pritraukimas — Grįžtamieji sandoriai	Nestandardizuotas	Nereguliaros	— Skubūs konkursai — Dvišalės procedūros
	Vienakrypčiai pirkimai	Vienakrypčiai pardavimai			
Struktūrinės operacijos	Grįžtamieji sandoriai	Skolos pažymėjimų išleidimas	Nustatytas ir nenustatytas	Reguliaros ir nereguliaros	Standartiniai konkursai
	Vienakrypčiai pirkimai	Vienakrypčiai pardavimai	—	Nereguliaros	Dvišalės procedūros
Nuolatinės galimybės					
Ribinio skolimosi galimybė	Atvirkštiniai sandoriai	—	Viena naktis	Sandorio šalys gali pasinaudoti šia galimybe savo nuožiūra	
Indėlių galimybė	—	Indėliai	Viena naktis	Sandorio šalys gali pasinaudoti šia galimybe savo nuožiūra	

(5) Žr. 6.6.1 ir 6.6.2 skirsnius.

2 SKYRIUS

2. REIKALAVIMUS ATITINKANČIOS SANDORIO ŠALYS

2.1. Bendrieji reikalavimų atitikimo kriterijai

Eurosistemos pinigų politikos operacijų sandorio šalims taikomi tam tikri reikalavimų atitikimo kriterijai ⁽⁶⁾. Šie kriterijai nustatyti siekiant sudaryti galimybes pačioms įvairiausioms sandorio šalims dalyvauti Eurosistemos pinigų politikos operacijose, stiprinti vienodą įstaigų traktavimą euro zonoje ir užtikrinti, kad sandorio šalys atitinka tam tikrus darbo ir riziką ribojančius reikalavimus:

- tik įstaigos, kurios pagal ECBS Statuto 19.1 straipsnį priklauso Eurosistemos privalomųjų atsargų sistemai, turi teisę būti sandorio šalimis. Įstaigos, kurios yra atleistos nuo Eurosistemos privalomųjų atsargų sistemos išsipareigojimų (žr. 7.2 skirsnį), neturi teisės būti sandorio šalimis naudojantis Eurosistemos nuolatinėmis galimybėmis ir atliekant atviros rinkos operacijas,
- sandorio šalys turi būti finansiškai patikimos. Jų atžvilgiu nacionalinės valdžios institucijos turėtų taikyti bent vieną ES ir (arba) EEE suderintos priežiūros formą ⁽⁷⁾. Tačiau finansiškai patikimos įstaigos, kurioms taikoma nesuderinta panašaus lygio nacionalinė priežiūra, taip pat gali būti sandorio šalimis, pvz., įstaigų filialai, įsteigti euro zonoje, kurių pagrindinė buveinė yra už Europos ekonominės erdvės (EEE) ribų,
- sandorio šalys turi atitikti visus veiklos kriterijus, nustatytus atitinkamose sutartinėse arba reguliavimo priemonėse, kurias taiko atitinkamas nacionalinis centrinis bankas (arba ECB), siekdamas užtikrinti veiksmingą Eurosistemos pinigų politikos operacijų atlikimą.

Šie bendrieji reikalavimų atitikimo kriterijai vienodai taikomi visoje euro zonoje. Įstaigos, kurios tenkina bendruosius reikalavimų atitikimo kriterijus, gali:

- naudotis Eurosistemos nuolatinėmis galimybėmis ir
- dalyvauti atliekant Eurosistemos atviros rinkos operacijas, kurioms skelbiami standartiniai konkursai.

Įstaiga gali pasinaudoti Eurosistemos nuolatinėmis galimybėmis ir atviros rinkos operacijomis, atliekamomis skelbiant standartinius konkursus, tik per valstybės narės, kurioje ji įsteigta, nacionalinį centrinį banką. Jeigu įstaiga turi padalinius (pagrindinę buveinę arba filialų) daugiau kaip vienoje valstybėje narėje, kiekvienas padalinys gali dalyvauti šiose operacijose per valstybės narės, kurioje jis yra, nacionalinį centrinį banką, nepaisant to, kad kiekvienoje valstybėje narėje įstaigos konkursinius pasiūlymus gali pateikti tik vienas jos padalinys (pagrindinė buveinė arba paskirtasis filialas).

2.2. Sandorio šalių skubiems konkursams ir dvišalėms operacijoms atranka

Sudarant vienkrypčius sandorius, jokie apribojimai a priori nenustatomi sandorio šalims.

Sudarant užsienio valiutų apsikeitimo sandorius pinigų politikos tikslais, sandorio šalys turi sugebėti veiksmingai atlikti dideles užsienio valiutų operacijas bet kuriomis rinkos sąlygomis. Sudarant užsienio valiutų apsikeitimo sandorius, sandorio šalių grupė atitinka euro zonoje esančias sandorio šalis, kurios pasirenkamos Eurosistemos užsienio valiutų intervencinėms operacijoms. 3 priede yra pateikti kriterijai ir procedūros, taikomos užsienio valiutų intervencinių operacijų sandorio šalims atrinkti.

Kitoms operacijoms, kurios atliekamos skelbiant skubius konkursus arba taikant dvišales procedūras (koreguojančius grįžtamuosius sandorius ir terminuotųjų indėlių pritraukimą), kiekvienas nacionalinis centrinis bankas atranka sandorio šalis iš savo valstybėje narėje įsteigtų įstaigų, kurios tenkina bendruosius sandorio šalių reikalavimų atitikimo kriterijus. Šiuo atžvilgiu aktyvumas pinigų rinkoje yra pagrindinis atrankos kriterijus. Prie kitų kriterijų, į kuriuos galima atsižvelgti, priskiriama, pavyzdžiui, prekybos vietos darbo efektyvumas ir pasiūlymų teikimo potencialas.

⁽⁶⁾ Sudarant vienkrypčius sandorius, jokie apribojimai a priori nenustatomi sandorio šalims.

⁽⁷⁾ Suderinta kredito įstaigų priežiūra pagrįsta 2000 m. kovo 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2000/12/EB dėl kredito įstaigų steigimosi ir veiklos (su pakeitimais).

Skelbdami skubius konkursus ir atlikdami dvišales operacijas, nacionaliniai centriniai bankai dirba išskirtinai tik su sandorio šalimis, įtrauktomis į savo atitinkamas koreguojančiųjų sandorio šalių grupes. Jeigu dėl darbi- nių sumetimų nacionalinis centrinis bankas atlikdamas kiekvieną operaciją negali dirbti su visomis koreguo- janciosiomis sandorio šalimis, tai šioje valstybėje narėje sandorio šalių atranka bus pagrįsta rotacijos principu, užtikrinančiu nešališkumą.

ECB Valdančioji taryba sprendžia, ar išskirtinėmis aplinkybėmis koreguojančiąsias dvišales operacijas gali atlikti pats ECB. Jeigu ECB turėtų atlikti dvišales operacijas, tada ECB, taikydamas rotacijos principą ir siekda- mas užtikrinti nešališkumą, sandorio šalis atrinktų iš tų euro zonos sandorio šalių, kurios gali dalyvauti sku- biuose konkursuose ir dvišalėse operacijose.

2.3. Sankcijos, taikytinos sandorio šalims nevykdant įsipareigojimų

Vadovaudamasis 1998 m. lapkričio 23 d. Tarybos reglamentu (EB) Nr. 2532/98 dėl ECB teisių taikyti sankci- jas, 1999 m. rugsėjo 23 d. ECB reglamentu dėl ECB teisių taikyti sankcijas (ECB/1999/4), 1998 m. lapkričio 23 d. Tarybos reglamentu (EB) Nr. 2531/98 dėl ECB privalomųjų atsargų reikalavimo taikymo ir 1998 m. gruodžio 1 d. ECB reglamentu dėl privalomųjų atsargų reikalavimo taikymo (ECB/1998/15), ECB taiko sankci- jas įstaigoms, kurios nevykdo įsipareigojimų, atsirandančių pagal ECB reglamentus ir sprendimus dėl priva- lomųjų atsargų reikalavimo taikymo. Atitinkamos sankcijos ir procedūrinės jų taikymo taisyklės yra nustatytos pirmiau išvardytuose reglamentuose. Be to, rimto privalomųjų atsargų reikalavimų pažeidimo atveju Eurosist- ema gali nušalinti sandorio šalis nuo dalyvavimo atviros rinkos operacijose.

Remiantis atitinkamo nacionalinio centrinio banko (arba ECB) taikomomis sutartinėmis arba reguliavimo prie- monių nuostatomis, Eurosistema taiko finansines baudas sandorio šalims arba sustabdo jų teisę dalyvauti atvi- ros rinkos operacijose, jeigu sandorio šalis nesilaiko savo įsipareigojimų, prisiimtų pagal nacionalinio centri- nio banko (arba ECB) taikomas sutartines arba reguliavimo priemones, kaip nurodyta toliau.

Tai susiję su konkurso taisyklių pažeidimais (jeigu sandorio šalis negali pervesti pakankamos pagrindinio turto sumos atsiskaityti už likvidumą, kuris buvo jai suteiktas atliekant likvidumą suteikiančią operaciją, arba jeigu ji negali pateikti pakankamos pinigų sumos atsiskaityti už sumą, kuri jai buvo skirta atliekant likvidumą maži- nančią operaciją) ir dvišalių sandorių taisyklių pažeidimais (jeigu sandorio šalis negali pateikti pakankamos rei- kalavimus atitinkančio pagrindinio turto sumos arba pakankamos pinigų sumos atsiskaityti už dvišaliais san- doriais suderėtą sumą).

Tai taikoma ir tada, kai sandorio šalis nesilaiko pagrindinio turto naudojimo taisyklių (jeigu sandorio šalis naudoja turtą, kuris neatitinka arba neatitiko reikalavimų, arba kurio sandorio šalis negali naudoti dėl, pavyz- džiai, artimų ryšių tarp emitento arba garanto ir sandorio šalies arba dėl jų tapatybės), nesilaiko taisyklių dėl dienos pabaigos procedūrų bei sąlygų, leidžiančių pasinaudoti ribinio skolinimosi galimybe (jeigu sandorio šalis, kuri dienos pabaigoje turi neigiamą likutį atsiskaitomojoje sąskaitoje, netenkina reikalavimų, kurie keliami norint pasinaudoti ribinio skolinimosi galimybe).

Be to, nušalinimo priemonė, kuri turi būti taikoma įsipareigojimų nevykdančios sandorio šalies atžvilgiu, gali būti taikoma tos pačios įstaigos filialui, esančiam kitoje valstybėje narėje. Jeigu tai būtina taikyti kaip išskirtinę priemonę atsižvelgiant į įsipareigojimų nevykdymo rimtumą, kurį patvirtina pažeidimų dažnumas arba trukmė, sandorio šalis, pavyzdžiui, gali būti nušalinta nuo dalyvavimo visose būsiose pinigų politikos opera- cijose tam tikrą laikotarpį.

Nacionalinių centrinių bankų taikomos finansinės baudos dėl įsipareigojimų nevykdymo, susijusio su taisyklių dėl konkurso operacijų, dvišalių sandorių, pagrindinio turto, dienos pabaigos procedūrų arba sąlygų, leidžian- čių pasinaudoti ribinio skolinimosi galimybe, pažeidimais, apskaičiuojamos taikant iš anksto nustatytą baudos dydį (kaip nustatyta 6 priede).

2.4. Teisių apribojimas arba nušalinimas dėl riziką ribojančių priežasčių

Remiantis atitinkamo nacionalinio centrinio banko (arba ECB) taikomomis sutartinių arba reguliavimo prie- monių nuostatomis, Eurosistema gali nušalinti sandorio šalis arba iš jų atimti teisę naudoti pinigų politikos priemonėmis dėl riziką ribojančių priežasčių.

Be to, sandorio šalių teisių sustabdymas arba nušalinimas gali būti pateisinamas kai kuriais atvejais, kuriems taikytina sandorio šalies „įsipareigojimų nevykdymo“ sąvoka, kaip nustatyta nacionalinių centrinių bankų tai- komose sutartinių arba reguliavimo priemonių nuostatose.

3 SKYRIUS

3. **ATVIROS RINKOS OPERACIJOS**

Atviros rinkos operacijoms tenka svarbus vaidmuo Eurosistemos pinigų politikoje, siekiant kontroliuoti palūkanų normas, valdyti likvidumą rinkoje ir parodyti pinigų politikos padėtį. Atsižvelgiant į jų tikslus, reguliarumą ir tvarką, Eurosistemos atviros rinkos operacijas galima suskirstyti į keturias kategorijas: pagrindinės refinansavimo operacijos, ilgalaikės refinansavimo operacijos, koreguojančiosios operacijos ir struktūrinės operacijos. Iš joms naudojamų priemonių, grįžtamieji sandoriai yra pagrindinė Eurosistemos atviros rinkos priemonė ir ją galima naudoti visų keturių kategorijų operacijoms, tuo tarpu skolos pažymėjimus galima naudoti atliekant struktūrinės likvidumo mažinimo operacijas. Be to, Eurosistema turi dar tris priemones, kurias galima taikyti atliekant koreguojančiąsias operacijas: vienakrypčius sandorius, užsienio valiutų apsikeitimo sandorius ir terminuotųjų indėlių pritraukimą. Tolesniuose skirtnuose išsamiai apibūdintos konkrečios Eurosistemos taikomų įvairių atviros rinkos priemonių savybės.

3.1. **Grįžtamieji sandoriai**3.1.1. *Bendrosios pastabos*a) **Priemonės rūšis**

Grįžtamieji sandoriai — tai operacijos, kai Eurosistema perka arba parduoda reikalavimus atitinkantį turtą sudarydama atpirkimo sandorius arba atlieka kredito operacijas už reikalavimus atitinkančio turto užstatą. Grįžtamieji sandoriai sudaromi atliekant pagrindines refinansavimo operacijas ir ilgalaikės refinansavimo operacijas. Be to, Eurosistema gali naudoti grįžtamuosius sandorius atlikdama struktūrinės ir koreguojančiąsias operacijas.

b) **Teisinis pagrindas**

Nacionaliniai centriniai bankai gali sudaryti grįžtamuosius sandorius pagal atpirkimo sandorius (t. y. kai nuosavybė į turtą perleidžiama kreditoriui, o šalys susitaria sudaryti grįžtamąjį sandorį, grąžinant turtą skolininkui tam tikru momentu ateityje) arba suteikdami užstatu garantuotas paskolas (t. y. kai už turtą suteikiamos garantuotos palūkanos, tačiau įvykdęs prisiimtą skolinį įsipareigojimą skolininkas išlaiko nuosavybės teisę į tą turtą). Išsamesnės nuostatos dėl grįžtamųjų sandorių, kurie sudaromi pagal atpirkimo sandorius, nustatomos atitinkamo nacionalinio centrinio banko (arba ECB) taikomose sutartinėse priemonėse. Priemonėse dėl grįžtamųjų sandorių, kurie sudaromi teikiant paskolas už užstatą, atsižvelgiama į įvairiose jurisdikcijoje taikomas skirtingas procedūras ir formalumus, kurių reikia atitinkamoms palūkanoms už užstatą nustatyti ir vėliau realizuoti (pvz., įkeitimas).

c) **Palūkanų sąlygos**

Pirkimo ir atpirkimo kainos skirtumas sudarant atpirkimo sandorį atitinka palūkanas, skaičiuojamas už pinigų sumą, pasiskolintą arba paskolintą per visą operacijos terminą, t. y. į atpirkimo kainą įskaičiuojamos atitinkamos mokėtinos palūkanos. Grįžtamųjų sandorių, sudaromų teikiant paskolas už užstatą, palūkanų norma nustatoma taikant konkrečią palūkanų normą už paskolos sumą iki operacijos termino suėjimo. Palūkanų norma, taikoma Eurosistemos grįžtamosioms atviros rinkos operacijoms, yra paprastoji palūkanų norma, apskaičiuojama pagal „faktinį/360“ dienų skaičiavimo susitarimą.

3.1.2. *Pagrindinės refinansavimo operacijos*

Pagrindinės refinansavimo operacijos yra svarbiausios Eurosistemos atliekamos atviros rinkos operacijos, kurioms tenka pagrindinis vaidmuo siekiant kontroliuoti palūkanų normas, valdyti likvidumą rinkoje ir parodyti pinigų politikos padėtį. Jos taip pat suteikia didžiąją finansų sektoriaus refinansavimo dalį. Pagrindinių refinansavimo operacijų naudojimo savybes galima apibendrinti taip:

- tai likvidumą suteikiančios operacijos,
- jos atliekamos reguliariai kiekvieną savaitę ⁽⁸⁾,

⁽⁸⁾ Pagrindinės ir ilgalaikės refinansavimo operacijos atliekamos pagal Eurosistemos iš anksto paskelbtą konkursų operacijų kalendorių (taip pat žr. 5.1.2 skirsnį), kurį galima rasti ECB interneto svetainėje (www.ecb.int); taip pat žr. Eurosistemos interneto svetainės (5 priedas).

- jų terminas paprastai yra dvi savaitės ⁽⁹⁾ ⁽¹⁰⁾,
- jas decentralizuotai atlieka nacionaliniai centriniai bankai,
- jos atliekamos skelbiant standartinius konkursus (kaip apibūdinta 5.1 skirsnyje),
- visos sandorio šalys, tenkinančios bendruosius reikalavimų atitikimo kriterijus (kaip nurodyta 2.1 skirsnyje), gali teikti konkursinius pasiūlymus dėl pagrindinių refinansavimo operacijų,
- tiek pirmojo lygio, tiek ir antrojo lygio turtas (kaip apibūdinta 6 skyriuje) gali būti naudojamas kaip pagrindinis turtas pagrindinėms refinansavimo operacijoms atlikti.

3.1.3. *Ilgalaikės refinansavimo operacijos*

Eurosistema taip pat atlieka reguliarias trijų mėnesių trukmės refinansavimo operacijas, kuriomis siekiama finansų sektoriui suteikti papildomo ilgalaikio refinansavimo. Šios operacijos sudaro tik nedidelę pasaulinio refinansavimo kiekio dalį. Šiomis operacijomis Eurosistema paprastai nesiekia daryti įtakos rinkai ir todėl paprastai ji veikia kaip palūkanų gavėja. Atitinkamai ilgalaikės refinansavimo operacijos paprastai atliekamos skelbiant kintamų palūkanų konkursus, o ECB kartais nustato būsimuose konkursuose paskirstytinus kiekius. Susiklosčius išskirtinėms aplinkybėms, Eurosistema gali atlikti ilgalaikes refinansavimo operacijas skelbdama nustatytų palūkanų konkursus.

Ilgalaikių refinansavimo operacijų naudojimo savybes galima apibendrinti taip:

- tai likvidumą suteikiančios operacijos,
- jos atliekamos reguliariai kiekvieną mėnesį ⁽¹¹⁾,
- jų terminas paprastai yra trys mėnesiai ⁽¹²⁾,
- jos decentralizuotai atlieka nacionaliniai centriniai bankai,
- jos atliekamos skelbiant standartinius konkursus (kaip apibūdinta 5.1 skirsnyje),
- visos sandorio šalys, tenkinančios bendruosius reikalavimų atitikimo kriterijus (kaip nurodyta 2.1 skirsnyje), gali teikti konkursinius pasiūlymus dėl ilgalaikių refinansavimo operacijų,
- tiek pirmojo lygio, tiek ir antrojo lygio turtas (kaip apibūdinta 6 skyriuje) gali būti naudojamas kaip pagrindinis turtas ilgalaikėms refinansavimo operacijoms atlikti.

3.1.4. *Koreguojančiosios grįžtamosios operacijos*

Eurosistema koreguojančiąsias operacijas gali atlikti sudarydama grįžtamuosius atviros rinkos sandorius. Koreguojančiosiomis operacijomis siekiama valdyti likvidumą rinkoje ir kontroliuoti palūkanų normas, ypač siekiant sušvelninti įtaką palūkanų normoms, kurios atsirado dėl nenumatytų likvidumo svyravimų rinkoje. Kadangi nenumatytų įvykių rinkoje atveju gali reikėti veikti greitai, pageidautina, kad Eurosistema išliktų ypač lanksti pasirinkdama procedūras ir šių operacijų naudojimo savybes:

- jos gali būti atliekamos kaip likvidumą suteikiančios arba mažinančios operacijos,
- jų dažnumas nestandartizuotas,
- jų terminas nestandartizuotas,
- likvidumą suteikiantys koreguojamieji grįžtamieji sandoriai paprastai sudaromi skelbiant skubius konkursus, tačiau neatmetama ir galimybė naudoti dvišales procedūras (žr. 5 skyrių),
- likvidumą mažinantys koreguojamieji grįžtamieji sandoriai paprastai atliekami taikant dvišales procedūras (kaip apibūdinta 5.2 skirsnyje),

⁽⁹⁾ Pagrindinių ir ilgalaikių refinansavimo operacijų terminas kartais gali kisti, inter alia priklausomai nuo valstybių narių banko švenčių.

⁽¹⁰⁾ Be to, Eurosistema kartais gali atlikti pagrindinę refinansavimo operaciją su kitokiu terminu (pvz., vienos savaitės) lygiagrečiai su reguliaria pagrindine refinansavimo operacija. Pavyzdžiui, tai gali būti daroma siekiant sumažinti dviejų nebaigtų pagrindinių refinansavimo operacijų kiekių skirtumą.

⁽¹¹⁾ Žr. 8 išnašą.

⁽¹²⁾ Žr. 9 išnašą.

- šias operacijas paprastai decentralizuotai atlieka nacionaliniai centriniai bankai (ECB Valdancioji taryba nusprendžia, ar išskirtinėmis aplinkybėmis dvišales koreguojančiasias grįžtamasias operacijas gali atlikti pats ECB),
- Eurosistema pagal kriterijus, apibūdintus 2.2 skirsnyje, gali pasirinkti ribotą skaičių sandorio šalių, kurios gali dalyvauti atliekant koreguojančiasias grįžtamasias operacijas,
- tiek pirmojo lygio, tiek ir antrojo lygio turtas (kaip apibūdinta 6 skyriuje) gali būti naudojamas kaip pagrindinis turtas koreguojančiosioms grįžtamosioms operacijoms atlikti.

3.1.5. *Struktūrinės grįžtamosios operacijos*

Eurosistema gali atlikti struktūrinės operacijas, sudarydama grįžtamuosius atviros rinkos sandorius, kuriais siekiama reguliuoti Eurosistemos struktūrinę padėtį finansų sektoriaus atžvilgiu. Šių operacijų naudojimo savybes galima apibendrinti taip:

- tai likvidumą suteikiančios operacijos,
- jų dažnumas gali būti reguliarus ir nereguliarus,
- jų terminas nenustatytas a priori,
- jos atliekamos skelbiant standartinius konkursus (kaip apibūdinta 5.1 skirsnyje),
- jas decentralizuotai atlieka nacionaliniai centriniai bankai,
- visos sandorio šalys, tenkinančios bendruosius reikalavimų atitikimo kriterijus (kaip nurodyta 2.1 skirsnyje), gali teikti konkursinius pasiūlymus dėl struktūrinių grįžtamųjų operacijų,
- tiek pirmojo lygio, tiek ir antrojo lygio turtas (kaip apibūdinta 6 skyriuje) gali būti naudojamas kaip pagrindinis turtas struktūrinėms grįžtamosioms operacijoms atlikti.

3.2. **Vienakrypčiai sandoriai**

a) **Priemonės rūšis**

Vienakrypčiai atviros rinkos sandoriai — tai operacijos, kada Eurosistema rinkoje tiesiogiai perka arba parduoda reikalavimus atitinkantį turtą. Šios operacijos atliekamos tik struktūriniais ir koregavimo tikslais.

b) **Teisinis pagrindas**

Vienakryptis sandoris — tai visiškas nuosavybės perleidimas iš pardavėjo pirkėjui be susijusio grįžtamojo nuosavybės perleidimo. Sandoriai atliekami remiantis rinkos susitarimais dėl sandoriui atlikti naudojamų skolos priemonių.

c) **Kainų sąlygos**

Apskaičiuodama kainas, Eurosistema vadovaujasi plačiausiai priimtais rinkos susitarimais dėl sandoriui atlikti naudojamų skolos priemonių.

d) **Kitos naudojimo savybės**

Eurosistemos vienakrypčių sandorių naudojimo savybes galima apibendrinti taip:

- tai gali būti likvidumą suteikiančios (vienakrypčio pirkimo) arba likvidumą mažinančios (vienakrypčio pardavimo) operacijos,
- jų dažnumas nestandardizuotas,
- jie atliekami taikant dvišales procedūras (kaip apibūdinta 5.2 skirsnyje),
- juos paprastai decentralizuotai atlieka nacionaliniai centriniai bankai (ECB Valdancioji taryba nusprendžia, ar išskirtinėmis aplinkybėmis koreguojančiasias vienakryptes operacijas gali atlikti pats ECB),

- nenustatyta jokių *a priori* apribojimų dėl sandorio šalių grupės vienakrypčiams sandoriams atlikti,
- tik pirmojo lygio priemonės (kaip apibūdinta 6.1 skirsnyje) paprastai naudojamos kaip pagrindinis turtas vienakrypčiams sandoriams sudaryti.

3.3. ECB skolos pažymėjimų išleidimas

a) Priemonės rūšis

ECB gali išleisti skolos pažymėjimus, siekdamas reguliuoti Eurosistemos struktūrinę padėtį finansų sektoriaus atžvilgiu, kad sukurtų (padidintų) likvidumo trūkumą rinkoje.

b) Teisinis pagrindas

Pažymėjimas — tai ECB skolinis išsipareigojimas pažymėjimo turėtojo atžvilgiu. Pažymėjimai išleidžiami ir saugomi nematerialioje sistemoje euro zonos vertybinių popierių depozitoriumuose. ECB pažymėjimų perleidimui netaiko jokių apribojimų. Kitos nuostatos, susijusios su ECB skolos pažymėjimais, nurodomos šių pažymėjimų sąlygose.

c) Palūkanų sąlygos

Skolos pažymėjimai išleidžiami su diskontu, t. y. jie išleidžiami mažesne nei nominali verte ir suėjus terminui išperkami už nominalią vertę. Emisijos sumos ir išpirkimo sumos skirtumas lygus palūkanoms, susikaupusioms už emisijos sumą, taikant sutartą palūkanų normą už pažymėjimo galiojimo laikotarpį. Taikoma palūkanų norma yra paprastoji palūkanų norma, skaičiuojama pagal „faktinį/360“ dienų skaičiavimo susitarimą. Emisijos sumos apskaičiavimas parodytas 1 langelyje.

1 LANGELIS

ECB skolos pažymėjimų išleidimas

Čia:

N: nominali skolos pažymėjimo suma

r_1 : palūkanų norma (procentais)

D: skolos pažymėjimo terminas (dienomis)

P_T : skolos pažymėjimo emisijos suma

Emisijos suma:

$$P_T = N \times \frac{1}{1 + \frac{r_1 \times D}{36\,000}}$$

d) Kitos naudojimo savybės

ECB skolos pažymėjimų naudojimo savybės galima apibendrinti taip:

- pažymėjimai išleidžiami siekiant sumažinti likvidumą rinkoje,
- pažymėjimai gali būti išleidžiami reguliariai arba nereguliariai,
- pažymėjimų terminas yra trumpesnis kaip vieneri metai,
- pažymėjimai išleidžiami skelbiant standartinius konkursus (kaip apibūdinta 5.1 skirsnyje),

- pažymėjimus konkursui pateikia ir atsiskaitymą pagal juos decentralizuotai atlieka nacionaliniai centriniai bankai,
- visos sandorio šalys, tenkinančios bendruosius reikalavimų atitikimo kriterijus (apibūdintus 2.1 skirsnyje), gali teikti konkursinius pasiūlymus pasirašyti ECB skolos pažymėjimus.

3.4. Užsienio valiutų apsisikeitimo sandoriai

a) Priemonės rūšis

Užsienio valiutų apsisikeitimo sandorius, sudaromus pinigų politikos tikslais, sudaro tuo pat metu vykstantys dabartiniai ir išankstiniai eurų keitimo į užsienio valiutas sandoriai. Jie sudaromi siekiant koreguoti, dažniausia siekiant valdyti likvidumą rinkoje ir kontroliuoti palūkanų normas.

b) Teisinis pagrindas

Užsienio valiutų apsisikeitimo sandoriai, sudaromi pinigų politikos tikslais, — tai operacijos, kada Eurosistema perka (arba parduoda) eurus už užsienio valiutą ir tuo pat metu parduoda (arba perka) juos atgal, sudarydama išankstinį sandorį nustatytą atpirkimo dieną. Kitos užsienio valiutų apsisikeitimo sandorių nuostatos nurodomos atitinkamo nacionalinio centrinio banko (arba ECB) taikomose sutartinėse priemonėse.

c) Valiutos ir valiutų keitimo kurso sąlygos

Paprastai Eurosistema sandorius atlieka tik valiutomis, kuriomis plačiai prekiaujama, ir remdamasi standartine rinkos praktika. Atlikdamos kiekvieną užsienio valiutų apsisikeitimo operaciją, Eurosistema ir sandorio šalys susitaria dėl apsisikeitimo punkto. Apsikeitimo punktai — tai išankstinio sandorio valiutų keitimo kurso ir dabartinio sandorio valiutų keitimo kurso skirtumas. euro ir užsienio valiutos apsisikeitimo punktai skelbiami pagal bendruosius rinkos susitarimus. Užsienio valiutų apsisikeitimo sandorių valiutų keitimo kurso sąlygos nurodytos 2 langelyje.

2 LANGELIS	
Užsienio valiutų apsisikeitimo sandoriai	
S:	dabartinis eurų (EUR) ir užsienio valiutos (ABC) kursas (užsienio valiutų apsisikeitimo sandorio sudarymo dieną)
	$S = \frac{x \times ABC}{1 \times EUR}$
F_M :	išankstinis eurų ir užsienio valiutos (ABC) kursas apsisikeitimo sandorio atpirkimo dieną (M)
	$F_M = \frac{y \times ABC}{1 \times EUR}$
Δ_M :	išankstiniai eurų ir ABC punktai apsisikeitimo sandorio atpirkimo dieną (M)
	$\Delta_M = F_M - S$
N():	— dabartinio sandorio valiutos suma; $N(\cdot)_M$ — išankstinio sandorio valiutos suma
	$N(ABC) = N(EUR) \times S \text{ arba } N(EUR) = \frac{N(ABC)}{S}$
	$N(ABC)_M = N(EUR)_M \times F_M \text{ arba } N(EUR)_M = \frac{N(ABC)_M}{F_M}$

d) Kitos naudojimo savybės

Užsienio valiutų apsisikeitimo sandorių naudojimo savybes galima apibendrinti taip:

- tai gali būti likvidumą suteikiančios arba mažinančios operacijos,
- jų dažnumas nestandartizuotas,
- jų terminas nestandartizuotas,

- jie sudaromi skelbiant skubius konkursus arba atliekant dvišales procedūras (žr. 5 skyrių),
- juos paprastai decentralizuotai atlieka nacionaliniai centriniai bankai (ECB Valdančioji taryba nusprendžia, ar išskirtinėmis aplinkybėmis dvišalius užsienio valiutų apskaitimo sandorius gali sudaryti pats ECB),
- Eurosistema pagal 2.2 skirsnyje ir 3 priede nurodytus kriterijus gali atrinkti ribotą skaičių sandorio šalių, galinčių dalyvauti užsienio valiutų apskaitimo sandoriuose.

3.5. Terminuotųjų indėlių pritraukimas

a) Priemonės rūšis

Eurosistema gali pakviesti sandorio šalis už atlygį padėti terminuotuosius indėlius valstybės narės, kurioje įsteigta sandorio šalis, nacionaliniame centriname banke. Terminuotųjų indėlių pritraukimas numatytas tik koregavimo tikslu, siekiant sumažinti likvidumą rinkoje.

b) Teisinis pagrindas

Iš sandorio šalių priimami indėliai turi nustatytą terminą ir nustatytą palūkanų normą. Nacionaliniai centriniai bankai mainais už indėlius nesuteikia jokio užstato.

c) Palūkanų sąlygos

Indėliams taikoma palūkanų norma — tai paprastoji palūkanų norma, kuri apskaičiuojama pagal „faktinį/360“ dienų skaičiavimo susitarimą. Palūkanos išmokamos suėjus indėlio terminui.

d) Kitos naudojimo savybės

Terminuotųjų indėlių pritraukimo naudojimo savybes galima apibendrinti taip:

- indėliai pritraukiami siekiant sumažinti likvidumą,
- indėlių pritraukimo dažnumas nestandartizuotas,
- indėlių terminas nestandartizuotas,
- indėliai paprastai pritraukiami skelbiant skubius konkursus, nors neatmetama ir galimybė takyti dvišales procedūras (žr. 5 skyrių),
- indėlius paprastai decentralizuotai pritraukia nacionaliniai centriniai bankai (ECB Valdančioji taryba nusprendžia, ar išskirtinėmis aplinkybėmis dvišali terminuotųjų indėlių pritraukimą gali atlikti pats ECB) ⁽¹³⁾,
- Eurosistema pagal 2.2 skirsnyje nurodytus kriterijus gali atrinkti ribotą skaičių sandorio šalių, galinčių dalyvauti priimanč terminuotuosius indėlius.

4 SKYRIUS

4. NUOLATINĖS GALIMYBĖS

4.1. Ribinio skolinimosi galimybė

a) Priemonės rūšis

Sandorio šalys gali naudotis ribinio skolinimosi galimybe, kad gautų vienos nakties likvidumą iš nacionalinių centrinių bankų už reikalavimus atitinkantį turtą (kaip nustatyta 6 skyriuje), taikant iš anksto nustatytą palūkanų normą. Šia galimybe siekiama tenkinti laikinus sandorio šalių likvidumo poreikius. Įprastomis aplinkybėmis šios galimybės palūkanų norma yra didžiausia vienos nakties rinkos palūkanų norma. Ribinio skolinimosi galimybės sąlygos yra vienodos visoje euro zonoje.

b) Teisinis pagrindas

Taikydami ribinio skolinimosi galimybę, nacionaliniai centriniai bankai gali teikti likvidumą sudarydami vienos nakties atpirkimo sandorius (t. y. nuosavybę į turtą yra perleidžiama kreditoriui, o šalys sutinka sudaryti grįžtamąjį sandorį, kuriuo turtas skolininkui būtų grąžinamas kitą darbo dieną) arba užstatu garantuotomis vienos nakties paskolomis (t. y. turtui taikoma garantuota palūkanų norma, bet skolos įsipareigojimo įvykdymo atveju skolininkas išlaiko nuosavybę į tą turtą). Atpirkimo sandorių nuostatos išsamiau apibrėžtos atitinkamo nacionalinio centrinio banko taikomose sutartinėse priemonėse. Priemonėse, pagal kurias likvidumas teikiamas paskolomis už užstatą, atsižvelgiama į įvairiose jurisdikcijoje taikomas

⁽¹³⁾ Terminuotieji indėliai laikomi nacionalinių centrinių bankų sąskaitose; taip būtų net ir tuo atveju, jeigu tokias operacijas centralizuotai atliktų ECB.

skirtingas procedūras ir formalumus, kurių reikia atitinkamoms palūkanoms už užstatą nustatyti ir vėliau realizuoti (pvz., įkeitimas).

c) Galimybės naudojimo sąlygos

Įstaigos, tenkinančios bendruosius sandorio šalių reikalavimų atitikimo kriterijus, nustatytus 2.1 skirsnyje, gali pasinaudoti ribinio skolinimosi galimybe. Teisę pasinaudoti ribinio skolinimosi galimybe suteikia valstybės narės, kurioje įsteigta įstaiga, nacionalinis centrinis bankas. Ribinio skolinimosi galimybe galima naudotis tik tomis dienomis, kada veikia atitinkama nacionalinė atskirų atsiskaitymų realiu laiku (AARL) sistema ir atitinkama VPAS.

Dienos pabaigoje sandorio šalių dienos debeto pozicijos jų atsiskaitomosiose sąskaitose nacionaliniuose centriniuose bankuose automatiškai laikomos prašymu pasinaudoti ribinio skolinimosi galimybe. Naudojimosi ribinio skolinimosi galimybe dienos pabaigoje tvarka yra nurodyta 5.3.3. skirsnyje.

Sandorio šaliai gali būti leidžiama pasinaudoti ribinio skolinimosi galimybe išsiuntus prašymą valstybės narės, kurioje įsteigta sandorio šalis, nacionaliniam centriniam bankui. Siekiant, kad nacionalinis centrinis bankas galėtų patenkinti prašymą tą pačią dieną, nacionalinis centrinis bankas turi gauti prašymą ne vėliau kaip 30 minučių po faktinio TARGET uždarymo laiko⁽¹⁴⁾ ⁽¹⁵⁾. Paprastai TARGET sistemos uždarymo laikas yra 18 val. ECB laiku (CET laikas). Galutinis prašymo pasinaudoti ribinio skolinimosi galimybe terminas atidedamas dar 30 minučių paskutinę Eurosistemos atsargų laikymo laikotarpio darbo dieną. Prašyme turi būti nurodoma paskolos suma ir pagrindinis turtas, kurį reikia pateikti sandoriui, jeigu jis tam sandoriui iš anksto nebuvo pateiktas į nacionalinį centrinį banką.

Išskyrus reikalavimą pateikti pakankamą pagrindinį reikalavimus atitinkantį turtą, nėra jokių apribojimų lėšų sumai, kurią galima gauti pagal ribinio skolinimosi galimybę.

d) Terminas ir palūkanų sąlygos

Paskolos, suteiktos pasinaudojus šia galimybe, terminas yra viena naktis. Sandorio šalims, tiesiogiai dalyvaujančioms TARGET sistemoje, paskola grąžinama kitą dieną, kai pradeda dirbti atitinkama nacionalinė AARL sistema ir atitinkama VPAS.

Eurosistema iš anksto skelbia palūkanų normą, kuri apskaičiuojama kaip paprastoji palūkanų norma pagal „faktinį/360“ dienų skaičiavimo susitarimą. ECB bet kuriuo metu gali pakeisti palūkanų normą, kuri išigalioja ne anksčiau kaip kitą Eurosistemos darbo dieną⁽¹⁶⁾. Palūkanos pagal šią galimybę išmokamos grąžinant paskolą.

e) Laikinas galimybės sustabdymas

Teisę pasinaudoti šia galimybe suteikiama tik remiantis ECB tikslais ir atsižvelgiant į bendros pinigų politikos reikalavimus. ECB bet kuriuo metu gali pakeisti galimybės sąlygas arba laikinai ją sustabdyti.

4.2. Indėlių galimybė

a) Priemonės rūšis

Sandorio šalys gali pasinaudoti indėlių galimybe, padėdamos vienos nakties indėlius nacionaliniuose centriniuose bankuose. Už indėlius mokama iš anksto nustatyta palūkanų norma. Įprastomis aplinkybėmis už indėlius mokama palūkanų norma — tai mažiausia vienos nakties rinkos palūkanų norma. Indėlių galimybės sąlygos yra vienodos visoje euro zonoje⁽¹⁷⁾.

⁽¹⁴⁾ Kai kuriose valstybėse narėse nacionalinis centrinis bankas (arba kai kurie jo filialai) gali neveikti pinigų politikos operacijoms atlikti tam tikromis Eurosistemos darbo dienomis dėl nacionalinių arba regioninių banko švenčių. Šiais atvejais atitinkamo nacionalinio centrinio banko pareiga yra iš anksto pranešti sandorio šalims apie susitarimus dėl galimybių pasinaudoti ribinio skolinimosi galimybe banko šventės dieną.

⁽¹⁵⁾ TARGET uždarymo dienos skelbiamos ECB interneto svetainėje (www.ecb.int); taip pat žr. Eurosistemos interneto svetainės (5 priedas).

⁽¹⁶⁾ Šiame dokumente sąvoka „Eurosistemos darbo diena“ — tai bet kuri diena, kurią ECB ir nors vienas nacionalinis centrinis bankas yra atidaryti Eurosistemos pinigų politikos operacijoms atlikti.

⁽¹⁷⁾ Tarp euro zonos šalių gali būti operacijų atlikimo skirtumų, atsirandančių dėl nevienodų sąskaitų struktūrų nacionaliniuose centriniuose bankuose.

b) Teisinis pagrindas

Už vienos nakties indėlius, priimtus iš sandorio šalių, mokama nustatyto dydžio palūkanų norma. Sandorio šaliai nesuteikiamas joks užstatas mainais už indėlį.

c) Galimybės naudojimo sąlygos ⁽¹⁸⁾

Ištaigos, tenkinančios bendruosius sandorio šalių reikalavimų atitikimo kriterijus, nustatytus 2.1 skirsnyje, gali pasinaudoti indėlių galimybe. Teisę pasinaudoti indėlių galimybe suteikia valstybės narės, kurioje įsteigta įstaiga, nacionalinis centrinis bankas. Indėlių galimybe galima naudotis tik tomis dienomis, kada veikia atitinkama nacionalinė AARL sistema.

Sandorio šaliai gali būti leidžiama pasinaudoti indėlių galimybe išsiuntus prašymą valstybės narės, kurioje įsteigta sandorio šalis, nacionaliniam centriniam bankui. Siekiant, kad nacionalinis centrinis bankas galėtų patenkinti prašymą tą pačią dieną, nacionalinis centrinis bankas turi gauti prašymą ne vėliau kaip 30 minučių po faktinio TARGET uždarymo laiko, kuris paprastai yra 18 val. ECB laiku (CET laikas) ⁽¹⁹⁾ ⁽²⁰⁾. Galutinis prašymo pasinaudoti indėlių galimybe terminas atidedamas dar 30 minučių paskutinę Eurosistemos atsargų laikymo laikotarpio darbo dieną. Prašyme turi būti nurodoma suma, kuri bus padėta kaip indėlis pagal šią galimybę.

Suma, kurią sandorio šalis gali įnešti kaip indėlį pagal šią galimybę, neribojama.

d) Terminas ir palūkanų sąlygos

Pagal šią galimybę padėtų indėlių terminas yra viena naktis. Sandorio šalių, kurios tiesiogiai dalyvauja TARGET sistemoje, pagal šią galimybę padėtų indėlių terminas sueina kitą dieną, kada pradeda veikti atitinkama nacionalinė AARL sistema. Eurosistema iš anksto skelbia palūkanų normą, kuri apskaičiuojama kaip paprastoji palūkanų norma pagal „faktinį/360“ dienų skaičiavimo susitarimą. ECB bet kuriuo metu gali pakeisti palūkanų normą, kuri įsigalioja ne anksčiau kaip kitą Eurosistemos darbo dieną. Palūkanos už indėlius mokamos suėjus indėlio terminui.

e) Laikinas galimybės sustabdymas

Teisę pasinaudoti šia galimybe suteikiama tik remiantis ECB tikslais ir atsižvelgiant į bendros pinigų politikos reikalavimus. ECB bet kuriuo metu gali pakeisti galimybės sąlygas arba laikinai ją sustabdyti.

5 SKYRIUS

5. PROCEDŪROS

5.1. Konkursų procedūros

5.1.1. Bendrosios pastabos

Eurosistemos atviros rinkos operacijos paprastai atliekamos skelbiant konkursą. Eurosistemos konkurso procedūros atliekamos šešiais darbiniais etapais, kaip parodyta 3 langelyje.

Eurosistemoje skiriamos dvi konkursų rūšys: standartiniai konkursai ir skubūs konkursai. Standartinių ir skubių konkursų procedūros yra vienodos, išskyrus jų trukmę ir sandorio šalių grupę.

⁽¹⁸⁾ Dėl nevienodos nacionalinių centrinių bankų sąskaitų struktūros, ECB gali leisti nacionaliniams centriniams bankams taikyti naudojimosi sąlygas, kurios šiek tiek skiriasi apibūdintųjų šiame dokumente. Nacionaliniai centriniai bankai teiks informaciją apie kiekvieną nukrypimą nuo šiame dokumente apibūdintų naudojimosi sąlygų.

⁽¹⁹⁾ Kai kuriose valstybėse narėse nacionalinis centrinis bankas (arba kai kurie jo filialai) gali neveikti pinigų politikos operacijoms atlikti tam tikromis Eurosistemos darbo dienomis dėl nacionalinių arba regioninių banko švenčių. Šiais atvejais atitinkamo nacionalinio centrinio banko pareiga yra iš anksto pranešti sandorio šalims apie susitarimus dėl galimybių pasinaudoti ribinio skolinimosi programa banko šventės dieną.

⁽²⁰⁾ TARGET uždarymo dienos skelbiamos ECB interneto svetainėje (www.ecb.int); taip pat žr. Eurosistemos interneto svetainės (5 priedas).

3 LANGELIS	
Darbiniai konkursų procedūros etapai	
1 etapas	Konkurso paskelbimas
	a) ECB apie jį paskelbia viešai per naujienų agentūras
	b) Nacionaliniai centriniai bankai apie jį paskelbia per nacionalines naujienų tarnybas ir tiesiogiai atskiroms sandorio šalims (jeigu mano tai būtina)
2 etapas	Sandorio šalių konkursinių pasiūlymų rengimas ir pateikimas
3 etapas	Pasiūlymų sąrašo sudarymas Eurosistemoje
4 etapas	Paskirstymas konkurse ir jo rezultatų paskelbimas
	a) ECB sprendimas dėl paskirstymo
	b) Paskirstymo rezultato paskelbimas
5 etapas	Atskirų paskirstymų rezultatų patvirtinimas
6 etapas	Atsiskaitymai už sandorius (žr. 5.3 skirsnį)

a) Standartiniai konkursai

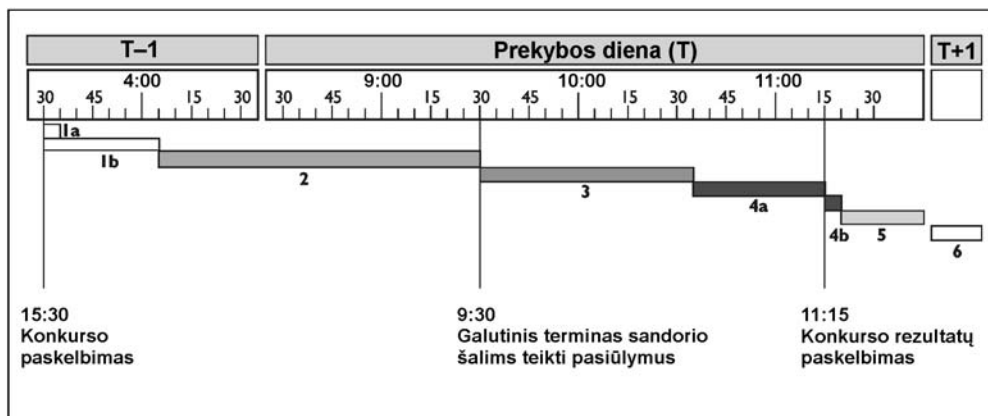
Standartiniai konkursai atliekami per 24 valandas nuo konkurso paskelbimo iki jo rezultatų patvirtinimo (laikas tarp galutinio pasiūlymų pateikimo termino ir konkurso rezultatų paskelbimo yra apytiksliai dvi valandos). Įprastas standartinių konkursų darbinių etapų laiko grafikas pateikiamas 1 diagramoje. ECB gali nuspręsti patikslinti atskirų operacijų laiko grafiką, jei mano, kad tai tikslinga.

Pagrindinės refinansavimo operacijos, ilgalaikės refinansavimo operacijos ir struktūrinės operacijos (išskyrus vienkrypčius sandorius) visada atliekamos skelbiant standartinius konkursus. Standartiniuose konkursuose gali dalyvauti sandorio šalys, tenkinančios bendruosius reikalavimų atitikimo kriterijus, nurodytus 2.1 skirsnyje.

1 DIAGRAMA

Įprastas standartinių konkursų darbinių etapų laiko grafikas

(Laikas nurodytas ECB laiku (CET))

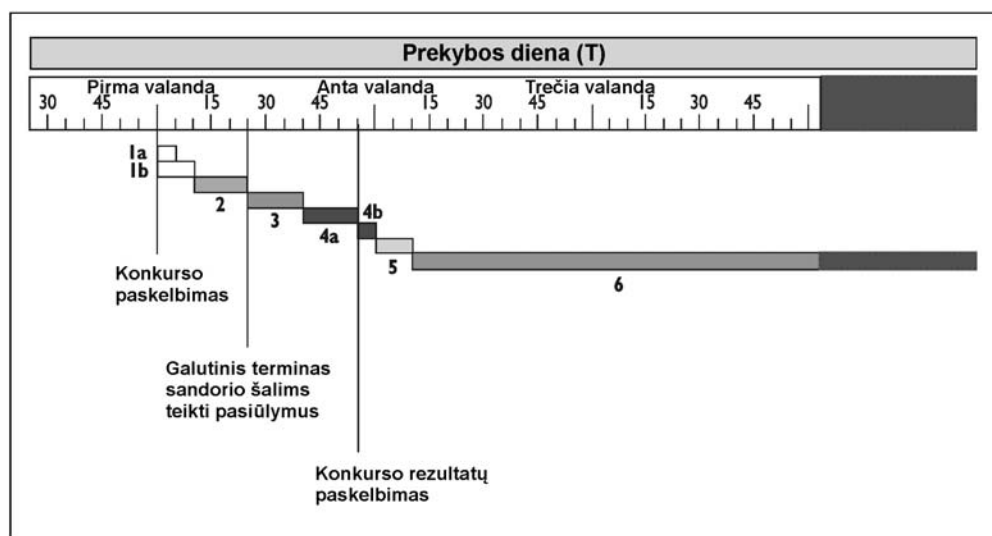
Pastaba: skaičiai žymi 3 langelyje nurodytus darbinus etapus.

b) Skubūs konkursai

Skubūs konkursai paprastai atliekami per 1 valandą nuo konkurso paskelbimo, o po paskirstymo rezultatų paskelbimo iškart įvyksta jų patvirtinimas. Įprastas skubių konkursų darbinių etapų laiko grafikas pateikiamas 2 diagramoje. ECB gali nuspręsti patikslinti atskirų operacijų laiko grafiką, jei mano, kad tai tikslinga. Skubūs konkursai skelbiami tik koreguojančiosioms operacijoms atlikti. Pagal 2.2 skirsnyje nurodytus kriterijus ir procedūras, Eurosystema gali pasirinkti ribotą sandorio šalių skaičių dalyvauti skubiuose konkursuose.

2 DIAGRAMA

Įprastas skubių konkursų darbinių etapų laiko grafikas

Pastaba: skaičiai žymi 3 langelyje nurodytus darbinus etapus.

c) Fiksuotų ir kintamų palūkanų konkursai

Eurosystema gali pasirinkti fiksuotų palūkanų (kiekio) arba kintamų palūkanų (palūkanų) konkursus. Fiksuotų palūkanų konkurso atveju ECB nustato palūkanų normą iš anksto, o sandorio šalys siūlo pinigų sumą, kurią nori pervesti už nustatytą palūkanų normą ⁽²¹⁾. Kintamų palūkanų konkurso atveju sandorio šalys siūlo pinigų sumas ir sandorių, kuriuos jos nori sudaryti su nacionaliniais centriniais bankais, palūkanų normas ⁽²²⁾.

5.1.2. Konkursų operacijų kalendorius

a) Pagrindinės ir ilgalaikės refinansavimo operacijos

Pagrindinės ir ilgalaikės refinansavimo operacijos atliekamos pagal Eurosystemos paskelbtą išankstinį kalendorių ⁽²³⁾. Kalendorius skelbiamas likus ne mažiau kaip trims mėnesiams iki metų, kuriems jis taikomas, pradžios. Įprastos pagrindinių ir ilgalaikių refinansavimo operacijų atlikimo dienos nurodytos 2 lentelėje. ECB siekia užtikrinti, kad visų valstybių narių sandorio šalys galėtų dalyvauti atliekant pagrindines ir ilgalaikes refinansavimo operacijas. Todėl, sudarydamas šių operacijų kalendorių, ECB atitinkamai patikslina įprastą grafiką, atsižvelgdamas į atskirų valstybių narių banko šventes.

⁽²¹⁾ Fiksuotų palūkanų užsienio valiutų apskaitimo sandorių konkursų atveju ECB nustato operacijos apskaitimo punktus, o sandorio šalys siūlo nustatytą valiutos sumą, kurią jos nori parduoti (ir išpirkti) arba pirkti (ir parduoti atgal) taikant šią palūkanų normą.

⁽²²⁾ Kintamų palūkanų užsienio valiutų apskaitimo sandorių konkursų atveju sandorio šalys teikia pasiūlymą dėl nustatytos valiutos sumos ir nurodo apskaitimo punktus, kuriuos taikydamos jos norėtų atlikti operaciją.

⁽²³⁾ Eurosystemos konkursų operacijų kalendorių galima rasti ECB interneto svetainėje (www.ecb.int); taip pat žr. Eurosystemos interneto svetainės (5 priedas).

2 LENTELE

Įprastos pagrindinių ir ilgalaikių refinansavimo operacijų atlikimo dienos

Operacijos rūšis	Įprasta sandorio sudarymo diena (T)
Pagrindinės refinansavimo operacijos	Kiekvieną antradienį
Ilgalaikės refinansavimo operacijos	Pirmą kiekvieno privalomųjų atsargų laikymo laikotarpio trečiadienį ⁽¹⁾

⁽¹⁾ Dėl Kalėdų švenčių laikotarpio, gruodžio mėnesio operacija yra paankstinama viena savaitė ir atliekama baigiantis privalomųjų atsargų laikymo laikotarpiui, kuris baigiasi gruodžio 23 d., o ne naujo laikotarpio pradžioje.

b) Struktūrinės operacijos

Struktūrinės operacijos skelbiant standartinius konkursus pagal iš anksto paskelbtą kalendorių neatliekamos. Tačiau struktūrinės operacijos paprastai atliekamos ir už jas atsiskaitoma tik tomis dienomis, kurios yra visų valstybių narių NCB darbo dienos ⁽²⁴⁾.

c) Koreguojančiosios operacijos

Koreguojančiosios operacijos pagal iš anksto paskelbtą kalendorių nevykdomos. ECB gali nuspręsti koreguojančiąsias operacijas atlikti bet kurią Eurosistemos darbo dieną. Atliekant šias operacijas dalyvauja tik tų valstybių narių, kuriose sandorio diena, atsiskaitymų diena ir apmokėjimo diena yra NCB darbo dienos, nacionaliniai centriniai bankai.

5.1.3. Konkursų operacijų paskelbimas

Eurosistemos standartiniai konkursai yra skelbiami viešai per naujienų tarnybas. Be to, nacionaliniai centriniai bankai apie konkurso operaciją gali paskelbti tiesiogiai sandorio šalims nesinaudodami naujienų tarnybomis. Viešame konkurso paskelbimo pranešime paprastai pateikiama tokia informacija:

- konkurso operacijos identifikavimo numeris,
- konkurso operacijos diena,
- operacijos rūšis (likvidumo suteikimas arba mažinimas ir naudojamos pinigų politikos priemonės rūšis),
- operacijos terminas,
- aukciono rūšis (fiksuotų arba kintamų palūkanų konkursas),
- paskirstymo metodas („olandiškasis“ arba „amerikietiškas“ aukcionas, kaip nustatyta 5.1.5 skirsnio d punkte),
- numatomas operacijos kiekis (paprastai tik ilgalaikių refinansavimo operacijų atveju),
- fiksuota konkurso palūkanų norma, kaina, apskaitimo punktas (fiksuotų palūkanų konkursų atveju),
- mažiausia (didžiausia) priimtina palūkanų norma, kaina, apskaitimo punktas (jei taikytina),
- operacijos pradžios ir pabaigos diena (jei taikytina) arba priemonės vertės diena ir termino suėjimo diena (jeigu išleidžiami skolos pažymėjimai),
- operacijos valiutos ir ta valiuta, kurios suma laikoma nustatyta (užsienio valiutų apskaitimo sandorių atveju),

⁽²⁴⁾ Šiame dokumente sąvoka „NCB darbo diena“ — tai bet kuri diena, kurią konkrečios valstybės narės nacionalinis centrinis bankas yra atidarytas Eurosistemos pinigų politikos operacijoms atlikti. Kai kurių valstybių narių nacionalinio centrinio banko filialai gali būti uždaryti ECB darbo dienomis dėl vietinių arba regioninių banko švenčių. Šiais atvejais atitinkamo nacionalinio centrinio banko pareiga yra iš anksto pranešti sandorio šalims apie susitarimus dėl sandorių, kuriuose dalyvauja šie filialai, sudarymo.

- orientacinis dabartinis valiutų keitimo kursas, taikomas apskaičiuojant pasiūlymus (užsienio valiutų apskaitimo sandorių atvejais),
- pasiūlymo didžiausios sumos riba (jeigu yra),
- atskiro paskirstymo mažiausia suma (jeigu yra),
- mažiausias paskirstymų santykis (jeigu yra);
- pasiūlymų pateikimo grafikas,
- pažymėjimų nominalas (skolos pažymėjimų išleidimo atveju),
- emisijos ISIN kodas (skolos pažymėjimų išleidimo atveju).

Eurosistema, siekdama padidinti savo koreguojančiųjų operacijų skaidrumą, skubius konkursus paprastai iš anksto skelbia viešai. Tačiau išskirtinėmis aplinkybėmis ECB gali nuspręsti iš anksto viešai neskelbti skubių konkursų. Skubūs konkursai skelbiami vadovaujantis ta pačia tvarka kaip ir skelbiant standartinius konkursus. Atliekant skubių konkursą, nepriklausomai nuo to, ar jis buvo paskelbtas viešai ar ne, nacionalinis centrinis bankas tiesiogiai kreipiasi į pasirinktas sandorio šalis.

5.1.4. Sandorio šalių pasiūlymų parengimas ir pateikimas

Sandorio šalių konkursiniai pasiūlymai turi atitikti nacionalinių centrinių bankų nustatytą pavyzdinę formą, skirtą atitinkamai operacijai. Konkursiniai pasiūlymai turi būti pateikiami valstybės narės, kurioje įsikūrusi įstaiga (jos pagrindinė buveinė arba filialas), nacionaliniam centriniam bankui. Įstaigos konkursinius pasiūlymus gali teikti tik vienas jos padalinys (pagrindinė buveinė arba paskirtasis filialas) kiekvienoje valstybėje narėje.

Fiksuotų palūkanų konkursų sandorio šalys savo pasiūlymuose nurodo pinigų sumą, kuriai jos ketina sudaryti sandorį su nacionaliniais centriniais bankais ⁽²⁵⁾.

Kintamų palūkanų konkursuose sandorio šalys gali teikti pasiūlymus, nurodydamos iki 10 skirtingų palūkanų normų, kainų ar apskaitimo punktų. Kiekviename pasiūlyme jos turi nurodyti pinigų sumą, kuriai ketina sudaryti sandorį su nacionaliniais centriniais bankais, ir atitinkamą palūkanų normą ⁽²⁶⁾ ⁽²⁷⁾. Palūkanų normos pasiūlymai turi būti išreikšti kaip 0,01 procentinio punkto kartotiniai. Skelbiant kintamų palūkanų užsienio valiutų apskaitimo sandorių konkursą, apskaitimo punktai turi būti skelbiami pagal standartinius rinkos susitarimus, o pasiūlymai turi būti išreikšti kaip 0,01 apskaitimo punkto kartotiniai.

Pagrindinėms refinansavimo operacijoms teikiamo pasiūlymo mažiausia suma yra 1 000 000 eurų. Šią sumą viršijantys pasiūlymai turi būti išreikšti kaip 100 000 eurų kartotiniai. Tokios pačios pasiūlymo mažiausios sumos ir jų kartotiniai yra nustatyti koreguojančiosioms ir struktūrinėms operacijoms. Pasiūlymo mažiausia suma atskirai taikoma kiekvienam palūkanų normos, kainos ir apskaitimo punkto dydžiui.

Kiekvienas nacionalinis centrinis bankas nustato ilgalaikėms refinansavimo operacijoms teikiamo pasiūlymo mažiausią sumą 10 000 — 1 000 000 eurų ribose. Pasiūlymai, didesni už pasiūlymo mažiausią sumą, turi būti išreikšti kaip 10 000 eurų kartotiniai. Pasiūlymo mažiausia suma atskirai taikoma kiekvienam palūkanų normos dydžiui.

ECB gali nustatyti pasiūlymo didžiausios sumos ribą, kad užkirstų kelią neproporcingai dideliems pasiūlymams. Bet kuri tokia pasiūlymo didžiausios sumos riba visuomet nurodoma informaciniame pranešime apie viešojo konkurso paskelbimą.

Visuomet tikimasi, kad sandorio šalys galės padengti joms paskirstytas sumas pakankama reikalavimus atitinkančio pagrindinio turto suma ⁽²⁸⁾. Atitinkamų nacionalinių centrinių bankų taikomos sutartinės arba reguliavimo priemonės leidžia skirti baudas, jeigu sandorio šalis negali pervesti pakankamos pagrindinio turto arba pinigų sumos, reikalingos atsiskaityti už konkurso operacijoje jai paskirstytą sumą.

⁽²⁵⁾ Sudarant fiksuotų palūkanų užsienio valiutų apskaitimo sandorius, reikia nurodyti nustatytą pinigų sumą, kuriai sandorio šalis ketina sudaryti sandorį su Eurosistema.

⁽²⁶⁾ ECB, išleisdamas ECB skolos pažymėjimus, gali nuspręsti, kad pasiūlymuose turi būti numatyta ne palūkanų norma, o kaina. Tokiais atvejais kaina turi būti nurodyta kaip nominalios sumos dalis procentais.

⁽²⁷⁾ Sudarant kintamų palūkanų užsienio valiutų apskaitimo sandorius, reikia nurodyti nustatytą valiutos sumą, kuriai sandorio šalis ketina sudaryti sandorį su Eurosistema, ir atitinkamą apskaitimo punkto dydį.

⁽²⁸⁾ Arba atsiskaityti pinigais likvidumą mažinančių operacijų atveju.

Pasiūlymus galima atšaukti iki galutinio pasiūlymų pateikimo termino. Pasiūlymai, pateikti po pranešime apie konkursą nurodyto galutinio termino, laikomi negaliojančiais. Nacionaliniai centriniai bankai nusprendžia, ar buvo laikomasi galutinio termino. Nacionaliniai centriniai bankai atmeta visus sandorio šalies pasiūlymus, jeigu bendra jų suma didesnė už bet kurią ECB nustatytą pasiūlymo didžiausios sumos ribą. Nacionaliniai centriniai bankai taip pat atmeta visus pasiūlymus, kurių suma yra mažesnė už pasiūlymo mažiausią sumą arba kuriuose nurodyta palūkanų norma, kaina arba apskaitimo punktas yra mažesni už mažiausią ar didesni už didžiausią priimtina palūkanų normą, kainą arba apskaitimo punktą. Be to, nacionaliniai centriniai bankai gali atmesti pasiūlymus, kurie yra neišsamūs arba neatitinka nustatytos pavyzdinės formos. Jeigu pasiūlymas atmetamas, atitinkamas nacionalinis centrinis bankas sandorio šaliai apie savo sprendimą praneša iki konkurso paskirstymo.

5.1.5. Paskirstymo konkurse procedūros

a) Fiksuotų palūkanų konkurso operacijos

Skirstant lėšas fiksuotų palūkanų konkursuose, sandorio šalių pateikti pasiūlymai yra susumuojami. Jeigu bendra pasiūlymų suma didesnė už bendrą siūlomo likvidumo sumą, pateikti pasiūlymai tenkinami proporcingai pagal paskirstyti skirtos sumos ir bendros pasiūlymų sumos santykį (žr. 4 langelį). Kiekvienai sandorio šaliai paskirta suma suapvalinama iki artimiausio sveiko skaičiaus eurais. Tačiau fiksuotų palūkanų konkursuose ECB gali nuspręsti, kad kiekvienam dalyviui yra paskiriama mažiausia suma arba santykis.

4 LANGELIS

Paskirstymas fiksuotų palūkanų konkurse

Čia:

A: bendra paskirstoma suma

n: bendras sandorio šalių skaičius

a_i : i-osios sandorio šalies pasiūlymo suma

all%: paskirstymo dalis procentais

all_i: bendra -ajai sandorio šaliai paskirstyta suma

Paskirstymo dalis procentais yra:

$$all\% = \frac{A}{\sum_{i=1}^n a_i}$$

i-ajai sandorio šaliai paskirstyta suma:

$$all_i = all\% \times (a_i)$$

b) Kintamų palūkanų konkursai eurais

Skirstant lėšas likvidumą suteikiančiuose kintamų palūkanų konkursuose eurais, pasiūlymai išvardijami siūlomų palūkanų normų mažėjimo tvarka. Pirmenybė teikiama didžiausios palūkanų normos pasiūlymams tenkinti, o iš eilės mažėjančių palūkanų normų pasiūlymai tenkinami tol, kol išnaudojamas visas paskirstomas likvidumas. Jeigu, esant mažiausiam priimtina palūkanų normos dydžiui (t. y. ribinei palūkanų normai), bendra pasiūlymų suma yra didesnė už likusių paskirstyti sumą, likusi suma paskirstoma proporcingai pasiūlymams pagal likusios paskirstyti sumos ir bendros pasiūlymo sumos ribine palūkanų norma santykį (žr. 5 langelį). Kiekvienai sandorio šaliai paskirstoma suma suapvalinama iki artimiausio sveiko skaičiaus eurais.

5 LANGELIS

Paskirstymas kintamų palūkanų konkurse eurais*(pavyzdys taikomas pasiūlymams, kuriuose nurodyta palūkanų norma)*

Čia:

A: bendra paskirstoma suma

 r_s : sandorio šalių pasiūlyta s-oji palūkanų norma

n: bendras sandorio šalių skaičius

 $a(r_s)_i$: i-osios sandorio šalies pasiūlymo suma taikant s-ąją palūkanų normą (r_s) $a(r_s)$: bendra pasiūlyta suma taikant s-ąją palūkanų normą (r_s)

$$a(r_s) = \sum_{i=1}^n a(r_s)_i$$

 r_m : ribinė palūkanų norma $r_1 \geq r_s \geq r_m$ likvidumą suteikiančiam konkursui, $r_m \geq r_s \geq r_1$ likvidumą mažinančiam konkursui r_{m-1} : palūkanų norma prieš ribinę palūkanų normą (paskutinė palūkanų norma, pagal kurią visiškai patenkinami pasiūlymai) $r_{m-1} > r_m$ likvidumą suteikiančiam konkursui, $r_m > r_{m-1}$ likvidumą mažinančiam konkursui $all\%(r_m)$: paskirstymo dalis procentais pagal ribinę palūkanų normą $all(r_s)_i$: paskirstymas i-ajai sandorio šaliai pagal s-ąją palūkanų normą all_i : bendra i-ajai sandorio šaliai paskirstyta suma

Paskirstymo dalis procentais pagal ribinę palūkanų normą yra:

$$all\%(r_m) = \frac{A - \sum_{s=1}^{m-1} a(r_s)}{a(r_m)}$$

Paskirstymas i-ajai sandorio šaliai pagal ribinę palūkanų normą yra:

$$all(r_m)_i = all\%(r_m) \times a(r_m)_i$$

Bendra i-ajai sandorio šaliai paskirstyta suma yra:

$$all_i = \sum_{s=1}^{m-1} a(r_s)_i + all(r_m)_i$$

Skirstant lėšas likvidumą mažinančiuose kintamų palūkanų konkurse eurais (kurie gali būti naudojami skolos pažymėjimams išleisti ir terminuotiesiems indėliams pritraukti), pasiūlymai išvardijami siūlomų palūkanų normų didėjimo tvarka (arba siūlomų kainų mažėjimo tvarka). Pirmenybė teikiama pasiūlymams su mažiausia palūkanų norma (didžiausia kaina), o pasiūlymai su iš eilės didėjančiomis palūkanų normomis (mažėjančiomis kainomis) priimami tol, kol išnaudojamas visas sumažinti skirtas likvidumas. Jeigu, esant didžiausiam priimtinos palūkanų normos (mažiausios kainos) dydžiui (ribinei palūkanų normai arba kainai), bendra pasiūlymų suma yra didesnė už likusią paskirstyti sumą, likusi suma paskirstoma proporcingai pasiūlymams pagal likusios paskirstyti sumos ir bendros pasiūlymo sumos ribinę palūkanų normą (arba kainą) santykį (žr. 5 langelį). Skolos pažymėjimų išleidimo atveju kiekvienai sandorio šaliai paskirstoma suma suapvalinama iki artimiausio skolos pažymėjimuose nurody-

tos vertės kartotinio. Kitų likvidumą mažinančių operacijų atveju kiekvienai sandorio šaliai paskirstoma suma suapvalinama iki artimiausio sveiko skaičiaus eurais.

Kintamų palūkanų konkursuose ECB gali nuspręsti kiekvienam laimėjusiam dalyviui paskirstyti minimalią sumą.

c) Kintamų palūkanų užsienio valiutų apskaitimo sandorių konkursai

Skirstant lėšas likvidumą suteikiančiuose kintamų palūkanų užsienio valiutų apskaitimo sandorių konkursuose, pasiūlymai išvardijami apskaitimo sandorio kainų punktų ⁽²⁹⁾ didėjimo tvarka. Pirmenybė teikiama mažiausios apskaitimo sandorio kainos punktais pasiūlymams tenkinti, o iš eilės didėjančių apskaitimo sandorio kainų punktais pasiūlymai tenkinami tol, kol išnaudojamas visas paskirstyti skirtos valiutos kiekis. Jeigu, esant didžiausiai priimtina apskaitimo sandorio kainai punktais (t. y. ribinei apskaitimo sandorio kainai punktais), bendra pasiūlymų suma yra didesnė už likusią paskirstyti sumą, likusi suma paskirstoma proporcingai pasiūlymams pagal likusios paskirstyti sumos ir bendros pasiūlymo sumos ribinę apskaitimo sandorio kainą punktais santykį (žr. 6 langelį). Kiekvienai sandorio šaliai paskirstoma suma suapvalinama iki artimiausio sveiko skaičiaus eurais.

6 LANGELIS

Paskirstymas kintamų palūkanų užsienio valiutų apskaitimo sandorių konkurse

Čia:

A: bendra paskirstoma suma

Δ_s : sandorio šalių pasiūlyta s-oji apskaitimo sandorio kaina punktais

n: bendras sandorio šalių skaičius

$a(\Delta_s)_i$: i-osios sandorio šalies pasiūlymo suma taikant s-ąją apskaitimo sandorio kainą punktais (Δ_s)

$a(\Delta_s)$: bendra pasiūlyta suma taikant s-ąją apskaitimo sandorio kainą punktais (Δ_s)

$$a(\Delta_s) = \sum_{i=1}^n a(\Delta_s)_i$$

Δ_m : ribinė apskaitimo sandorio kaina punktais

$\Delta_m \geq \Delta_s \geq \Delta_1$ likvidumą suteikiančiam užsienio valiutų apskaitimo sandoriui,

$\Delta_1 \geq \Delta_s \geq \Delta_m$ likvidumą mažinančiam užsienio valiutų apskaitimo sandoriui

Δ_{m-1} : apskaitimo sandorio kaina punktais prieš ribinę apskaitimo sandorio kainą punktais (paskutinė apskaitimo sandorio kaina punktais, pagal kurią visiškai patenkinami pasiūlymai),

$\Delta_m > \Delta_{m-1}$ likvidumą suteikiančiam užsienio valiutų apskaitimo sandoriui,

$\Delta_{m-1} > \Delta_m$ likvidumą mažinančiam užsienio valiutų apskaitimo sandoriui

$\text{all}(\Delta_m)$: paskirstymo dalis procentais pagal ribinę apskaitimo sandorio kainą punktais

$\text{all}(\Delta_s)_i$: paskirstymas i-ajai sandorio šaliai pagal s-ąją apskaitimo sandorio kainą punktais

all : bendra i-ajai sandorio šaliai paskirstyta suma

⁽²⁹⁾ Apskaitimo sandorio kainos punktais išvardijamos didėjimo tvarka, atsižvelgiant į kainos ženklą, kuris priklauso nuo užsienio valiutos ir euro palūkanų normų skirtumo ženklo. Jeigu suėjus apskaitimo sandorio terminui, užsienio valiutos palūkanų norma yra didesnė už atitinkamą euro palūkanų normą, apskaitimo sandorio kaina punktais yra teigiama (euras yra įkainojamas aukščiau už užsienio valiutą). Priešingai, jeigu užsienio valiutos palūkanų norma yra mažesnė už atitinkamą euro palūkanų normą, apskaitimo sandorio kaina punktais yra neigiama (euras yra įkainojamas žemiau už užsienio valiutą).

Paskirstymo dalis procentais pagal ribinę apskaitimo sandorio kainą punktais yra:

$$all\%(\Delta_m) = \frac{A - \sum_{s=1}^{m-1} a(\Delta_s)}{a(\Delta_m)}$$

Paskirstymas i-ajai sandorio šaliai pagal ribinę apskaitimo sandorio kainą punktais yra:

$$all(\Delta_m)_i = all\%(\Delta_m) \times a(\Delta_m)_i$$

Bendra i-ajai sandorio šaliai paskirstyta suma yra:

$$all_i = \sum_{s=1}^{m-1} a(\Delta_s)_i + all(\Delta_m)_i$$

Skirstant lėšas likvidumą mažinančiuose kintamų palūkanų užsienio valiutų apskaitimo sandorių konkursuose, pasiūlymai išvardijami apskaitimo sandorių kainų punktais mažėjimo tvarka. Pirmenybė teikiama didžiausios apskaitimo sandorio kainos punktais pasiūlymams tenkinti, o iš eilės mažėjančių apskaitimo sandorių kainų punktais pasiūlymai tenkinami tol, kol išnaudojamas visas paskirstyti skirtos valiutos kiekis. Jeigu, esant mažiausiai priimtina apskaitimo sandorio kainai punktais (t. y. ribinei apskaitimo sandorio kainai punktais), bendra pasiūlymų suma yra didesnė už likusią paskirstyti sumą, likusi suma paskirstoma proporcingai pasiūlymams pagal likusios paskirstyti sumos ir bendros pasiūlymo sumos ribinę apskaitimo sandorio kainą punktais santykį (žr. 6 langelį). Kiekvienai sandorio šaliai paskirstoma suma suapvalinama iki artimiausio sveiko skaičiaus eurais.

d) Aukciono rūšis

Kintamų palūkanų konkursuose Eurosystema gali taikyti ribinių arba sutartinių palūkanų aukcionų procedūras. Ribinių palūkanų aukcione (olandiškajame aukcione) paskirstymo palūkanų norma, kaina ar apskaitimo punktas, taikomas visiems patenkintiems pasiūlymams, yra lygus ribinei palūkanų normai, kainai ar apskaitimo punktui (t. y. kai išnaudojamas visas paskirstymas). Sutartinių palūkanų aukcione (amerikietiškam aukcione) paskirstymo palūkanų norma, kaina ar apskaitimo punktas yra lygus kiekvienam pasiūlymui nurodytai palūkanų normai, kainai ar apskaitimo punktui.

5.1.6. Konkursų rezultatų paskelbimas

Standartinių ir skubių konkursų rezultatai skelbiami viešai per naujienų tarnybas. Be to, nacionaliniai centriniai bankai paskirstymo rezultatą gali pranešti tiesiogiai sandorio šalims nesinaudodami naujienų tarnybomis. Viešame pranešime apie konkurso rezultatus paprastai pateikiama ši informacija:

- konkurso operacijos identifikavimo numeris,
- konkurso operacijos diena,
- operacijos rūšis,
- operacijos terminas,
- bendra Eurosystemos sandorio šalių pasiūlymų suma,
- dalyvių skaičius,
- naudojamos valiutos (užsienio valiutų apskaitimo sandorių atveju),
- bendra paskirstyta suma,
- paskirstymo dalis procentais (fiksotų palūkanų konkursų atveju),

- dabartinis valiutų keitimo kursas (užsienio valiutų apskaitimo sandorių atveju),
- priimta ribinė palūkanų norma, kaina ar apskaitimo punktas ir paskirstymo dalis procentais pagal ribinę palūkanų normą, kainą ar apskaitimo punktą (kintamų palūkanų konkursų atveju),
- pasiūlymo mažiausia palūkanų norma, pasiūlymo didžiausių palūkanų norma ir paskirstymo normos svertinis vidurkis (sutartinių palūkanų aukcionų atveju),
- operacijos pradžios ir termino suėjimo diena (jei taikytina) arba priemonės lėšų pateikimo ir termino suėjimo diena (skolos pažymėjimų išleidimo atveju),
- mažiausia atskiro paskirstymo suma (jeigu yra),
- mažiausias paskirstymo santykis (jeigu yra),
- pažymėjimų nominalas (skolos pažymėjimų išleidimo atveju),
- emisijos ISIN kodas (skolos pažymėjimų išleidimo atveju).

Nacionaliniai centriniai bankai laimėjusiems sandorio šalims tiesiogiai patvirtins individualaus paskirstymo rezultatą.

5.2. Dvišalių operacijų procedūros

a) Bendrosios pastabos

Nacionaliniai centriniai bankai gali atlikti operacijas taikydami dvišales procedūras⁽³⁰⁾. Šias procedūras galima taikyti koreguojančiosioms atviros rinkos operacijoms ir struktūrinėms vienakryptėms operacijoms. Plačiąja prasme dvišalės operacijos apibrėžiamos kaip bet kurios procedūros, kada Eurosistema sudaro sandorį su viena arba keliomis sandorio šalimis neskelbdama konkurso. Šiuo atveju galima išskirti dvi skirtingas dvišalių procedūrų rūšis: operacijos, kada Eurosistema tiesiogiai kreipiasi į sandorio šalis, ir operacijos, atliekamos per vertybinių popierių biržas ir rinkos tarpininkus.

b) Tiesioginis bendravimas su sandorio šalimis

Taikydami šią procedūrą, nacionaliniai centriniai bankai tiesiogiai kreipiasi į vieną arba kelias vietines sandorio šalis, kurios atrenkamos pagal 2.2 skirsnyje apibūdintus kriterijus. Vadovaudamasis tiksliais ECB nurodymais, nacionaliniai centriniai bankai sprendžia, ar sudaryti sandorį su sandorio šalimis. Už sandorius atsiskaitoma per nacionalinius centrinius bankus.

Jeigu ECB Valdancioji taryba nuspręstų, kad išskirtinėmis aplinkybėmis pats ECB (arba vienas ar keli nacionaliniai centriniai bankai, veikdami kaip ECB operacijų padaliniai) gali atlikti dvišales operacijas, tokių operacijų procedūros būtų atitinkamai suderintos. Šiuo atveju ECB (arba nacionalinis centrinis bankas ar bankai, veikdami kaip ECB operacijų padalinys) tiesiogiai kreiptųsi į vieną arba kelias sandorio šalis euro zonoje, atrinktas pagal 2.2 skirsnyje apibūdintus kriterijus. ECB (arba nacionalinis centrinis bankas ar bankai, veikdami kaip ECB operacijų padalinys) spręstų, ar sudaryti sandorį su sandorio šalimis. Nepaisant to, už sandorius būtų atsiskaitoma decentralizuotai per nacionalinius centrinius bankus.

Dvišalės operacijos, atliekamos tiesiogiai bendraujant su sandorio šalimis, gali būti taikomos grįžtamiems sandoriams, vienakryptėms sandoriams, užsienio valiutų apskaitimo sandoriams ir terminuotiesiems indėliams pritraukti.

c) Operacijos, atliekamos per vertybinių popierių biržas ir rinkos tarpininkus

Nacionaliniai centriniai bankai gali sudaryti vienakryptčius sandorius per vertybinių popierių biržas ir rinkos tarpininkus. Šioms operacijoms *a priori* nenustatyti sandorio šalių apribojimai, o procedūros derinamos atsižvelgiant į rinkos susitarimus dėl sandoriui naudojamų skolos priemonių. ECB Valdancioji taryba

⁽³⁰⁾ ECB Valdancioji taryba nusprendžia, ar išskirtinėmis aplinkybėmis pats ECB gali atlikti ir koreguojančiąsias dvišales operacijas.

nusprendžia, ar išskirtinėmis aplinkybėmis pats ECB (arba vienas ar keli nacionaliniai centriniai bankai, veikdami kaip ECB operacijų padaliniai) gali atlikti koreguojančiąsias vienakryptes operacijas per vertybinių popierių biržas ir rinkos tarpininkus.

d) Dvišalių operacijų paskelbimas

Paprastai apie dvišales operacijas iš anksto viešai neskelbiama. Be to, ECB gali nuspręsti viešai neskelbti dvišalių operacijų rezultatų.

e) Operacijų dienos

ECB gali nuspręsti koreguojančias dvišales operacijas vykdyti bet kurią Eurosistemos darbo dieną. Tokiose operacijose dalyvauja tik tų valstybių narių, kuriose sandorio diena, atsiskaitymo diena ir apmokėjimo diena yra NCB darbo dienos, nacionaliniai centriniai bankai.

Vienakryptės dvišalės operacijos struktūriniais tikslais paprastai atliekamos ir už jas atsiskaitoma tik visų valstybių narių NCB darbo dienomis.

5.3. Atsiskaitymo procedūros

5.3.1. Bendrosios pastabos

Už pinigų sandorius, susijusius su Eurosistemos nuolatinių galimybių naudojimu arba dalyvavimu atliekant atviros rinkos operacijas, atsiskaitoma į sandorio šalių sąskaitas nacionaliniuose centriniuose bankuose (arba į atsiskaitymų bankų, dalyvaujančių TARGET sistemoje, sąskaitas). Už pinigų sandorius atsiskaitoma tik po to (arba tuo pat metu), kai galutinai pervedamas pagrindinis šiai operacijai naudojamas turtas. Tai reiškia, kad pagrindinis turtas turi būti iš anksto pervestas į pasaulio sąskaitą nacionaliniuose centriniuose bankuose arba už jį su minėtais nacionaliniais centriniais bankais turi būti atsiskaityta pagal vienos dienos pristatymo apmokant principą. Pagrindinis turtas pervedamas per sandorio šalių vertybinių popierių atsiskaitomąsias sąskaitas VPAS, kurios atitinka ECB būtinuosius standartus⁽³¹⁾. Sandorio šalys, neturinčios pasaulio sąskaitos nacionaliniame centriname banke arba vertybinių popierių atsiskaitomosios sąskaitos VPAS, atitinkančioje ECB būtinuosius standartus, gali atsiskaityti už pagrindinio turto sandorius per korespondentinės kredito įstaigos vertybinių popierių atsiskaitomąją sąskaitą arba pasaulio sąskaitą.

Nuostatos, susijusios su atsiskaitymų procedūromis, išsamiau apibrėžtos nacionalinių centrinių bankų (arba ECB) sutartinėse priemonėse, taikomose konkrečioms pinigų politikos priemonėms. Nacionalinių centrinių bankų atsiskaitymų procedūros gali šiek tiek skirtis dėl nacionalinės teisės ir darbo metodų skirtumų.

5.3.2. Atsiskaitymai už atviros rinkos operacijas

Už atviros rinkos operacijas pagal standartinius konkursus (t. y. pagrindines refinansavimo operacijas, ilgalaikes refinansavimo operacijas ir struktūrines operacijas) paprastai atsiskaitoma pirmąją dieną po sandorio sudarymo, kai veikia visos atitinkamos nacionalinės AARL sistemos ir visos atitinkamos VPAS. Iš principo Eurosistema siekia už sandorius, susijusius su jos atviros rinkos operacijomis, atsiskaityti tuo pat metu su visų valstybių narių visomis sandorio šalimis, kurios yra pateikusios pakankamą pagrindinį turtą. Tačiau dėl darbo suvaržymų ir techninių VPAS ypatybių atsiskaitymo už atviros rinkos operacijas laikas dienos metu gali būti skirtingas euro zonoje. Atsiskaitymo už pagrindines ir ilgalaikes refinansavimo operacijas laikas paprastai sutampa su atlyginimo už atitinkamo termino ankstesnę operaciją laiku.

Eurosistema siekia už atviros rinkos operacijas pagal skubius konkursus ir dvišales procedūras atsiskaityti sandorio dieną. Tačiau dėl funkcionalumo tikslų, Eurosistema kartais gali šioms operacijoms taikyti kitą atsiskaitymo laiką, ypač sudarydama vienakryptis sandorius (koregavimo ir struktūriniais tikslais) ir užsienio valiutų apsiskeitimo sandorius (žr. 3 lentelę).

⁽³¹⁾ Standartų, skirtų naudoti reikalavimus atitinkančias VPAS euro zonoje, apibūdinimas ir atnaujintas reikalavimus atitinkančių ryšių tarp šių sistemų sąrašas pateiktas ECB interneto svetainėje (www.ecb.int).

3 LENTELE

Įprastos atsiskaitymo už Eurosistemos atviros rinkos operacijas dienos ⁽¹⁾

Pinigų politikos priemonė	Atsiskaitymo už operacijas pagal standartinius konkursus diena	Atsiskaitymo už operacijas pagal skubius konkursus ir dvišales procedūras diena
Grįžtamieji sandoriai	T+1 ⁽¹⁾	T
Vienakrypčiai sandoriai	—	Pagal rinkos susitarimą dėl pagrindinio turto
Skolos pažymėjimų išleidimas	T+1	—
Užsienio valiutų apskaitimo sandoriai	—	T, T+1 arba T+2
Terminuotųjų indėlių pritraukimas	—	T

⁽¹⁾ T — sandorio diena. Atsiskaitymo diena — tai Eurosistemos darbo diena.

⁽²⁾ Jeigu įprasta atsiskaitymo diena už pagrindines arba ilgalaikes refinansavimo operacijas sutampa su banko švente, ECB gali nuspręsti paskirti kitą atsiskaitymo dieną, įskaitant galimybę atsiskaityti tą pačią dieną. Atsiskaitymų už pagrindines ir ilgalaikes refinansavimo operacijas dienos nustatomos iš anksto Eurosistemos konkursų operacijų kalendoriuje (žr. 5.1.2 skirsnį).

5.3.3. *Dienos pabaigos procedūros*

Dienos pabaigos procedūros yra nurodytos dokumentuose, susijusiuose su nacionalinėmis AARL sistemomis ir TARGET sistemomis. Paprastai TARGET sistemos uždarymo laikas yra 18 val. ECB laiku (CET). Po uždarymo laiko mokėjimų pavedimai nepriimami apdorojimui nacionalinėse AARL sistemose, tačiau mokėjimo pavedimai, priimti iki uždarymo laiko, yra tvarkomi toliau. Sandorio šalių prašymai pasinaudoti ribinio skolinimosi galimybe arba indėlių galimybe turi būti pateikti atitinkamam nacionaliniam centriniam bankui ne vėliau kaip 30 minučių po faktinio TARGET sistemos uždarymo laiko ⁽³²⁾.

Bet kuris reikalavimus atitinkančių sandorio šalių neįgiamas likutis atsiskaitomojoje sąskaitoje (nacionalinėse AARL sistemose), likęs po dienos pabaigos kontrolės procedūrų baigimo, automatiškai laikomas prašymu leisti pasinaudoti ribinio skolinimosi galimybe (žr. 4.1 skirsnį).

6 SKYRIUS

6. REIKALAVIMUS ATITINKANTIS TURTAS

6.1. Bendrosios pastabos

ECB Statuto 18.1 straipsnis leidžia ECB ir nacionaliniams centriniams bankams atlikti pagrindinio turto pirkimo ir pardavimo sandorius finansų rinkose sudarant vienakrypčius arba atpirkimo sandorius ir reikalauja, kad visos Eurosistemos paskolų operacijos būtų garantuotos pakankamu užstatu. Todėl visos Eurosistemos likvidumą suteikiančios operacijos yra garantuotos pagrindiniu turtu, kurį sandorio šalys pateikia perleisdamos nuosavybės teises į turtą (vienakrypčių arba atpirkimo sandorių atveju) arba kaip įkaitą, suteiktą už atitinkamą turtą (įkaitu garantuotų paskolų atveju) ⁽³³⁾.

⁽³²⁾ Galutinis prašymo pasinaudoti Eurosistemos nuolatinėmis galimybėmis terminas atidedamas dar 30 minučių paskutinę privalomųjų atsargų laikymo laikotarpio Eurosistemos darbo dieną.

⁽³³⁾ Likvidumą mažinančios vienakryptės ir grįžtamosios atviros rinkos operacijos taip pat garantuotos pagrindiniu turtu. Pagrindinio turto, naudojamo atliekant likvidumą mažinančias grįžtamasias atviros rinkos operacijas, reikalavimų atitikimo kriterijai yra tokie patys, kaip ir taikomi pagrindiniam turtui, naudojamam atliekant likvidumą suteikiančias grįžtamasias atviros rinkos operacijas. Tačiau nei išankstinis garantas, nei vertinimo rizikos veiksnys nėra taikomi likvidumą mažinančioms operacijoms.

Siekiant apsaugoti Eurosistemą nuo nuostolių, patiriamų atliekant pinigų politikos operacijas, užtikrinti vienodą sandorio šalių traktavimą ir padidinti darbo efektyvumą, pagrindinis turtas turi atitikti tam tikrus kriterijus, kad jį būtų galima naudoti Eurosistemos pinigų politikos operacijoms.

Pripažįstama, kad reikalavimų atitikimo kriterijų suderinimas euro zonoje padėtų geriau užtikrinti vienodą traktavimą ir darbo efektyvumą. Tuo pat metu būtina skirti reikiamą dėmesį esamiems finansinių struktūrų valstybėse narėse skirtumams. Todėl, visų pirma dėl vidinių Eurosistemos priežasčių, turtas, kurį galima naudoti Eurosistemos pinigų politikos operacijoms, yra skirstomas į dvi kategorijas. Šios kategorijos atitinkamai vadinamos „pirmojo lygio turtu“ ir „antrojo lygio turtu“:

- pirmojo lygio turtą sudaro pardavinėjamosios skolos priemonės, atitinkančios vienodus visoje euro zonoje taikomus ECB nustatytus reikalavimų atitikimo kriterijus,
- antrojo lygio turtą sudaro papildomas pardavinėjamasis ir nepardavinėjamasis turtas, ypač svarbus nacionalinėms finansų rinkoms ir bankų sistemoms, kuriam reikalavimų atitikimo kriterijus nustato nacionaliniai centriniai bankai ir kuriam taikomi ECB nustatyti būtinieji reikalavimų atitikimo kriterijai. Konkrečius reikalavimų atitikimo kriterijus, kuriuos nacionaliniai centriniai bankai atitinkamai taiko antrojo lygio turtui, turi būti suderinti su ECB.

Nėra jokio skirtumo tarp abiejų lygių turto kokybės ir tinkamumo įvairių rūšių Eurosistemos pinigų politikos operacijoms atžvilgiu (išskyrus tai, kad Eurosistema dažniausia nenaudoja antrojo lygio turto vienkrypčiams sandoriams). Turtas, atitinkantis naudojimo Eurosistemos pinigų politikos operacijoms reikalavimus, gali būti naudojamas ir kaip pagrindinis turtas dienos paskolai ⁽³⁴⁾.

Pirmojo ir antrojo lygio turtui taikomos 6.4 skirsnyje nurodytos rizikos kontrolės priemonės.

Eurosistemos sandorio šalys reikalavimus atitinkantį turtą gali naudoti tarptautinėms operacijoms, t. y. jos gali gauti lėšų iš valstybės narės, kurioje yra įsteigtos, nacionalinio centrinio banko, panaudodamos turtą, esantį kitoje valstybėje narėje (žr. 6.6. skirsnį).

6.2. Pirmojo lygio turtas

ECB parengia ir tvarko pirmojo lygio turto sąrašą. Šis sąrašas yra skelbiamas viešai ⁽³⁵⁾.

ECB išleisti skolos pažymėjimai į sąrašą yra įtraukti kaip pirmojo lygio turtas. Nacionalinių centrinių bankų skolos pažymėjimai, išleisti iki euro įvedimo atitinkamoje valstybėje narėje, taip pat įtraukiami į pirmojo lygio turto sąrašą.

Kitam pirmojo lygio turtui taikomi šie reikalavimų atitikimo kriterijai (taip pat žr. 4 lentelę):

- tai turi būti skolos priemonės su: a) iš anksto nustatyta pagrindine suma ir b) su atkarpa, dėl kurios negali atsirasti neigiamas pinigų srautas. Be to, tai turi būti viena iš šių atkarpų: a) nulinė atkarpa, ii) fiksuotų palūkanų atkarpa arba iii) kintamų palūkanų atkarpa, susieta su nuoroda į palūkanų normą. Atkarpa gali būti susieta su paties emitento reitingo pasikeitimu. Be to, galima naudoti pagal infliaciją indeksuotas obligacijas. Šios savybės turi būti išlaikomos iki obligacijos išpirkimo ⁽³⁶⁾,
- jis turi atitikti griežtus paskolų standartus. Įvertindamas skolos priemonės paskolų standartą, ECB atsižvelgia, *inter alia*, į rinkos tarpininkų nurodytus reitingus, finansiškai patikimų garantų ⁽³⁷⁾ pateiktas garantijas ⁽³⁸⁾ bei tam tikrus institucinius kriterijus, kurie užtikrintų ypač didelę priemonių turėtojų apsaugą ⁽³⁹⁾,

⁽³⁴⁾ Be to, ECB gali leisti nacionaliniams centriniams bankams tam tikras turto rūšis, kurios negali būti panaudotos kaip pagrindinis turtas Eurosistemos pinigų politikos operacijoms, laikyti atitinkančiomis reikalavimus dienos paskolai gauti (žr. šio skyriaus 17 išnašą).

⁽³⁵⁾ Sąrašas skelbiamas ir kasdien atnaujinamas ECB interneto svetainėje (www.ecb.int).

⁽³⁶⁾ Į pirmojo lygio turto sąrašą neįtraukiamos skolos priemonės, suteikiančios teises į pagrindinę sumą ir (arba) palūkanas, kurios yra antraeilės pagal kitų to paties emitento skolos priemonių savininkų teises (arba, struktūrinės emisijos atveju, antraeilės pagal kitas tos pačios emisijos dalis).

⁽³⁷⁾ Garantai turi būti įsteigti EEE.

⁽³⁸⁾ Reikalavimus atitinkančios garantijos turi būti neatšaukiamos ir pateikiamos pagal pirmą pareikalavimą. Jos turi būti galiojančius pagal garantiją reglamentuojančią teisę ir panaudojamos pagal euro zonos šalies teisę.

⁽³⁹⁾ Kredito įstaigų išleistos skolos priemonės, kurios nevisiškai atitinka kriterijus, išdėstytus KLAVPS direktyvos 22 straipsnio 4 dalyje (Direktyva 88/220/EEB, iš dalies pakeičianti Direktyvą 85/611/EEB), laikomos pirmojo lygio turtu tik tada, jeigu kiekvienai jų emisijai suteikiamas atskiras reitingas (reitingo agentūros), kuris rodo, kad Eurosistemos nuomone skolos priemonė atitinka aukštus paskolų standartus. Skolos priemonių, išleistų pagal emisijos programą, atitikimas reikalavimams įvertinamas pagal kiekvienos konkrečios emisijos pagal tą programą reitingą.

- jis turi būti perleidžiamas nematerialiu pavidalu,
- jis turi būti pateiktas arba įregistruotas (išleistas) EEE centriniame banke arba centriniame vertybinių popierių depozitoriume (CVPD), kuris atitinka ECB nustatytus būtinuosius standartus. Jis turi būti laikomas (už jį atsiskaitoma) euro zonoje esančioje Eurosistemos sąskaitoje arba VPAS, kuri atitinka ECB nustatytus standartus (kad įforminimas ir realizavimas būtų atliekamas pagal euro zonos šalies teisę). Jeigu CVPD, kuriame turtas buvo išleistas, ir VPAS, kurioje jis laikomas, neatitinka, abi įstaigos turi būti sujungtos ryšiu, kurį yra patvirtinęs ECB ⁽⁴⁰⁾,
- jis turi būti išreikštas eurai ⁽⁴¹⁾;
- jis turi būti išleistas (arba garantuotas) EEE įsteigtų įstaigų ⁽⁴²⁾;
- jis turi būti listinguojamas arba kotiruojamas reguliuojamoje rinkoje, kaip numatyta Investicinių paslaugų direktyvoje ⁽⁴³⁾, arba listinguojamas, kotiruojamas arba parduodamas tam tikrose nereguliuojamose rinkose, kurias nurodo ECB ⁽⁴⁴⁾. Be to, nustatydama atskirų skolos priemonių atitikimą reikalavimams, ECB gali atsižvelgti į rinkos likvidumą.

Nepaisant jų įtraukimo į pirmojo lygio turto sąrašą, sandorio šalis kaip pagrindinio turto negali pateikti skolos priemonių, kurias išleido arba garantavo sandorio šalis arba kitas subjektas, su kuriuo sandorio šalis yra susijusi artimais ryšiais ⁽⁴⁵⁾, kaip nustatyta Direktyvoje 2000/12/EB dėl kredito įstaigų steigimosi ir veiklos ⁽⁴⁶⁾ ⁽⁴⁷⁾.

Nepaisant jų įtraukimo į pirmojo lygio turto sąrašą, nacionaliniai centriniai bankai gali nuspręsti nepripažinti pagrindiniu turtu toliau išvardytų priemonių:

- skolos priemonių, kurios turi būti grąžintos iki pinigų politikos operacijos, kuriai jos naudojamos kaip pagrindinis turtas, termino suėjimo dienos ⁽⁴⁸⁾,
- skolos priemonių, už kurias įplaukos (pvz., atkarpų mokėjimai) gaunamos laikotarpiu iki pinigų politikos operacijos, kuriai jos naudojamos kaip pagrindinis turtas, termino suėjimo dienos.

Visas pirmojo lygio turtas gali būti naudojamas tarptautinėms operacijoms, t. y. sandorio šalis gali gauti paskolą iš valstybės narės, kurioje ji yra įsteigta, nacionalinio centrinio banko, panaudodama pirmojo lygio priemones, kurios yra kitoje valstybėje narėje (žr. 6.6 skirsnį).

Pirmojo lygio turtą galima naudoti visoms pinigų politikos operacijoms, kurios yra grindžiamos pagrindiniu turtu, t. y. grįžtamiesiems ir vienakrypčiams atviros rinkos sandoriams bei ribinio skolinimosi galimybei.

⁽⁴⁰⁾ Reikalavimus atitinkančių VPAS naudojimo euro zonoje standartų apibūdinimą ir atnaujintą reikalavimus atitinkančių ryšių tarp šių sistemų sąrašą galima rasti ECB interneto svetainėje (www.ecb.int).

⁽⁴¹⁾ Išreikštas eurai arba atitinkama nacionaline eurų valiutine išraiška.

⁽⁴²⁾ Reikalavimas, kad emisijos įstaiga turi būti įsteigta EEE, netaikomas tarptautinėms ir viršvalstybinėms įstaigoms.

⁽⁴³⁾ 1993 m. gegužės 10 d. Tarybos direktyva 93/22/EEB dėl investicinių paslaugų vertybinių popierių srityje (OL L 141, 1993 6 11, p. 27).

⁽⁴⁴⁾ Kredito įstaigų išleistos skolos priemonės, kurios nevisiškai atitinka kriterijus, išdėstytus KIAVPS direktyvos 22 straipsnio 4 dalyje (Direktyva 88/220/EEB, iš dalies pakeičianti Direktyvą 85/611/EEB), yra laikomos pirmojo lygio turtu tik tada, jeigu jos yra listinguojamos arba kotiruojamos reguliuojamoje rinkoje, kaip nustatyta Investicinių paslaugų direktyvoje (Direktyva 93/22/EEB), ir atitinka Prospekto direktyvos (Direktyva 89/298/EEB) reikalavimus.

⁽⁴⁵⁾ Jeigu sandorio šalis naudoja turtą, kurio dėl emitento arba garanto tapatybės ar artimų ryšių buvimu ji negali arba jau nebegali naudoti paimtai paskolai garantuoti, ji privalo nedelsdama apie tai pranešti atitinkamam nacionaliniam centriniam bankui. Kitą vertinimo dieną turtas įvertinamas nuli ir galima taikyti užtikrinimo išlaikymo prievolę (žr. 6 priedą).

⁽⁴⁶⁾ 2000 m. kovo 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2000/12/EB dėl kredito įstaigų steigimosi ir veiklos (OL L 126, 2000 5 26, p. 1) 1 straipsnio 26 dalyje teigiama:

„Artimi ryšiai — situacija, kai du arba keli fiziniai arba juridiniai asmenys yra susiję:

- a) kaip dalyvaujantys valdant kapitalą asmenys, t. y. tiesiogiai ar kontroliuodami, turintys 20 % ar daugiau balsavimo teisių arba įmonės kapitalo; arba
- b) kaip kontroliuojantys ir kontroliuojami asmenys kontrolės ryšiais, t. y. susiję patronuojančios ir dukterinės įmonės ryšiais visais Direktyvos 83/349/EEB 1 straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodytais atvejais, arba kai panašiais ryšiais yra susiję kiti fiziniai ar juridiniai asmenys ir įmonės; visos dukterinių įmonių dukterinės įmonės taip pat laikomos patronuojančios įmonės, esančios šių įmonių hierarchijos viršūnėje, dukterinėmis įmonėmis. Kai du ar keli fiziniai arba juridiniai asmenys yra nuolat susiję su vienu ir tuo pačiu asmeniu kontrolės ryšiais, tie asmenys taip pat laikomi susijusiais artimais ryšiais“.

⁽⁴⁷⁾ Ši nuostata netaikoma: i) artimiems ryšiams tarp sandorio šalies ir EEE šalių valdžios institucijų; ii) prekybos vekseliams, už kuriuos be sandorio šalies atsako mažiausiai dar vienas teisinis subjektas (ne kredito įstaiga); iii) skolos priemonėms, kurios tiksliai atitinka kriterijus, išdėstytus KIAVPS direktyvos 22 straipsnio 4 dalyje (Direktyva 88/220/EEB, iš dalies pakeičianti Direktyvą 85/611/EEB); arba iv) atvejais, kai skolos priemonės yra apsaugotos specialiomis teisinėmis garantijomis, prilyginamoms iii punktui.

⁽⁴⁸⁾ Jeigu nacionaliniai bankai leistų naudoti priemones, kurių terminas yra trumpesnis už pinigų politikos operacijos, kurioms jos naudojamos kaip pagrindinis turtas, termino, sandorio šalys turėtų pakeisti tokį turtą suėjus terminui arba jam nesibaigus.

6.3. Antrojo lygio turtas ⁽⁴⁹⁾

Be skolos priemonių, tenkinančių pirmojo lygio turto reikalavimų atitikimo kriterijus, nacionaliniai centriniai bankai gali laikyti, kad kitas turtas irgi atitinka reikalavimus. Tai antrojo lygio turtas, kuris ypač svarbus jų nacionalinėms finansų rinkoms ir bankų sistemoms. Antrojo lygio turto reikalavimų atitikimo kriterijus nustato nacionaliniai centriniai bankai, atsižvelgdami į toliau išvardytus būtinuosius reikalavimų atitikimo kriterijus. Konkrečius nacionalinius antrojo lygio turto reikalavimų atitikimo kriterijus turi patvirtinti ECB. Nacionaliniai centriniai bankai parengia ir tvarko nacionalinius reikalavimus atitinkančio antrojo lygio turto sąrašus. Šie sąrašai yra skelbiami viešai ⁽⁵⁰⁾.

Antrojo lygio turtas turi tenkinti šiuos būtinuosius reikalavimų atitikimo kriterijus (taip pat žr. 4 lentelę):

- tai gali būti skolos priemonės (pardavinėjamosios arba nepardavinėjamosios) su: a) iš anksto nustatyta pagrindine suma ir b) su atkarpa, dėl kurios negali atsirasti neigiamas pinigų srautas. Be to, tai turi būti viena iš šių atkarpų: a) nulinė atkarpa, ii) fiksuotų palūkanų atkarpa arba iii) kintamų palūkanų atkarpa, susieta su nuoroda į palūkanų normą. Atkarpa gali būti susieta su paties emitento reitingo pasikeitimu. Be to, galima naudoti pagal infliaciją indeksuotas obligacijas. Šios savybės turi būti išlaikomos iki obligacijos išpirkimo. Tai gali būti ir nuosavybės vertybiniai popieriai (kuriais prekiaujama reguliuojamoje rinkoje, kaip nustatyta Investicinių paslaugų direktyvoje) ⁽⁵¹⁾. Kredito įstaigų išleisti nuosavybės vertybiniai popieriai ir skolos priemonės, kurios nevisiškai atitinka kriterijus, išdėstytus KIAVPS direktyvos 22 straipsnio 4 dalyje, paprastai negali būti įtraukiamos į antrojo lygio turto sąrašus. Tačiau ECB gali leisti nacionaliniams centriniams bankams tokį turtą įtraukti į savo antrojo lygio turto sąrašus su tam tikromis sąlygomis ir apribojimais,

4 LENTELĖ

Reikalavimus atitinkantis turtas Eurosistemos pinigų politikos operacijoms

Kriterijai	Pirmasis lygis	Antrasis lygis
Turto rūšis	<ul style="list-style-type: none"> — ECB skolos pažymėjimai — Kitos pardavinėjamosios skolos priemonės ⁽¹⁾ ⁽²⁾ 	<ul style="list-style-type: none"> — Pardavinėjamosios skolos priemonės ⁽¹⁾ — Nepardavinėjamosios skolos priemonės — Nuosavybės vertybiniai popieriai, kuriais prekiaujama reguliuojamoje rinkoje
Atsiskaitymo tvarka	Priemonės turi būti centralizuotai laikomos nematerialiu pavidalu nacionaliniuose centriniuose bankuose arba VPAS, atitinkančiose ECB būtinuosius standartus.	Turtas turi būti lengvai prieinamas nacionaliniam centriniam bankui, kuris jį įtraukė į savo antrojo lygio turto sąrašą
Emitento rūšis	<ul style="list-style-type: none"> — Centriniai bankai — Valstybinis sektorius — Privatus sektorius ⁽³⁾ — Tarptautinės ir viršvalstybinės įstaigos 	<ul style="list-style-type: none"> — Valstybinis sektorius — Privatus sektorius ⁽⁴⁾

⁽⁴⁹⁾ Be antrojo lygio turto, tinkančio Eurosistemos pinigų politikos operacijoms, ECB gali leisti nacionaliniams centriniams bankams teikti dienos paskolą už skolos priemones, kurias nedalyvaujantys ES centriniai bankai laiko atitinkančias reikalavimus dienos paskolai, ir i) kurios yra EEE valstybėse ne euro zonoje; ii) kurias išleido teisiniai subjektai, įsteigti EEE valstybėse už euro zonos ribų, ir iii) kurios yra išreikštos EEE valiutomis (arba kitomis plačiai prekiaujamomis valiutomis). ECB leidimų suteikimas priklausys nuo darbo efektyvumo išlaikymo ir konkrečios teisinės rizikos, susijusios su šiomis skolos priemonėmis, tinkamos kontrolės. euro zonoje šių skolos priemonių negalima naudoti tarptautinėms operacijoms (t. y. sandorio šalys gali naudoti šias skolas priemones tik lėšoms tiesiogiai gauti iš nacionalinio centrinio banko, kuriam ECB leido teikti dienos paskolą už šį turtą).

⁽⁵⁰⁾ Šie sąrašai yra skelbiami ir atnaujinami kasdien ECB interneto svetainėje (www.ecb.int). Skelbdami antrojo lygio turto sąrašus, nacionaliniai centriniai bankai gali nuspręsti neatskleisti informacijos apie nepardavinėjamojo antrojo lygio turto ir riboto likvidumo bei specialiųjų savybių skolas priemonių atskiras emisijas, emitentus (skolininkus) arba garantus, o siūlyti alternatyvią informaciją, užtikrinančią, kad sandorio šalys euro zonoje gali lengvai nustatyti konkretaus turto atitikimą reikalavimams.

⁽⁵¹⁾ 1993 m. gegužės 10 d. Tarybos direktyva 93/22/EEB dėl investicinių paslaugų vertybinių popierių srityje (OL L 141, 1993 6 11, p. 27).

Kriterijai	Pirmasis lygis	Antrasis lygis
Paskolų standartas	ECB turi laikyti turtą esančiu aukštos paskolos kokybės (tai gali būti EEE garanto, kurį ECB laiko finansiškai patikimu, garantija)	Nacionalinis centrinis bankas, kuris turtą įtraukė į savo antrojo lygio turto sąrašą, turi laikyti jį esančiu aukštos paskolos kokybės (tai gali būti euro zonos garanto, kurį nacionalinis centrinis bankas, įtraukęs turtą į savo antrojo lygio sąrašą, laiko finansiškai patikimu, garantija)
Emitento (ar garanto) įsteigimo vieta	EEE ⁽⁵⁾	Euro zona
Turto buvimo vieta	— Emisijos vieta: EEE — Atsiskaitymo vieta: euro zona ⁽⁶⁾	Euro zona ⁽⁶⁾
Valiuta	Eurai ⁽⁷⁾	Eurai ⁽⁷⁾
Memorandumo punktas: tarptautinis naudojimas	Taip	Taip

⁽¹⁾ Jos turi turėti ir: a) iš anksto nustatytą pagrindinę sumą, ir b) atkarpą, dėl kurios negali atsirasti neįgiamas pinigų srautas. Be to, tai turi būti viena iš šių atkarpų: a) nulinė atkarpa, ii) fiksuotų palūkanų atkarpa arba iii) kintamų palūkanų atkarpa, susieta su nuoroda į palūkanų normą. Atkarpa gali būti susieta su paties emitento reitingo pasikeitimu. Be to, galima naudoti pagal infliaciją indeksuotas obligacijas. Šios savybės turi būti išlaikomos iki obligacijos išpirkimo.

⁽²⁾ Į pirmojo lygio turto sąrašą neįtraukiamos skolos priemonės, suteikiančios teises į pagrindinę sumą ir (arba) palūkanas, kurios yra antraeilės pagal kitų to paties emitento skolos priemonių savininkų teises (arba, struktūrinės emisijos atveju, antraeilės pagal kitas tos pačios emisijos dalis).

⁽³⁾ Kredito įstaigų išleistos skolos priemonės, kurios nevisiškai atitinka kriterijus, išdėstytus KIAVPS direktyvos 22 straipsnio 4 dalyje (Direktyva 88/220/EEB, iš dalies pakeičianti Direktyvą 85/611/EEB), laikomos pirmojo lygio turto tik tada, jeigu tenkinamos toliau nurodytos trys sąlygos. Pirma, kiekvienai jų emisijai turi būti suteikiamas atskiras reitingas (reitingo agentūros), kuris rodo, kad Eurosistemos nuomone skolos priemonė atitinka aukštus paskolų standartus. Skolos priemonių, išleistų pagal emisijos programą, atitikimas reikalavimams įvertinamas pagal kiekvienos konkrečios emisijos pagal tą programą reitingą. Antra, skolos priemonės turi būti listinguojamos arba kotiruojamos reguliuojamoje rinkoje, kaip nustatyta Investicinių paslaugų direktyvoje (Direktyva 93/22/EEB). Trečia, skolos priemonės turi atitikti Prospekto direktyvos (Direktyva 89/298/EEB) reikalavimus.

⁽⁴⁾ Kredito įstaigų išleisti nuosavybės vertybiniai popieriai ir skolos priemonės, kurios nevisiškai atitinka kriterijus, išdėstytus KIAVPS direktyvos 22 straipsnio 4 dalyje, paprastai negali būti įtraukiamos į antrojo lygio turto sąrašus. Tačiau ECB gali leisti nacionaliniams centriniams bankams tokį turtą įtraukti į savo antrojo lygio turto sąrašus su tam tikromis sąlygomis ir apribojimais.

⁽⁵⁾ Reikalavimas, kad emisijos įstaiga turi būti įsteigta EEE, netaikomas tarptautinėms ir viršvalstybinėms įstaigoms.

⁽⁶⁾ Kad įforminimas ir realizavimas būtų atliekamas pagal euro zonos valstybės narės teisę.

⁽⁷⁾ Išreikštas eurais arba atitinkama nacionaline eurų valiutine išraiška.

- tai turi būti skolos įsipareigojimai teisiniams subjektams, kuriuos nacionalinis centrinis bankas, įtraukęs turtą į savo antrojo lygio sąrašą, laiko finansiškai patikimais, arba šių subjektų akcijos (arba suteiktos garantijos) ⁽⁵²⁾,
- jis turi būti lengvai prieinamas nacionaliniam centriniam bankui, kuris šį turtą įtraukė į savo antrojo lygio sąrašą,
- jis turi būti euro zonoje (kad įforminimas ir realizavimas būtų atliekamas pagal euro zonos šalies teisę),

⁽⁵²⁾ Reikalavimus atitinkančios garantijos turi būti neatšaukiamos ir pateikiamos pagal pirmą pareikalavimą. Jos turi būti galiojančius pagal garantiją reglamentuojančią teisę ir panaudojamas pagal euro zonos šalies teisę.

- jis turi būti išreikštas eurai⁽⁵³⁾;
- jis turi būti išleistas (arba garantuotas) euro zonoje įsteigtų įstaigų.

Nepaisant jų įtraukimo į antrojo lygio turto sąrašus, sandorio šalis kaip pagrindinio turto negali pateikti skolos priemonių arba nuosavybės vertybinių popierių, kuriuos išleido sandorio šalis arba kitas subjektas, su kuriuo sandorio šalis yra susijusi artimais ryšiais⁽⁵⁴⁾, kaip nustatyta Direktyvos 2000/12/EB dėl kredito įstaigų steigimosi ir veiklos 1 straipsnio 26 dalyje⁽⁵⁵⁾ ⁽⁵⁶⁾.

Nepaisant jų įtraukimo į antrojo lygio turto sąrašus, nacionaliniai centriniai bankai gali nuspręsti nepripažinti pagrindiniu turtu toliau išvardytų priemonių:

- skolos priemonių, kurios turi būti grąžintos iki pinigų politikos operacijos, kuriai jos naudojamos kaip pagrindinis turtas, termino suėjimo dienos⁽⁵⁷⁾,
- skolos priemonių, už kurias įplaukos (pvz., atkarpų mokėjimai) gaunamos laikotarpiu iki pinigų politikos operacijos, kuriai jos naudojamos kaip pagrindinis turtas, termino suėjimo dienos,
- nuosavybės vertybinių popierių su bet kurios rūšies mokėjimu arba su bet kuria kita jiems suteikta teise, kuri gali turėti įtakos jų kaip pagrindinio turto tinkamumui laikotarpiu iki pinigų politikos operacijos, kuriai jie naudojami kaip pagrindinis turtas, termino suėjimo dienos.

Antrojo lygio turtas, kuris atitinka Eurosistemos pinigų operacijų reikalavimus, gali būti naudojamas tarptautinėms operacijoms, t. y. sandorio šalis gali gauti lėšų iš valstybės narės, kurioje ji įsteigta, nacionalinio centrinio banko, panaudodama turtą, kuris yra kitoje valstybėje narėje (žr. 6.6 skirsnį).

Antrojo lygio turtą galima naudoti grįžtamiesiems atviros rinkos sandoriams bei ribinio skolinimosi galimybei. Antrojo lygio turtas dažniausia nenaudojamas Eurosistemos vienkrypčiams sandoriams.

6.4. Rizikos kontrolės priemonės

Rizikos kontrolės priemonės taikomos turtui, kuris naudojamas kaip pagrindinis atliekant Eurosistemos pinigų politikos operacijas, kad apsaugoti Eurosistemą nuo finansinių nuostolių rizikos, jeigu pagrindinį turtą reikėtų realizuoti dėl sandorio šalies įsipareigojimų nevykdymo. Eurosistemoje taikomos rizikos kontrolės priemonės yra apibūdintos 7 langelyje.

⁽⁵³⁾ Išreikštas eurai arba atitinkama nacionaline eurų valiutine išraiška.

⁽⁵⁴⁾ Jeigu sandorio šalis naudoja turtą, kurio dėl emitento arba garanto tapatybės ar artimų ryšių buvimo ji negali arba jau nebegali naudoti paimtai paskolai garantuoti, ji privalo nedelsdama apie tai pranešti atitinkamam nacionaliniam centriniam bankui. Kitą vertinimo dieną turtas įvertinamas nuliu ir galima taikyti užtikrinimo išlaikymo prievolę (žr. 6 priedą).

⁽⁵⁵⁾ 2000 m. kovo 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2000/12/EB dėl kredito įstaigų steigimosi ir veiklos (OL L 126, 2000 5 26, p. 1) 1 straipsnio 26 dalyje teigiama:

„Artimi ryšiai — situacija, kai du arba keli fiziniai arba juridiniai asmenys yra susiję:

a) kaip dalyvaujantys valdant kapitalą asmenys, t. y. tiesiogiai ar kontroliuodami, turintys 20 % ar daugiau balsavimo teisių arba įmonės kapitalo; arba

b) kaip kontroliuojantys ir kontroliuojami asmenys kontrolės ryšiais, t. y. susiję patronuojančios ir dukterinės įmonės ryšiais visais Direktyvos 83/349/EEB 1 straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodytais atvejais, arba kai panašiais ryšiais yra susiję kiti fiziniai ar juridiniai asmenys ir įmonės; visos dukterinių įmonių dukterinės įmonės taip pat laikomos patronuojančios įmonės, esančios šių įmonių hierarchijos viršūnėje, dukterinėmis įmonėmis. Kai du ar keli fiziniai arba juridiniai asmenys yra nuolat susiję su vienu ir tuo pačiu asmeniu kontrolės ryšiais, tie asmenys taip pat laikomi susijusiais artimais ryšiais“.

⁽⁵⁶⁾ Ši nuostata netaikoma: i) artimiems ryšiams tarp sandorio šalies ir EEE šalių valdžios institucijų; ii) prekybos vekseliams, už kuriuos be sandorio šalies atsako mažiausiai dar vienas teisinis subjektas (ne kredito įstaiga); iii) skolos priemonėms, kurios tiksliai atitinka kriterijus, išdėstytus KLAAPS direktyvos 22 straipsnio 4 dalyje (Direktyva 88/220/EEB, iš dalies pakeičianti Direktyvą 85/611/EEB); arba iv) atvejais, kai skolos priemonės yra apsaugotos specialiomis teisinėmis garantijomis, prilyginamoms iii punktui.

⁽⁵⁷⁾ Jeigu nacionaliniai bankai leistų naudoti priemones, kurių terminas yra trumpesnis už pinigų politikos operacijos, kurioms jos naudojamos kaip pagrindinis turtas, terminą, sandorio šalis turėtų pakeisti tokį turtą suėjus terminui arba jam nesibaigus.

7 LANGELIS

Rizikos kontrolės priemonės— **Išankstiniai garantai**

Eurosistema savo likvidumą suteikiantiems grįžtamiesiems sandoriams taiko išankstinius garantus. Tai reiškia, kad sandorio šalys turi pateikti pagrindinį turta, kurio vertė būtų bent jau lygi Eurosistemos suteiktam likvidumui, pridėjus išankstinio garanto vertę.

— **Vertinimo rizikos veiksniai**

Eurosistema, vertindama pagrindinį turta, taiko „vertinimo rizikos veiksnius“. Tai reiškia, kad pagrindinio turto vertė apskaičiuojama kaip turto rinkos vertė, atėmus tam tikrą dalį procentais (rizikos veiksnį).

— **Koreguojami garantai (koregavimas pagal rinką)**

Eurosistema reikalauja, kad likvidumo užtikrinimo grįžtamuosiuose sandoriuose visą laiką būtų išlaikomas nustatytas pagrindinio turto garantavimas. Tai reiškia, kad, reguliariai matuojamai pagrindinio turto rinkos vertei nukritus žemiau tam tikros ribos, nacionalinis centrinis bankas pareikalau iš sandorio šalies pateikti papildomo turto arba pinigų (t. y. užtikrinimo išlaikymo prievolė). Panašiai, jeigu pagrindinio turto rinkos vertė po jo perkainojimo viršytų tam tikrą ribą, centrinis bankas sandorio šaliai grąžintų turto arba pinigų perteklių (Užtikrinimo išlaikymo prievolės apskaičiavimas nurodytas 9 langelyje).

— **Apribojimai emitentų (skolininkų) arba garantų atžvilgiu**

Eurosistema emitentų (skolininkų) arba garantų atžvilgiu gali taikyti rizikos apribojimus.

— **Papildomos garantijos**

Prieš priimdama tam tikrą turta, Eurosistema gali pareikalauti papildomų garantijų, išduotų finansiškai patikimų teisinių subjektų.

— **Nenaudojimas**

Eurosistema gali tam tikro turto nenaudoti savo pinigų politikos operacijoms.

6.4.1. *Išankstiniai garantai*

Eurosistema taiko išankstinius garantus, kurie atitinka tam tikrą suteikto likvidumo sumos dalį procentais, kuri pridedama prie reikalaujamos pagrindinio turto vertės. Atsižvelgiant į Eurosistemos rizikos laiką, yra naudojami du skirtingi išankstiniai garantai:

- 1 % garantas vienos dienos ir vienos nakties sandoriams,
- 2 % garantas sandoriams, kurių pradinis terminas yra ilgesnis kaip viena darbo diena.

Likvidumą mažinančioms operacijoms koreguojami garantai netaikomi.

6.4.2. Pirmojo lygio turto rizikos kontrolės priemonės

Be išankstinių garantų, kurie taikomi suteikto likvidumo sumai, Eurosistema taiko konkrečias rizikos kontrolės priemones pagal sandorio šalies siūlomas pagrindinio turto rūšis. Atitinkamas pirmojo lygio turto rizikos kontrolės priemonės nustato ECB, atsižvelgdamas į valstybių narių teisės sistemų skirtumus. Pirmojo lygio turto rizikos kontrolės priemonės yra ypač suderintos visoje euro zonoje ⁽⁵⁸⁾. Pirmojo lygio turto rizikos kontrolės sistema apima šiuos pagrindinius elementus:

- atskiroms skolos priemonėms taikomi konkretūs „vertinimo rizikos veiksniai“. Rizikos veiksniai taikomi iš pagrindinio turto rinkos vertės atimant tam tikrą dalį procentais. Rizikos veiksniai yra skirtingi, priklausomai nuo skolos priemonių termino iki galiojimo pabaigos ir atkarpos struktūros, kaip apibūdinta 8 lange lyje,

8 LANGE LIS

Vertinimo rizikos veiksnų dydžiai, taikomi reikalavimus atitinkančiam pirmojo lygio turtui**Vertinimo rizikos veiksniai, taikomi fiksuotų palūkanų priemonėms ⁽¹⁾:**

- 0 % priemonėms, kurių terminas iki galiojimo pabaigos ne ilgesnis kaip vieneri metai;
- 1,5 % priemonėms, kurių terminas iki galiojimo pabaigos ilgesnis kaip vieneri metai, bet ne ilgesnis kaip treji metai;
- 2 % priemonėms, kurių terminas iki galiojimo pabaigos ilgesnis kaip treji metai, bet ne ilgesnis kaip septyneri metai;
- 3 % obligacijoms su atkarpa, kurių terminas iki galiojimo pabaigos ilgesnis kaip septyneri metai;
- 5 % obligacijoms su nuline atkarpa ir atskirų dalių obligacijoms, kurių terminas iki galiojimo pabaigos ilgesnis kaip septyneri metai.

Vertinimo rizikos veiksniai, taikomi kintamų palūkanų priemonėms:

- 0 % priemonėms su vėliau nustatoma atkarpa.
- Priemonėms su iš anksto nustatyta atkarpa taikomi tie patys vertinimo rizikos veiksniai kaip ir fiksuotų palūkanų priemonėms. Tačiau šių priemonių vertinimo rizikos veiksniai nustatomi pagal laikotarpį nuo paskutinio atkarpos nustatymo iki kito atkarpos nustatymo.

Vertinimo rizikos veiksniai, taikomi atvirkštinėms kintamų palūkanų priemonėms:

- 1,5 % priemonėms, kurių terminas iki galiojimo pabaigos ne ilgesnis kaip vieneri metai;
- 4 % priemonėms, kurių terminas iki galiojimo pabaigos ilgesnis kaip vieneri metai, bet ne ilgesnis kaip treji metai;
- 8 % priemonėms, kurių terminas iki galiojimo pabaigos ilgesnis kaip treji metai, bet ne ilgesnis kaip septyneri metai;
- 12 % priemonėms, kurių terminas iki galiojimo pabaigos ilgesnis kaip septyneri metai.

⁽¹⁾ Šie vertinimo rizikos veiksnų dydžiai taikomi ir skolos priemonėms, kurių atkarpa yra susieta su paties emitento reitingo pasikeitimu arba su pagal infliaciją indeksuotomis obligacijomis.

- likvidumą mažinančioms operacijoms vertinimo rizikos veiksniai netaikomi,
- priklausomai nuo jurisdikcijos ir nacionalinių darbo sistemų, nacionaliniai centriniai bankai leidžia kaupti bendrai įkeičiamą pagrindinį turtą ir (arba) reikalauja įkeisti turtą atskirai kiekvienam sandoriui. Bendro įkaito sistemose, sandorio šalis sukaupia pakankamai centriniam bankui prieinamo pagrindinio turto,

⁽⁵⁸⁾ Dėl valstybių narių darbo metodų skirtumų, siejamų su sandorio šalių pagrindinio turto pateikimo nacionaliniams centriniams bankams procedūromis (kaupiant nacionaliniam centriniam bankui pateiktus užstatus arba sudarant atpirkimo sandorius, garantuotus atskiru turtu, nurodomu kiekiui sandoriui), gali atsirasti neesminių skirtumų, susijusių su vertinimo laiku ir kitomis garantų sistemos funkcionalumo savybėmis.

skirto užtikrinti iš centrinio banko gautas atitinkamas paskolas, o tai reiškia, kad atskiras turtas nėra susietas su konkrečia kredito operacija. Priešingai, atskiro įkaito sistemoje, kiekviena kredito operacija yra užtikrinama konkrečiu identifikuojamu turtu,

- turto vertė nustatoma kiekvieną dieną. Nacionaliniai centriniai bankai kasdien apskaičiuoja reikiamą pagrindinio turto vertę, atsižvelgdami suteiktų paskolų dydžio pasikeitimus, 6.5 skirsnyje pateiktus turto vertės nustatymo principus ir reikalingus išankstinius garantus bei vertinimo rizikos veiksnus,
- jeigu po vertinimo pagrindinis turtas neatitinka tą dieną apskaičiuotų reikalavimų, taikomos simetrisinės užtikrinimo išlaikymo prievolės. Siekdami sumažinti užtikrinimo išlaikymo prievolių dažnumą, nacionaliniai centriniai bankai gali taikyti orientacinį tašką. Jeigu šis taškas taikomas, jis lygus 1 % suteikto likvidumo sumos. Priklausomai nuo jurisdikcijos, nacionaliniai centriniai bankai gali reikalauti, kad užtikrinimo išlaikymo prievolės būtų vykdomos pateikiant papildomo turto arba mokant pinigus. Tai reiškia, kad, jeigu pagrindinio turto rinkos vertė nukrinta žemiau apatinio orientacinio taško, sandorio šalis turi pateikti papildomą turtą (arba pinigus). Panašiai, jeigu po perkainojimo pagrindinio turto rinkos vertė taptų didesnė už viršutinį orientacinį tašką, nacionalinis centrinis bankas turto (arba pinigų) perteklių grąžintų sandorio šaliai (žr. 9 langelį),

9 LANCELIS

Išankstinių garantų ir vertinimo rizikos veiksnių apskaičiavimas

Bendra reikalavimus atitinkančio turto suma J (viesiems j nuo $j = 1$ iki J ; vertė $C_{j,t}$ per laiką t), kurią sandorio šalis turi pateikti už tam tikras likvidumą suteikiančias operacijas I (viesiems i nuo $i = 1$ iki I ; suma $L_{i,t}$ per laiką t), apskaičiuojama pagal šią formulę:

$$\sum_{i=1}^I (1 + m_i) L_{i,t} \leq \sum_{j=1}^J (1 - h_j) C_{j,t} \quad (1)$$

Čia:

m_i : operacijai i taikomas išankstinis garantas:

m_i 1 % vienos dienos ir vienos nakties operacijoms ir $m_i = 2$ % operacijoms, kurių terminas ilgesnis kaip viena darbo diena;

h_j : reikalavimus atitinkančiam turtui j taikomas vertinimo rizikos veiksnys.

Tegul τ bus laikotarpis tarp perkainojimų. Užtikrinimo išlaikymo prievolės bazė per $t + \tau$ laiką bus:

$$M_{t+\tau} = \sum_{i=1}^I (1 + m_i) L_{i,t+\tau} - \sum_{j=1}^J (1 - h_j) C_{j,t+\tau} \quad (2)$$

Priklausomai nuo nacionalinių centrinių bankų garantų valdymo sistemų savybių, nacionaliniai centriniai bankai, apskaičiuodami užtikrinimo išlaikymo prievolės bazę, gali atsižvelgti ir į palūkanas, susikaupusias už nebaigtomis operacijomis suteiktą likvidumą.

Užtikrinimo išlaikymo prievolės taikomos tik tada, jeigu jų bazė viršija tam tikrą orientacinio taško dydį.

Tegul $k = 1$ % būna orientacinis taškas. Individualaus įkaito sistemoje ($I = 1$) užtikrinimo išlaikymo prievolė taikoma, kai:

$$M_{t+\tau} > k \cdot L_{i,t+\tau}$$

(sandorio šalis nacionaliniam centriniam bankui sumoka užtikrinimo išlaikymo prievolę) arba

$$M_{t+\tau} < -k \cdot L_{i,t+\tau}$$

(nacionalinis centrinis bankas sandorio šaliai sumoka užtikrinimo išlaikymo prievolę).

Bendro įkaito sistemoje sandorio šalis turi pateikti daugiau įkeičiamo turto, jeigu:

$$M_{t+\tau} > k \cdot \sum_{i=1}^I L_{i,t+\tau}$$

Priešingai, dienos paskolos (IDC) suma, kuria gali pasinaudoti sandorio šalis bendro įkaito sistemoje, gali būti skaičiuojama taip:

$$IDC = \frac{-M_{t+\tau} + k \cdot \sum_{i=1}^I L_{i,t+\tau}}{1,01} \quad (\text{jeigu teigiama})$$

Tiek individualaus, tiek ir bendro įkaito sistemoje užtikrinimo išlaikymo prievolės garantuoja, kad yra atkuriamas santykis, nurodytas šio langelio 1 formulėje.

- iš esmės, bendro įkaito sistemose sandorio šalys gali kasdien keisti pagrindinį turtą kitu,
- individualaus įkaito sistemose pagrindinį turtą pakeisti gali leisti nacionaliniai centriniai bankai,
- ECB gali bet kada nuspręsti atskiras skolos priemones išbraukti iš reikalavimus atitinkančių pirmojo lygio priemonių sąrašo ⁽⁵⁹⁾.

6.4.3. Antrojo lygio turto rizikos kontrolės priemonės

Atitinkamas antrojo lygio turto rizikos kontrolės priemonės nustato nacionalinis centrinis bankas, įtraukęs šį turtą į savo antrojo lygio sąrašą. Nacionalinio centrinio banko taikomas rizikos kontrolės priemonės turi pavirtinti ECB. Nustatydamas atitinkamas rizikos kontrolės priemones, Eurosistema siekia užtikrinti nediskriminuojančias sąlygas antrojo lygio turtui euro zonoje. Šioje sistemoje antrojo lygio turtui taikomi vertinimo rizikos veiksniai parodo su tuo turtu susijusias specifines rizikas ir yra bent jau tokie pat griežti kaip ir pirmojo lygio turtui taikomi vertinimo rizikos veiksniai. Antrojo lygio turtas skirstomas į keturias skirtingų rizikos veiksmių grupes, atspindinčias turto vidinių savybių ir likvidumo skirtumus (žr. 10 langelį). Rizikos kontrolės priemonės yra pagrįstos palūkanų normų svyravimu, palūkanų normų dydžiu, numatytu likvidavimo horizontu ir atitinkamu turto terminu.

10 LANGELIS

Vertinimo rizikos veiksnių dydžiai, taikomi reikalavimus atitinkančiam antrojo lygio turtui

1. Vertinimo rizikos veiksniai, taikomi nuosavybės vertybiniais popieriams

Rizikos veiksnys turi būti skaičiuojamas atsižvelgiant į didžiausią dviejų dienų trukmės nepalankų kiekvieno atskiro turto kainų pokytį nuo 1987 m. sausio 1 d., taikant mažiausią 20 % rizikos veiksnį.

2. Vertinimo rizikos veiksniai, taikomi pardavinėjamosioms riboto likvidumo skolos priemonėms⁽¹⁾:

1 % priemonėms, kurių terminas iki galiojimo pabaigos ne ilgesnis kaip vieneri metai;

2,5 % priemonėms, kurių terminas iki galiojimo pabaigos ilgesnis kaip vieneri metai, bet ne ilgesnis kaip treji metai;

5 % priemonėms, kurių terminas iki galiojimo pabaigos ilgesnis kaip treji metai, bet ne ilgesnis kaip septyneri metai;

7 % priemonėms, kurių terminas iki galiojimo pabaigos ilgesnis kaip septyneri metai.

⁽⁵⁹⁾ Jeigu skolos priemonė ją išbraukiant iš pirmojo lygio turto sąrašo yra naudojama Eurosistemos kredito operacijai, ji turi būti pakeista per 20 darbo dienų, skaičiuojant nuo išbraukimo iš sąrašo dienos.

Papildomas rizikos veiksnys, taikomas antrojo lygio atvirkštinėms kintamų palūkanų priemonėms:

1 % priemonėms, kurių terminas iki galiojimo pabaigos ne ilgesnis kaip vieneri metai;

2,5 % priemonėms, kurių terminas iki galiojimo pabaigos ilgesnis kaip vieneri metai, bet ne ilgesnis kaip treji metai;

5 % priemonėms, kurių terminas iki galiojimo pabaigos ilgesnis kaip treji metai, bet ne ilgesnis kaip septyneri metai

7 % priemonėms, kurių terminas iki galiojimo pabaigos ilgesnis kaip septyneri metai.

3. Vertinimo rizikos veiksniai, taikomi riboto likvidumo ir specialių savybių skolos priemonėms:

2 % priemonėms, kurių terminas iki galiojimo pabaigos ne ilgesnis kaip vieneri metai;

6 % priemonėms, kurių terminas iki galiojimo pabaigos ilgesnis kaip vieneri metai, bet ne ilgesnis kaip treji metai;

13 % priemonėms, kurių terminas iki galiojimo pabaigos ilgesnis kaip treji metai, bet ne ilgesnis kaip septyneri metai;

20 % priemonėms, kurių terminas iki galiojimo pabaigos ilgesnis kaip septyneri metai.

4. Vertinimo rizikos veiksniai, taikomi nepardavinėjamosioms skolos priemonėms

Prekybos vekseliams:

2 % priemonėms, kurių terminas iki galiojimo pabaigos ne ilgesnis kaip šešeri mėnesiai.

Banko paskoloms:

10 % paskoloms, kurių terminas iki galiojimo pabaigos ne ilgesnis kaip šešeri mėnesiai;

20 % paskoloms, kurių terminas iki galiojimo pabaigos ilgesnis kaip šešeri mėnesiai, bet trumpesnis kaip dveji metai.

Hipotekos vekseliams:

20 %.

(¹) Nederėtų pamiršti, kad, nors kredito įstaigų išleistos skolos priemonės, kurios nevisiškai atitinka kriterijus, išdėstytus KIAVPS direktyvos 22 straipsnio 4 dalyje, paprastai negali būti įtrauktos į antrojo lygio sąrašus, ECB gali leisti nacionaliniams centriniais bankams įtraukti tokį turtą į savo antrojo lygio sąrašus, taikant tam tikras sąlygas ir apribojimus. Tokioms priemonėms taikomas 10 % didesnis antrojo lygio turto rizikos veiksnys.

Antrojo lygio turto priskyrimą vienai iš toliau nurodytų likvidumo grupių siūlo nacionaliniai centriniai bankai, o jų sprendimą turi patvirtinti ECB.

1. Nuosavybės vertybiniai popieriai
2. Riboto likvidumo pardavinėjamosios skolos priemonės

Didžioji antrojo lygio turto dalis priskiriama šiai kategorijai. Nors gali būti tam tikrų likvidumo laipsnio skirtumų, turtas yra iš esmės panašus tuo, kad turi nedidelę antrinę rinką, kainos nebūtinai nustatomos kasdien, o kainos gali kisti nuo įprasto sandorių.
3. Riboto likvidumo ir specialiųjų savybių skolos priemonės

Tai turtas, kuris, nors ir turi tam tikrą paklausą lemiančių savybių, reikalauja papildomo laiko, kad jį būtų galima parduoti rinkoje. Šiai grupei priskiriamas turtas, kuris paprastai nėra paklausus, bet turi specialiųjų savybių, kurios jį daro patrauklų, įskaitant rinkos aukciono procedūras (jeigu yra poreikis parduoti turtą) ir kasdien nustatomą kainą.

4. Nepardavinėjamosios skolos priemonės

Šios priemonės praktiškai yra nepardavinėjamos ir todėl yra mažai likvidžios arba visiškai nelikvidžios.

Antrojo lygio turto, kurio palūkanų normą galima keisti nedviprasmišku ir aiškiu būdu, laikantis rinkos standartų ir gavus ECB sutikimą, atitinkamas terminas yra tas, kuris suteikiamas iš naujo nustatant terminą, nepriklausomai nuo likvidumo grupės, kuriai jis yra priskiriamas.

Nacionaliniai centriniai bankai antrojo lygio turto užtikrinimo išlaikymo prievolei vykdyti taiko tą patį orientacinį tašką (jeigu reikia), kaip ir pirmojo lygio turtui. Be to, nacionaliniai centriniai bankai gali riboti antrojo lygio turto priėmimą, reikalauti papildomų garantijų ir bet kada nuspręsti atskirą turtą išbraukti iš savo antrojo lygio turto sąrašų.

6.5. Pagrindinio turto vertinimo principai

Eurosistema, nustatydamą grįžtamiesiems sandoriams naudojamą pagrindinio turto vertę, laikosi šių principų:

- kiekvienam pardavinėjamajam turtui, atitinkančiam pirmojo arba antrojo lygio reikalavimus, Eurosistema nustato vieną orientacinį kainos šaltinį. Tai reiškia, kad turtui, kuris listinguojamas, kotiruojamas arba parduodamas daugiau kaip vienoje rinkoje, tik viena iš šių rinkų bus naudojama kaip atitinkamo turto kainos šaltinis,
- kiekvieni orientacinei rinkai Eurosistema nustato tipiškiausią kainą, kuria reikia remtis apskaičiuojant rinkos kainas. Jeigu skelbiama daugiau kaip viena kaina, remiamasi mažiausia kaina (paprastai pirkėjo kaina),
- pardavinėjamojo turto vertė apskaičiuojama remiantis tipiškiausia kaina, buvusią darbo dieną prieš vertinimo dieną,
- jeigu tam tikro turto tipiškiausia kaina nenurodyta darbo dieną prieš vertinimo dieną, remiamasi paskutine prekybos kaina. Jeigu nenustatyta prekybos kaina, nacionalinis centrinis bankas kainą nustato atsižvelgdamas į paskutinę orientacinėje rinkoje nustatytą to turto kainą,
- skolos priemonės rinkos kaina apskaičiuojama įskaitant sukauptas palūkanas,
- priklausomai nuo nacionalinių teisės sistemų ir darbo tvarkos skirtumų, nacionaliniai centriniai bankai gali nevienodai traktuoti su turtu susijusias įplaukas (pvz., atkarpų mokėjimus), gaunamas grįžtamojo sandorio eigoje. Jeigu įplaukos pervedamos sandorio šaliai, nacionaliniai centriniai bankai užtikrina, kad, prieš pervedant tas įplaukas, atitinkamos operacijos bus visiškai užtikrintos pakankama pagrindinio turto suma. Nacionaliniai centriniai bankai siekia užtikrinti, kad ekonominis įplaukų traktavimo poveikis būtų toks pats kaip ir tuo atveju, kai įplaukos pervedamos sandorio šaliai mokėjimo dieną ⁽⁶⁰⁾,
- nacionalinis centrinis bankas nustato atskirus vertinimo principus nepardavinėjamajam antrojo lygio turtui, kurį įtraukė į savo antrojo lygio sąrašą.

⁽⁶⁰⁾ Nacionaliniai centriniai bankai gali nuspręsti nepriimti kaip pagrindinio turto, naudojamą grįžtamiesiems sandoriams, skolos priemonių su įplaukomis (pvz., atkarpų mokėjimu) arba nuosavybės vertybinių popierių su bet kurios rūšies mokėjimu (arba su bet kuria kita jiems suteikta teise, kuri gali turėti įtakos jų kaip pagrindinio turto tinkamumui), kuris vyksta laikotarpiu iki pinigų politikos operacijos termino suėjimo dienos (žr. 6.2 ir 6.3 skirsnius).

6.6. Tarptautinis reikalavimus atitinkančio turto naudojimas

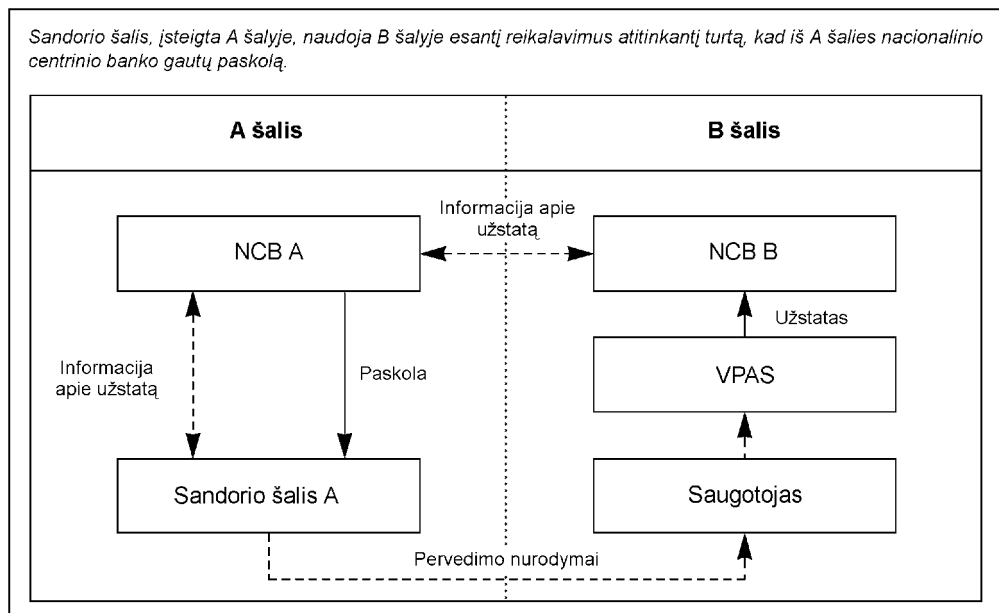
Eurosistemos sandorio šalys gali naudoti reikalavimus atitinkantį turtą tarptautinėms operacijoms, t. y. jos gali gauti lėšų iš valstybės narės, kurioje yra įsteigtos, nacionalinio centrinio banko, panaudodamos turtą, kuris yra kitoje valstybėje narėje. Pagrindinis turtas gali būti naudojamas tarptautiniams atsiskaitymams už visų rūšių operacijas, kuriose Eurosistema teikia likvidumą už reikalavimus atitinkantį turtą. Nacionaliniai centriniai bankai (ir ECB) sukūrė mechanizmą, kuris užtikrina, kad visas reikalavimus atitinkantis turtas gali būti naudojamas tarptautinėms operacijoms. Tai korespondentinės centrinės bankininkystės modelis (KCBM), pagal kurį nacionaliniai centriniai bankai veikia kaip investicijų saugotojai („korespondentai“) vienas kito (ir ECB) turto, kurį priima jų vietinis depozitoriumas arba atsiskaitymų sistema, atžvilgiu. Šis modelis gali būti taikomas visam reikalavimus atitinkančiam turtui. Specialūs sprendimai gali būti taikomi nepardavinėjamajam turtui arba antrojo lygio riboto likvidumo ir specialiųjų savybių turtui, kurio negalima pervesti per VPAS ⁽⁶¹⁾. KCBM gali būti naudojamas visų rūšių Eurosistemos kredito operacijoms užtikrinti ⁽⁶²⁾. Be KCBM, tarptautiniams vertybinių popierių pervedimams galima naudoti reikalavimus atitinkančius ryšius tarp VPAS ⁽⁶³⁾.

6.6.1. Korespondentinės centrinės bankininkystės modelis

Korespondentinės centrinės bankininkystės modelis (KCBM) parodytas 3 diagramoje.

3 DIAGRAMA

Korespondentinės centrinės bankininkystės modelis

Kiekvienas nacionalinis centrinis bankas kituose nacionaliniuose centruose turi vertybinių popierių sąskaitas, skirtas tarptautiniam reikalavimus atitinkančio turto naudojimui. Konkreti KCBM procedūra priklauso nuo to, ar reikalavimus atitinkantis turtas yra įkeičiamas kiekvienam sandoriui, ar jis yra laikomas kartu su kitu bendrai įkeičiamu pagrindiniu turtu ⁽⁶⁴⁾:

⁽⁶¹⁾ Smulkesnė informacija pateikta „KCBM brošiūroje“, paskelbtoje ECB interneto svetainėje (www.ecb.int).

⁽⁶²⁾ ECB gali leisti nacionaliniams centriniams bankams išduoti vienos dienos paskolą už tam tikrų rūšių „užsienio“ skolos priemones (žr. šio skyriaus 17 išnašą). Tačiau euro zonoje tokios skolos priemonės negali būti naudojamos tarptautinėms operacijoms.

⁽⁶³⁾ Reikalavimus atitinkantis turtas gali būti naudojamas per centrinio banko sąskaitą VPAS, esančioje kitoje nei šio centrinio banko šalyje, jeigu Eurosistema patvirtino tokios sąskaitos naudojimą. Nuo 2000 m. rugpjūčio mėn. Airijos centrinis bankas gavo leidimą tokią sąskaitą atidaryti sistemoje Euroclear. Ši sąskaita gali būti naudojama visam reikalavimus atitinkančiam turtui, kuris laikomas Euroclear, t. y. įskaitant reikalavimus atitinkantį turtą, pervestą į Euroclear per reikalavimus atitinkančius ryšius.

⁽⁶⁴⁾ Smulkiau apie tai žr. „KCBM brošiūrą“.

- individualaus įkaito sistemoje kai tik valstybės narės, kurioje įsteigta sandorio šalis, nacionalinis centrinis bankas (t. y. „buveinės centrinis bankas“) priima paskolos paraišką, sandorio šalis teikia (jeigu reikia, per savo investicijų saugotoją) nurodymus šalies, kurioje yra laikomi jos vertybiniai popieriai, VPAS pervesti juos į buveinės centrinio banko sąskaitą tos šalies centriniame banke. Kai korespondentinis centrinis bankas praneša buveinės centriniam bankui, kad yra gautas užstatas, šis perveda lėšas sandorio šaliai. Centriniai bankai neperveda lėšų tol, kol negauna patvirtinimo, kad korespondentinis centrinis bankas gavo sandorio šalies vertybinius popierius. Jeigu yra būtina atsiskaityti iki nurodyto termino, sandorio šalys, pasinaudojusios KCBM procedūra, gali iš anksto pervesti turtą į savo buveinės centrinio banko sąskaitą korespondentiniame centriniame banke,
- bendro įkaito sistemoje sandorio šalis gali bet kada pervesti korespondentiniam centriniam bankui vertybinius popierius į buveinės centrinio banko sąskaitą. Kai korespondentinis centrinis bankas praneša buveinės centriniam bankui, kad vertybiniai popieriai yra gauti, pastarasis šiuos vertybinius popierius įtraukia į sandorio šalies bendro įkaito sąskaitą.

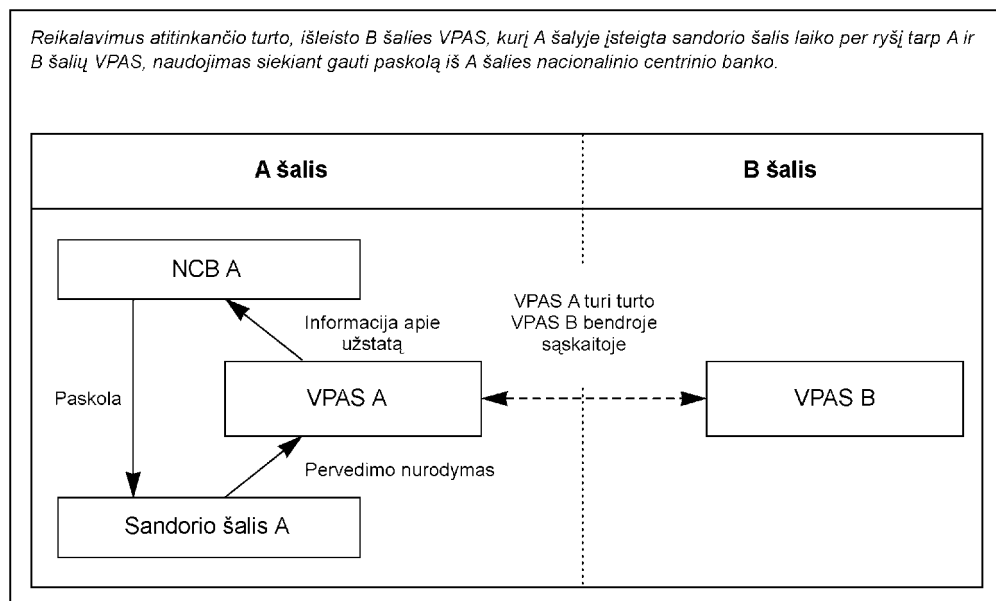
Sandorio šalys gali naudotis KCBM nuo 9 val. iki 16 val. ECB laiku (CET) kiekvieną Eurosistemos darbo dieną. Sandorio šalis, pageidaujanti pasinaudoti KCBM, turi apie tai pranešti nacionaliniam centriniam bankui, iš kurio ji nori gauti paskolą, t. y. savo buveinės centriniam bankui, iki 16 val. ECB laiku (CET). Be to, sandorio šalis turi užtikrinti, kad užstatas pinigų politikos operacijai užtikrinti būtų pervestas į korespondentinio centrinio banko sąskaitą ne vėliau kaip iki 16:45 val. ECB laiku (CET). Nurodymai arba pristatymai nesilaikant šio termino bus svarstomi tik išduodant paskolas kitą darbo dieną. Jeigu sandorio šalys numato, kad reikės pasinaudoti KCBM antroje dienos pusėje, jos turėtų, jeigu įmanoma, iš anksto pateikti turtą (t. y. iš anksto pervesti turtą bankui). Išskirtinėmis aplinkybėmis arba jeigu to reikia pinigų politikos tikslais, ECB gali nuspręsti KCBM darbo laiką pratęsti iki TARGET darbo pabaigos.

6.6.2. Tarptautiniai ryšiai

Be KCBM, tarptautiniam vertybinių popierių pervedimui galima naudoti reikalavimus atitinkančius ES VPAS ryšius.

4 DIAGRAMA

Vertybinių popierių atsiskaitymų sistemų ryšiai

Dviejų VPAS ryšys leidžia vienos VPAS dalyviui laikyti vertybinius popierius, išleistus kitoje VPAS, nebūnant kitos VPAS dalyviu. Norint pasinaudoti šiais ryšiais pervesti užstatą Eurosistemos kredito operacijoms atlikti, jie visų pirma turi būti įvertinti ir patvirtinti vadovaujantis ES VPAS naudojimo standartais ⁽⁶⁵⁾ ⁽⁶⁶⁾.

⁽⁶⁵⁾ Atnaujintą reikalavimus atitinkančių ryšių sąrašą galima rasti ECB interneto svetainėje (www.ecb.int).

⁽⁶⁶⁾ Žr. „ES vertybinių popierių atsiskaitymų sistemų naudojimo ECBS paskolų operacijoms standartus“, 1998 m. sausio mėn.

Eurosistemos požiūriu KCBM ir tarptautiniai ryšiai tarp ES VPAS vaidina tą patį vaidmenį — leidžia sandorio šalims panaudoti užstatą ir gauti paskolą iš savo buveinės centrinio banko, net jeigu tas užstatas buvo išleistas kitos šalies VPAS. KCBM ir tarptautiniai ryšiai šią funkciją atlieka skirtingai. KCBM tarptautinis santykis palaikomas tarp nacionalinių centrinių bankų, kurie veikia kaip vienas kito investicijų saugotojai.

Naudojant ryšius, tarptautinis santykis palaikomi tarp VPAS. Jos viena pas kitą atidaro bendrąsias sąskaitas. Turtas, pervestas į korespondentinį centrinį banką, gali būti naudojamas tik Eurosistemos kredito operacijoms užtikrinti. Turtas, kuris laikomas naudojant ryšius, gali būti naudojamas Eurosistemos kredito operacijoms ir bet kuriam kitam sandorio šalies pasirinktam tikslui. Pasinaudodamos tarptautiniais ryšiais, sandorio šalys turtą laiko nuosavoje sąskaitoje savo VPAS ir joms nereikia investicijų saugotojo.

7 SKYRIUS

7. PRIVALOMOSIOS ATSARGOS ⁽⁶⁷⁾

7.1. Bendrosios pastabos

ECB reikalauja, kad kredito įstaigos laikytų privalomąsias atsargas nacionalinių bankų sąskaitose Eurosistemos privalomųjų atsargų sistemoje. Teisinė šios sistemos struktūra yra nustatyta ECBS Statuto 19 straipsnyje, Tarybos reglamente (EB) dėl Europos centrinio banko privalomųjų atsargų reikalavimo taikymo ir ECB reglamente dėl privalomųjų atsargų reikalavimo taikymo. ECB reglamentas dėl privalomųjų atsargų reikalavimo taikymo užtikrina, kad Eurosistemos privalomųjų atsargų sistemos sąlygos yra vienodos visoje euro zonoje.

Privalomųjų atsargų suma, kurią turi laikyti kiekviena įstaiga, nustatoma pagal jos atsargų bazę. Eurosistemos privalomųjų atsargų sistema leidžia sandorio šalims pasinaudoti vidurkio nuostatomis, numatančiomis, kad apie privalomųjų atsargų reikalavimo vykdymą yra sprendžiama pagal galutinių kalendorinės dienos likučių vidurkius sandorio šalių atsargų sąskaitose per vieno mėnesio laikymo laikotarpį. Įstaigų laikomoms privalomosioms atsargoms taikoma Eurosistemos pagrindinių refinansavimo operacijų palūkanų norma.

Eurosistemos privalomųjų atsargų sistema visų pirma atlieka šias pinigų politikos funkcijas:

— *Pinigų rinkos palūkanų normų stabilizavimas*

Eurosistemos privalomųjų atsargų sistemos vidurkio nuostatos yra skirtos pinigų rinkos palūkanų normoms stabilizuoti, skatinant įstaigas sušvelninti laikinų likvidumo svyravimų poveikį.

— *Struktūrinio likvidumo trūkumo sukūrimas arba didinimas*

Eurosistemos privalomųjų atsargų sistema padeda sukurti arba padidinti struktūrinį likvidumo trūkumą. Tai gali būti naudinga siekiant pagerinti Eurosistemos gebėjimą efektyviai veikti kaip likvidumo teikėjui.

Taikydamas privalomųjų atsargų reikalavimą, ECB privalo veikti laikydamasis Eurosistemos tikslų, kaip nustatyta Sutarties 105 straipsnio 1 dalyje ir ECBS Statuto 2 straipsnyje, kurie, *inter alia*, numato principą neskatinti didelio nepageidaujamo išsibarstymo arba išskaidymo.

7.2. Įstaigos, kurioms taikomas privalomųjų atsargų reikalavimas

Remdamasis ECBS Statuto 19.1 straipsniu, ECB reikalauja, kad valstybėse narėse įsteigtos kredito įstaigos laikytų privalomąsias atsargas. Tai reiškia, kad teisinių subjektų, neturinčių įregistruotos buveinės euro zonoje, filialams euro zonoje taip pat taikoma Eurosistemos privalomųjų atsargų sistema. Tačiau euro zonoje įsteigtų kredito įstaigų filialai, nesantys euro zonoje, šiai sistemai nepriklauso.

⁽⁶⁷⁾ Atitinkamą teisinę sistemą, reglamentuojančią ECB privalomųjų atsargų reikalavimo taikymą, nustato 1998 m. lapkričio 23 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 2531/98 ir 1998 m. gruodžio mėn. ECB reglamentas dėl privalomųjų atsargų reikalavimo taikymo (ECB/1998/15) (su pakeitimais). Šis skyrius pateikiamas tik informacijai.

Ištaigos bus automatiškai atleistos nuo atsargų reikalavimų vykdymo prasidėjus laikymo laikotarpiui, per kurį jų leidimas panaikinamas arba atšaukiamas arba per kurį sprendimą dėl ištaigos likvidavimo procedūros pradėjimo priima teismų institucija arba bet kuri kita kompetentinga dalyvaujanti valstybės narės institucija. Pagal Tarybos reglamentą (EB) dėl Europos centrinio banko privalomųjų atsargų reikalavimo taikymo ir ECB reglamentą dėl privalomųjų atsargų reikalavimo taikymo, ECB taip pat gali atleisti kai kurių kitų kategorijų ištaigas nuo jų įsipareigojimų Eurosistemos privalomųjų atsargų sistemai jų nediskriminuodamas tuo atveju, jeigu šios sistemos tikslai nebūtų pasiekti taikant šiuos įpareigojimus šioms konkrečioms ištaigoms. Priimdamas sprendimą dėl tokio atleidimo, ECB atsižvelgia į vieną arba kelis iš šių kriterijų:

- ištaiga atlieka specialios paskirties funkcijas,
- ištaiga neatlieka aktyvių banko funkcijų konkuruodama su kitomis kredito ištaigomis ir (arba)
- ištaiga visus savo indėlius yra numačiusi skirti regioninės ir (arba) tarptautinės plėtros paramai.

ECB nustato ir tvarko ištaigų, kurioms taikoma Eurosistemos privalomųjų atsargų sistema, sąrašus. ECB taip pat viešai skelbia sąrašą ištaigų, kurios yra atleistos nuo savo įsipareigojimų pagal šią sistemą ne dėl to, kad jos yra reorganizuojamos⁽⁶⁸⁾. Sandorio šalys gali vadovautis šiais sąrašais sprendžiamos, ar jos turi įsipareigojimų kitoms ištaigoms, kurioms taikomi atsargų reikalavimai. Kiekvieno mėnesio paskutinę Eurosistemos darbo dieną viešai skelbiami sąrašai tinka kito laikymo laikotarpio atsargų bazei apskaičiuoti.

7.3. Privalomųjų atsargų nustatymas

a) Atsargų bazė ir atsargų normos

Ištaigos atsargų bazė nustatoma remiantis jos balanso elementais. Balanso duomenys pateikiami nacionaliniams centriniams bankams pagal bendrą ECB pinigų ir bankų statistikos sistemą (žr. 7.5 skirsnį)⁽⁶⁹⁾. Ištaigoms, kurioms taikomi išsamūs atskaitomybės reikalavimai, atitinkamo kalendorinio mėnesio pabaigos balanso duomenys naudojami laikymo laikotarpiu, kuris prasidės kitą kalendorinį mėnesį, atsargų bazei nustatyti.

ECB pinigų ir bankų statistikos atskaitomybės sistemoje numatyta galimybė atleisti mažas ištaigas nuo tam tikros atskaitomybės naštos. Ištaigos, kurioms taikoma ši nuostata, turi kas ketvirtį atsiskaityti tik už nedidelę balanso duomenų dalį (pateikti ketvirčio pabaigos duomenis), o jų atskaitomybės galutinis terminas yra ilgesnis už nustatytąjį didesnėms ištaigoms. Šių ištaigų konkretaus ketvirčio pateikti balanso duomenys su vieno mėnesio atsilikimu naudojami nustatyti trijų nuoseklių vieno mėnesio atsargų laikymo laikotarpių atsargų bazę.

Pagal Tarybos reglamentą (EB) dėl Europos centrinio banko privalomųjų atsargų reikalavimo taikymo ECB turi teisę įtraukti į ištaigų atsargų bazę įsipareigojimus, atsirandančius dėl priimtų lėšų, kartu su įsipareigojimais, kylančiais iš nebalansinių straipsnių. Eurosistemos privalomųjų atsargų sistemoje iš tikrųjų tik įsipareigojimų straipsniai „indėliai“, „išleisti skolos vertybiniai popieriai“ ir „pinigų rinkos popieriai“ yra įtraukiami į atsargų bazę (žr. 11 langelį)⁽⁷⁰⁾.

Į atsargų bazę neįtraukiami įsipareigojimai kitoms ištaigoms, įtrauktoms į sąrašą ištaigų, kurioms taikoma Eurosistemos privalomųjų atsargų sistema, ir įsipareigojimai ECB bei nacionaliniams centriniams bankams. Vadinasi, įsipareigojimų kategorijoms „išleisti skolos vertybiniai popieriai“ ir „pinigų rinkos popieriai“ emitentas turi sugebėti įrodyti, kokią iš tikrųjų šių priemonių sumą laiko kitos ištaigos, kurioms taikoma Eurosistemos privalomųjų atsargų sistema, kad turėtų teisę jas atimti iš atsargų bazės. Jeigu tokių įrodymų pateikti neįmanoma, emitentai kiekvienam iš šių balanso straipsnių gali taikyti fiksuotos dalies procentais standartinius atskaitymus⁽⁷¹⁾.

⁽⁶⁸⁾ Sąrašai viešai skelbiami ECB interneto svetainėje (www.ecb.int).

⁽⁶⁹⁾ ECB pinigų ir bankų statistikos atskaitomybės sistema yra pateikta 4 priede.

⁽⁷⁰⁾ Reikėtų paminėti, kad ECB pinigų ir bankų statistikos atskaitomybės sistemoje pagal 2001 m. lapkričio 22 d. Europos centrinio banko reglamentą dėl pinigų finansinių institucijų sektoriaus konsoliduoto balanso (ECB/2001/13) įsipareigojimų kategorija „pinigų rinkos popieriai“ bus sujungta su įsipareigojimų kategorija „išleisti skolos vertybiniai popieriai“. Pirmoji atskaitomybė pagal naujojo reglamento reikalavimus bus pateikta su 2003 m. sausio mėn. ketvirtiniais duomenimis (žr. 4 priedą). Šiuo tikslu atskaitingos ištaigos turės išskirstyti įsipareigojimų kategoriją „pinigų rinkos popieriai“ pagal tuos pačius pirminius termino suėjimo punktus, kurie reikalingi skoloms vertybiniais popieriais, ir priskirti juos įsipareigojimų kategorijai „išleisti skolos vertybiniai popieriai“. Todėl šios publikacijos nuorodos į atsargų bazę, sudarytą iš įsipareigojimų kategorijų „indėliai“, „išleisti skolos vertybiniai popieriai“ ir „pinigų rinkos popieriai“, suprantamos kaip apimančios tik įsipareigojimų kategorijas „indėliai“ ir „išleisti skolos vertybiniai popieriai“ nuo 2003 m. sausio mėn. ketvirtinių duomenų.

⁽⁷¹⁾ Žr. 1998 m. gruodžio 1 d. ECB reglamentą dėl privalomųjų atsargų reikalavimo taikymo (ECB/1998/15). Smulkesnę informaciją apie standartinį atskaitymo dydį galima rasti ECB interneto svetainėje (www.ecb.int); taip pat žr. Eurosistemos interneto svetainės (5 priedas).

Atsargų normas nustato ECB, taikydamas didžiausią ribą, nustatytą Tarybos reglamente (EB) dėl Europos centrinio banko privalomųjų atsargų reikalavimo taikymo. Daugumai straipsnių, įtrauktų į atsargų bazę, ECB taiko vienodą nulinę atsargų normą. Ši atsargų norma nustatyta ECB reglamente dėl privalomųjų atsargų reikalavimo taikymo. Nulinę atsargų normą ECB nustato šioms įsipareigojimų kategorijoms: „indėliams, kurių sutartas terminas yra ilgesnis kaip dveji metai“, „indėliams, kurie atsiimami perspėjant prieš ilgesnį kaip dvejų metų laikotarpį“, „atpirkimo sandoriams“ ir „išleistiems skolos vertybiniais popieriais, kurių sutartas terminas yra ilgesnis kaip dveji metai“ (žr. 11 langelį). ECB gali bet kuriuo metu pakeisti atsargų normas. Apie atsargų normų pokyčius ECB skelbia iš anksto iki pirmojo laikymo laikotarpio, kuriam tas pokytis galios.

11 LANGELIS

Atsargų bazė ir atsargų normos**A. Įsipareigojimai, įtraukti į atsargų bazę, kuriems taikoma teigiama atsargų norma**

Indėliai

- Vienos nakties indėliai
- Indėliai, kurių sutartas terminas ne ilgesnis kaip dveji metai
- Indėliai, kurie atsiimami perspėjant prieš ne ilgesnį kaip dvejų metų laikotarpį

Išleisti skolos vertybiniai popieriai

- Skolos vertybiniai popieriai, kurių sutartas terminas ne ilgesnis kaip dveji metai

Pinigų rinkos popieriai

- Pinigų rinkos popieriai

B. Įsipareigojimai, įtraukti į atsargų bazę, kuriems taikoma nulinė atsargų norma

Indėliai

- Indėliai, kurių sutartas terminas ilgesnis kaip dveji metai
- Indėliai, kurie atsiimami perspėjant prieš ilgesnį kaip dvejų metų laikotarpį
- Atpirkimo sandoriai

Išleisti skolos vertybiniai popieriai

- Skolos vertybiniai popieriai, kurių sutartas terminas yra ilgesnis kaip dveji metai

C. Įsipareigojimai, neįtraukiami į atsargų bazę

- Įsipareigojimai kitoms įstaigoms, priklausančioms Eurosistemos privalomųjų atsargų sistemai
- Zobowiązania wobec EBC i krajowych banków centralnych

b) Privalomųjų atsargų apskaičiavimas

Kiekvienos įstaigos privalomųjų atsargų reikalavimas apskaičiuojamas atitinkamoms įsipareigojimų kategorijoms nustatytas atsargų normas taikant reikalavimus atitinkančių įsipareigojimų sumai.

Kiekviena įstaiga vienoda bendra nuolaida sumažina savo privalomas atsargas kiekvienoje valstybėje narėje, kurioje ji turi padalinį. Bendros nuolaidos dydis nurodytas ECB reglamente dėl privalomųjų atsargų reikalavimo taikymo. Tokios nuolaidos skyrimas nepažeidžia įstaigų, priklausančių Eurosistemos privalomųjų atsargų sistemai, teisinių įsipareigojimų ⁽⁷²⁾.

Privalomosios atsargos kiekvienu laikymo laikotarpiu suapvalinamos iki artimiausio sveiko skaičiaus eurais.

⁽⁷²⁾ Įstaigoms, kurioms kaip grupei leidžiama teikti statistinių duomenų ataskaitas konsoliduotu pagrindu pagal ECB pinigų ir bankų statistikos atskaitomybės sistemos nuostatus (žr. 4 priedą), tik viena tokia nuolaida bus suteikiama visai jų grupei, išskyrus tuos atvejus, kai įstaigos pakankamai smulkiai pateiks duomenis apie atsargų bazę ir apie laikomas atsargas, o tai leis Eurosistemai patikrinti jų tikslumą ir kokybę bei nustatyti atitinkamą privalomųjų atsargų reikalavimą kiekvienai atskirai įstaigai, priklausančiai tai grupei.

7.4. **Atsargų laikymas**

a) Laikymo laikotarpis

Laikymo laikotarpis yra vienas mėnuo, kuris prasideda kiekvieno mėnesio 24-ą kalendorinę dieną ir baigiasi kito mėnesio 23-ią kalendorinę dieną.

b) Laikomos atsargos

Kiekviena įstaiga savo privalomąsias atsargas turi laikyti vienoje arba keliose atsargų sąskaitose valstybės narės, kurioje ji įsteigta, nacionaliniame centriniame banke. Įstaigų, turinčių daugiau kaip vieną padalinį valstybėje narėje, pagrindinė buveinė yra atsakinga už visų įstaigos vietinių padalinių bendrų privalomųjų atsargų reikalavimo vykdymą ⁽⁷³⁾. Įstaiga, turinti padalinių daugiau kaip vienoje valstybėje narėje, turi laikyti privalomąsias atsargas kiekvienos valstybės narės, kurioje ji turi padalinį, nacionaliniame centriniame banke, atsižvelgdama į savo atsargų bazę atitinkamoje valstybėje narėje.

Įstaigų atsiskaitomosios sąskaitos nacionaliniuose centriniuose bankuose gali būti naudojamos kaip atsargų sąskaitos. Atsargos, laikomos atsiskaitomosiose sąskaitose, gali būti naudojamos vienos dienos atsiskaitymams. Įstaigos dienos atsargos apskaičiuojamos kaip galutinis atsargų sąskaitos likutis dienos pabaigoje.

Įstaiga gali kreiptis į valstybės narės, kurios rezidentė ji yra, nacionalinį centrinį banką, prašydama leidimo laikyti visas savo privalomąsias atsargas netiesiogiai per tarpininką. Galimybė laikyti savo privalomąsias atsargas per tarpininką paprastai suteikiama tik toms įstaigoms, pagal kurių struktūrą dalį administravimo (pvz., izdo valdymą) paprastai atlieka tarpininkas (pvz., taupomųjų ir kooperatinių bankų tinklai gali centralizuoti savo atsargų laikymą). Privalomųjų atsargų laikymui per tarpininką taikomos ECB reglamente dėl privalomųjų atsargų reikalavimo taikymo numatytos nuostatos.

c) Atlyginimas už atsargų laikymą

Už privalomųjų atsargų laikymą per laikymo laikotarpį atlyginama pagal ECB pagrindinems refinansavimo operacijoms taikomas palūkanų normos vidurkį (įvertintą pagal kalendorinių dienų skaičių), kuris skaičiuojamas pagal 12 langelyje nurodytą formulę. Už laikomas atsargas, viršijančias privalomąsias atsargas, neatlyginama. Atlyginimas išmokamas antrą NCB darbo dieną pasibaigus laikymo laikotarpiui, už kurį buvo apskaičiuotas atlyginimas.

12 LANGELIS

Atlyginimo už privalomųjų atsargų laikymą apskaičiavimas

Atlyginimas už privalomųjų atsargų laikymą apskaičiuojamas pagal šią formulę:

$$R_t = \frac{H_t \cdot n_t \cdot r_t}{100 \cdot 360}$$

$$r_t = \sum_{i=1}^{n_t} \frac{MR_i}{n_t}$$

Čia:

R_t = atlyginimas, kurį reikia sumokėti už privalomųjų atsargų laikymą per laikymo laikotarpį t .

H_t = privalomosios atsargos per laikymo laikotarpį t .

n_t = laikymo laikotarpio t kalendorinių dienų skaičius

r_t = atlyginimo už privalomųjų atsargų laikymą per laikymo laikotarpį t dydis. Taikomas standartinis dviejų dešimtųjų dalių atlyginimo dydžio suapvalinimas.

i = laikymo laikotarpio t i -toji kalendorinė diena.

MR_i = ribinė palūkanų norma, taikoma naujausioms pagrindinėms refinansavimo operacijoms per kalendorinę dieną i . Jeigu tą pačią dieną atsiskaitymui atliekama daugiau kaip viena pagrindinė refinansavimo operacija, taikomas paprastas lygiagrečiai atliktų operacijų ribinių normų vidurkis.

⁽⁷³⁾ Jeigu įstaiga valstybėje narėje, kurioje ji įsteigta, neturi pagrindinės buveinės, ji turi paskirti pagrindinį filialą, kuris bus atsakingas už visų įstaigos padalinių atitinkamoje valstybėje narėje bendrų privalomųjų atsargų reikalavimo vykdymą.

7.5. Atskaitomybė apie atsargų bazę ir jos patvirtinimas

Atsargų bazės straipsnius privalomųjų atsargų reikalavimo taikymui apskaičiuoja pačios įstaigos, kurioms taikomi privalomųjų atsargų reikalavimai, ir atsiskaito nacionaliniams centriniais bankams pagal bendrą ECB pinigų ir bankų statistikos sistemą (žr. 4 priedą). ECB reglamento ECB/1998/15 5 straipsnyje nustatyta įstaigos atsargų bazės ir atsargų reikalavimo patvirtinimo, o išskirtiniais atvejais ir pakeitimo, tvarka.

Įstaigoms, kurioms leidžiama veikti kaip kitų įstaigų netiesiogiai laikomų atsargų tarpininkams, ECB reglamente dėl privalomųjų atsargų reikalavimo taikymo yra nustatyti specialieji atskaitomybės reikalavimai. Atsargų laikymas per tarpininką nekeičia taip atsargas laikančių įstaigų statistinės atskaitomybės įsipareigojimų.

ECB ir nacionaliniai centriniai bankai, remdamiesi Tarybos reglamentu (EB) dėl Europos centrinio banko privalomųjų atsargų reikalavimo taikymo, turi teisę patikrinti surinktų duomenų tikslumą ir kokybę.

7.6. Privalomųjų atsargų įsipareigojimų nevykdymas

Privalomųjų atsargų įsipareigojimai nevykdomi, jeigu įstaigos atsargų vidutinis galutinis kalendorinės dienos likutis atsargų sąskaitoje ar sąskaitose per laikymo laikotarpį yra mažesnis už jo atitinkamo laikymo laikotarpio privalomųjų atsargų reikalavimą.

Jeigu įstaiga visiškai arba iš dalies nevykdo privalomųjų atsargų reikalavimo, ECB, remdamasis Tarybos reglamentu (EB) dėl Europos centrinio banko privalomųjų atsargų reikalavimo taikymo, gali paskirti bet kurią iš toliau nurodytų sankcijų:

- mokesčių, kuris iki 5 procentinių punktų didesnis už ribinę skolinimo normą, taikomą privalomųjų atsargų reikalavimo sumai, kurios nepateikė atitinkama įstaiga, arba
- mokesčių, kuris iki dviejų kartų didesnis už ribinę skolinimo normą, taikomą privalomųjų atsargų reikalavimo sumai, kurios nepateikė atitinkama įstaiga, arba
- reikalavimą atitinkamai įstaigai ECB arba nacionaliniuose centriniuose bankuose padėti indėlius be palūkanų, kurių suma būtų iki trijų kartų didesnė už privalomųjų atsargų reikalavimo sumą, kurios nepateikė atitinkama įstaiga. Indėlio terminas neturi būti ilgesnis už laikotarpį, per kurį įstaiga nevykdė privalomųjų atsargų reikalavimo.

Jeigu įstaiga nevykdo kitų įsipareigojimų, nurodytų ECB reglamentuose ir sprendimuose, susijusiuose su Euro sistemos privalomųjų atsargų sistema (pvz., jeigu laiku nepateikiami reikiami duomenys arba jie yra netikslūs), ECB turi teisę taikyti sankcijas, remdamasis 1998 m. lapkričio 23 d. Tarybos reglamentu (EB) Nr. 2532/98 dėl Europos centrinio banko teisių taikyti sankcijas ir 1999 m. rugsėjo 23 d. ECB reglamentu dėl Europos centrinio banko teisių taikyti sankcijas (ECB/1999/4). ECB Vykdomoji valdyba gali nustatyti ir paskelbti kriterijus, pagal kuriuos ji taikys sankcijas, numatytas 1998 m. lapkričio 23 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 2531/98 dėl Europos centrinio banko privalomųjų atsargų reikalavimo taikymo 7 straipsnio 1 dalyje ⁽⁷⁴⁾.

Be to, rimtų privalomųjų atsargų reikalavimo pažeidimų atveju, Eurosistema gali nušalinti sandorio šalis nuo dalyvavimo atviros rinkos operacijose.

⁽⁷⁴⁾ Šie kriterijai buvo paskelbti 2000 m. vasario 11 d. *Europos Bendrijų oficialiojo leidinio* pranešime, pavadintame „Europos centrinio banko pranešimas dėl sankcijų už įsipareigojimo laikyti privalomasias atsargas nesilaikymą taikymo“.

PRIEDA

1 PRIEDAS

Pinigų politikos operacijų ir procedūrų pavyzdžiai*Pavyzdžių sąrašas*

- 1 pavyzdys. Likvidumą suteikiantis grįžtamasis sandoris fiksuotų palūkanų konkurse
- 2 pavyzdys. Likvidumą suteikiantis grįžtamasis sandoris kintamų palūkanų konkurse
- 3 pavyzdys. ECB skolos pažymėjimų išleidimas kintamų palūkanų konkurse
- 4 pavyzdys. Likvidumą mažinantis užsienio valiutų apsiskeitimo sandoris kintamų palūkanų konkurse
- 5 pavyzdys. Likvidumą suteikiantis užsienio valiutų apsiskeitimo sandoris kintamų palūkanų aukcione
- 6 pavyzdys. Rizikos kontrolės priemonės

1 PAVYZDYS

Likvidumą suteikiantis grįžtamasis sandoris fiksuotų palūkanų konkurse

ECB nusprendžia suteikti rinkai likvidumo, sudarydamas grįžtamuosius sandorius pagal fiksuotų palūkanų konkurso tvarką.

Trys sandorio šalys pateikia tokius pasiūlymus:

Sandorio šalis	Pasiūlymas (mln. eurų)
1 bankas	30
2 bankas	40
3 bankas	70
Iš viso	140

ECB nusprendžia iš viso paskirstyti 105 milijonus eurų.

Paskirstymo dalis procentais yra:

$$\frac{105}{(30 + 40 + 70)} = 75 \%$$

Paskirstymas sandorio šalims yra:

Sandorio šalis	Pasiūlymas (mln. eurų)	Paskirstymas (mln. eurų)
1 bankas	30	22,5
2 bankas	40	30,0
3 bankas	70	52,5
Iš viso	140	105,0

2 PAVYZDYS

Likvidumą suteikiantis grįžtamasis sandoris kintamų palūkanų konkurse

ECB nusprendžia suteikti rinkai likvidumo, sudarydamas grįžtamuosius sandorius pagal kintamų palūkanų konkurso tvarką.

Trys sandorio šalys pateikia tokius pasiūlymus:

Palūkanų norma (%)	Suma (mln. eurų)				Bendras pasiūlymų skaičius
	1 bankas	2 bankas	3 bankas	Iš viso pasiūlymų	
3,15				0	0
3,10		5	5	10	10
3,09		5	5	10	20
3,08		5	5	10	30
3,07	5	5	10	20	50
3,06	5	10	15	30	80
3,05	10	10	15	35	115
3,04	5	5	5	15	130
3,03	5		10	15	145
Iš viso	30	45	70	145	

ECB nusprendžia paskirstyti 94 milijonus eurų, nurodydamas 3,05 % ribinę palūkanų normą.

Visi pasiūlymai, kurie viršija 3,05 % (bendrai 80 milijonų eurų sumai), yra visiškai patenkinami. Esant 3,05 % palūkanų normai, paskirstymas yra toks:

$$\frac{94 - 80}{35} = 40 \%$$

Pavyzdžiui, paskirstymas 1 bankui esant ribinei palūkanų normai yra:

$$0,4 \times 10 = 4$$

Bendras paskirstymas 1 bankui yra:

$$5 + 5 + 4 = 14$$

Paskirstymo rezultatus galima apibendrinti taip:

Sandorio šalys	Suma (mln. eurų)			
	1 bankas	2 bankas	3 bankas	Iš viso
Viso pasiūlymai	30,0	45,0	70,0	145
Viso paskirstymai	14,0	34,0	46,0	94

Jeigu paskirstymas atliekamas taikant ribinių palūkanų (olandiškojo) aukciono tvarką, sandorio šalių sumoms taikoma 3,05 % palūkanų norma.

Jeigu paskirstymas atliekamas taikant ribinių palūkanų (amerikietiškojo) aukciono tvarką, sandorio šalių sumoms vienoda palūkanų norma netaikoma. Pavyzdžiui, 1 bankas gauna 5 mln. eurų už 3,07 % palūkanas, 5 mln. eurų už 3,06 % palūkanas ir 4 mln. eurų už 3,05 % palūkanas.

3 PAVYZDYS

ECB skolos pažymėjimų išleidimas kintamų palūkanų konkurse

ECB nusprendžia sumažinti likvidumą rinkoje išleisdamas skolos pažymėjimus pagal kintamų palūkanų konkurso tvarką.

Trys sandorio šalys pateikia šiuos pasiūlymus:

Palūkanų norma (%)	Suma (mln. eurų)				Bendras pasiūlymų skaičius
	1 bankas	2 bankas	3 bankas	Iš viso pasiūlymų	
3,00				0	0
3,01	5		5	10	10
3,02	5	5	5	15	25
3,03	5	5	5	15	40
3,04	10	5	10	25	65
3,05	20	40	10	70	135
3,06	5	10	10	25	160
3,08	5		10	15	175
3,10		5		5	180
Iš viso	55	70	55	180	

ECB nusprendžia paskirstyti nominalią 124,5 milijonų eurų sumą, nurodydamas 3,05 % ribinę palūkanų normą.

Visi pasiūlymai, kurie mažesni kaip 3,05 % (bendrai 65 milijonų eurų sumai), yra visiškai patenkinami. Esant 3,05 % palūkanų normai, paskirstymas yra toks:

$$\frac{124,5 - 65}{70} = 85\%$$

Pavyzdžiui, paskirstymas 1 bankui esant ribinei palūkanų normai yra:

$$0,85 \times 20 = 17$$

Bendras paskirstymas 1 bankui yra:

$$5 + 5 + 5 + 10 + 17 = 42$$

Paskirstymo rezultatus galima apibendrinti taip:

Sandorio šalys	Suma (mln. eurų)			
	1 bankas	2 bankas	3 bankas	Iš viso
Iš viso pasiūlymų	55,0	70,0	55,0	180,0
Iš viso paskirstymai	42,0	49,0	33,5	124,5

4 PAVYZDYS

Likvidumą mažinantis užsienio valiutų apskaitimo sandoris kintamų palūkanų konkurse

ECB nusprendžia sumažinti likvidumą rinkoje sudarydamas eurų ir JAV dolerių kurso užsienio valiutų apskaitimo sandorį pagal kintamų palūkanų konkurso tvarką. (Pastaba: šiame pavyzdyje eurai prekiaujama už priemoną.)

Trys sandorio šalys pateikia šiuos pasiūlymus:

Apsikeitimo punktas (× 10 000)	Suma (mln. eurų)				Bendras pasiūlymų skaičius
	1 bankas	2 bankas	3 bankas	Iš viso pasiūlymų	
6,84				0	0
6,80	5		5	10	10
6,76	5	5	5	15	25
6,71	5	5	5	15	40
6,67	10	10	5	25	65
6,63	25	35	40	100	165
6,58	10	20	10	40	205
6,54	5	10	10	25	230
6,49		5		5	235
Iš viso	65	90	80	235	

ECB nusprendžia paskirstyti 158 milijonus eurų, nurodydamas 6,63 ribinius apskaitimo punktus. Visi pasiūlymai, kurie didesni kaip 6,63 (bendrai 65 milijonų eurų sumai), yra visiškai patenkinami. Esant 6,63, paskirstymas yra toks:

$$\frac{158 - 65}{100} = 93\%$$

Pavyzdžiui, paskirstymas 1 bankui esant ribiniams apskaitimo punktam yra:

$$0,93 \times 25 = 23,25$$

Bendras paskirstymas 1 bankui yra:

$$5 + 5 + 5 + 10 + 23,25 = 48,25$$

Paskirstymo rezultatus galima apibendrinti taip:

Sandorio šalys	Suma (mln. eurų)			
	1 bankas	2 bankas	3 bankas	Viso
Iš viso pasiūlymai	65,0	90,0	80,0	235,0
Iš viso paskirstymai	48,25	52,55	57,20	158,0

ECB nustato dabartinę operacijos eurų ir JAV dolerių keitimo kursą, kuris lygus 1,1300.

Jeigu paskirstymas atliekamas taikant ribinių palūkanų (olandiškojo) aukciono tvarką, operacijos pradžios dieną Eurosisistema perka 158 000 000 eurų ir parduoda 178 540 000 JAV dolerių. Operacijos termino suėjimo dieną Eurosisistema parduoda 158 000 000 eurų ir perka 178 644 754 JAV dolerius (išankstinis keitimo kursas yra $1,130663 = 1,1300 + 0,000663$).

Jeigu paskirstymas atliekamas taikant ribinių palūkanų (amerikietiškojo) aukciono tvarką, Eurosystema eurų ir JAV dolerių sumas keičia kaip parodyta šioje lentelėje:

Dabartinis sandoris			Išankstinis sandoris		
Keitimo kursas	Perkami eurai	Parduodami JAV doleriai	Keitimo kursas	Parduodami eurai	Perkami JAV doleriai
1,1300			1,130684		
1,1300	10 000 000	11 300 000	1,130680	10 000 000	11 306 800
1,1300	15 000 000	16 950 000	1,130676	15 000 000	16 960 140
1,1300	15 000 000	16 950 000	1,130671	15 000 000	16 960 065
1,1300	25 000 000	28 250 000	1,130667	25 000 000	28 266 675
1,1300	93 000 000	105 090 000	1,130663	93 000 000	105 151 659
1,1300			1,130658		
1,1300			1,130654		
1,1300			1,130649		
Iš viso	158 000 000	178 540 000		158 000 000	178 645 339

5 PAVYZDYS

Likvidumą suteikiantis užsienio valiutų apskaitimo sandoris kintamų palūkanų aukcione

ECB nusprendžia suteikti likvidumo rinkai sudarydamas eurų ir JAV dolerių kurso užsienio valiutų apskaitimo sandorį pagal kintamų palūkanų konkurso tvarką. (Pastaba: šiame pavyzdyje eurais prekiaujama už priemoną.)

Trys sandorio šalys pateikia šiuos pasiūlymus:

Apsikeitimo punktas (× 10 000)	Suma (mln. eurų)				Bendras pasiūlymų skaičius
	1 bankas	2 bankas	3 bankas	Iš viso pasiūlymų	
6,23					
6,27	5		5	10	10
6,32	5		5	10	20
6,36	10	5	5	20	40
6,41	10	10	20	40	80
6,45	20	40	20	80	160
6,49	5	20	10	35	195
6,54	5	5	10	20	215
6,58		5		5	220
Iš viso	60	85	75	220	

ECB nusprendžia paskirstyti 197 milijonus eurų, nuroydamas 6,54 ribinius apskaitimo punktus. Visi pasiūlymai, kurie mažesni kaip 6,54 (bendrai 195 milijonų eurų sumai), yra visiškai patenkinami. Esant 6,54, paskirstymas yra toks:

$$\frac{197 - 195}{20} = 10\%$$

Pavyzdžiui, paskirstymas 1 bankui esant ribiniams apskaitimo punktam yra:

$$0,10 \times 5 = 0,5$$

Bendras paskirstymas 1 bankui yra:

$$5 + 5 + 10 + 10 + 20 + 5 + 0,5 = 55,5$$

Paskirstymo rezultatus galima apibendrinti taip:

Sandorio šalys	Suma (mln. eurų)			
	1 bankas	2 bankas	3 bankas	Iš viso pasiūlymų
Iš viso pasiūlymai	60,0	85,0	75,0	220
Iš viso paskirstymai	55,5	75,5	66,0	197

ECB nustato dabartinę operacijos eurų ir JAV dolerių keitimo kursą, kuris lygus 1,1300.

Jeigu paskirstymas atliekamas taikant ribinių palūkanų (olandiškojo) aukciono tvarką, operacijos pradžios dieną Eurosisistema parduoda 197 000 000 eurų ir perka 222 610 000 JAV dolerių. Operacijos termino suėjimo dieną Eurosisistema perka 197 000 000 eurų ir parduoda 222 738 838 JAV dolerius (išankstinis keitimo kursas yra $1,130654 = 1,1300 + 0,000654$).

Jeigu paskirstymas atliekamas taikant ribinių palūkanų (amerikietiškojo) aukciono tvarką, Eurosisistema eurų ir JAV dolerių sumas keičia kaip parodyta šioje lentelėje:

Dabartinis sandoris			Išankstinis sandoris		
Keitimo kursas	Parduodami eurai	Perkami JAV doleriai	Keitimo kursas	Perkami eurai	Parduodami JAV doleriai
1,1300			1,130623		
1,1300	10 000 000	11 300 000	1,130627	10 000 000	11 306 270
1,1300	10 000 000	11 300 000	1,130632	10 000 000	11 306 320
1,1300	20 000 000	22 600 000	1,130636	20 000 000	22 612 720
1,1300	40 000 000	45 200 000	1,130641	40 000 000	45 225 640
1,1300	80 000 000	90 400 000	1,130645	80 000 000	90 451 600
1,1300	35 000 000	39 550 000	1,130649	35 000 000	39 572 715
1,1300	2 000 000	2 260 000	1,130654	2 000 000	2 261 308
1,1300			1,130658		
Iš viso	197 000 000	222 610 000		197 000 000	222 736 573

6 PAVYZDYS

Rizikos kontrolės priemonės

Šiuo pavyzdžiu iliustruojama rizikos kontrolės sistema, taikoma pagrindiniam turtui, kuris naudojas Eurosistemos likvidumą suteikiančioms operacijoms atlikti ⁽¹⁾. Pavyzdys pagrįstas prielaida, kad sandorio šalis dalyvauja šiose Eurosistemos pinigų politikos operacijose:

- pagrindinėje refinansavimo operacijoje, kuri prasideda 2000 m. birželio 28 d. ir baigiasi 2000 m. liepos 12 d., pagal kurią sandorio šaliai skiriama 50 mln. eurų;
- ilgalaikėje refinansavimo operacijoje, kuri prasideda 2000 m. birželio 29 d. ir baigiasi 2000 m. rugsėjo 28 d., pagal kurią sandorio šaliai skiriama 45 mln. eurų;
- pagrindinėje refinansavimo operacijoje, kuri prasideda 2000 m. liepos 5 d. ir baigiasi 2000 m. liepos 19 d., pagal kurią sandorio šaliai skiriama 10 mln. eurų;

1 lentelėje pateiktos pirmojo lygio pagrindinio turto, kurį sandorio šalis naudoja šioms operacijoms, savybės.

1 lentelė. Sandoriams naudojamas pirmojo lygio pagrindinis turtas

Ypatybės					
Pavadinimas	Termino suėjimo diena	Atkarpa	Atkarpos dažnumas	Likęs terminas	Rizikos veiksnys
A obligacija	2002 8 26	Fiksuota	6 mėnesiai	2 metai	1,5 %
KKO B	2002 11 15	Iš anksto fiksuota kintanti	12 mėnesių	2 metai	0,0 %
C obligacija	2010 5 5	Nulinė atkarpa		10 metų	5,0 %

Kainos (įskaitant sukauptas palūkanas)					
2000 06 28	2000 6 29	2000 6 30	2000 7 03	2000 7 04	2000 7 5
102,63 %	101,98 %	100,57 %	101,42 %	100,76 %	101,21 %
	98,35 %	97,95 %	98,15 %	98,75 %	99,02 %
					55,125 %

Individualaus įkaito sistema

Visų pirma daroma prielaida, kad sandoriai su nacionaliniu centriniu banku sudaromi taikant sistemą, kurioje sudarant kiekvieną sandorį pagrindinis turtas įkeičiamas atskirai. Individualaus įkaito sistemose pagrindinis turtas vertinamas kiekvieną dieną. Rizikos kontrolės sistema galima būtų apibūdinti taip (taip pat žr. 2 lentelę):

1. Kiekvienam sandorio šalies sudarytam sandoriui taikomas 2 % išankstinis garantas, kadangi operacijos terminas ilgesnis kaip viena darbo diena.
2. 2000 m. birželio 28 d. sandorio šalis sudaro atpirkimo sandorį su nacionaliniu centriniu banku, kuris perka A obligacijų už 50 mln. eurų. A obligacija yra su fiksuotų palūkanų atkarpa, kurios terminas sueina 2002 m. rugpjūčio 26 d. Taigi jos terminas iki galiojimo pabaigos yra dveji metai, todėl reikalingas 1,5 % vertinimo rizikos veiksnys. A obligacijos rinkos vertė jos orientacinėje rinkoje tą dieną yra 102,63 % kartu su sukauptomis palūkanomis už atkarpą. Sandorio šalis turi pateikti A obligacijų sumai, kuri, atėmus 1,5 % vertinimo rizikos veiksnį, yra didesnė kaip 51 mln. eurų (atitinka paskirstytą 50 mln. eurų sumą, pridėjus 2 % išankstinį garantą). Todėl sandorio šalis pateikia A obligacijas nominaliai 50,5 mln. eurų sumai, kurios pakoreguota rinkos vertė tą dieną lygi 51 050 728 eurų.
3. 2000 m. birželio 29 d. sandorio šalis sudaro atpirkimo sandorį su nacionaliniu centriniu banku, kuris perka A obligacijų už 21,5 mln. eurų (rinkos kaina yra 101,98 %, vertinimo rizikos veiksnys 1,5 %) ir B turto už 25 mln. eurų (rinkos kaina — 98,35 %). B turtas yra koreguojamos kotiruotės obligacijos (KKO) su metiniais iš anksto nustatytais atkarpų mokėjimais, kuriems taikomas 0 % vertinimo rizikos veiksnys. Pakoreguota A obligacijų ir B KKO rinkos vertė tą dieną lygi 46 184 315 eurų, taigi ji didesnė už reikalaujamą 45 900 000 eurų sumą (45 mln. eurų, pridėjus 2 % išankstinį garantą).

⁽¹⁾ Šis pavyzdys pagrįstas prielaida, kad, apskaičiuojant užtikrinimo išlaikymo prievolės poreikį, atsižvelgiama į palūkanas, sukauptas už suteiktą likvidumą, ir taikomas suteikto likvidumo 1 % orientacinis taškas.

2000 m. birželio 30 d. pagrindinis turtas yra perkainojamas: A obligacijos rinkos vertė yra 100,57 %, o B KKO rinkos vertė yra 97,95 %. Sukauptos palūkanos sudaro 11 806 eurų už pagrindinę refinansavimo operaciją, kuri buvo pradėta 2000 m. birželio 28 d., ir 5 625 eurų už ilgalaikę refinansavimo operaciją, kuri buvo pradėta 2000 m. birželio 29 d. Dėl to pirmojo sandorio pakoreguota A obligacijos rinkos vertė nukrinta žemiau sandoriui užtikrinti reikalingos sumos (suteiktas likvidumas, pridėjus sukauptas palūkanas ir išankstinį garantą) maždaug 1 mln. eurų. Sandorio šalis pateikia A obligacijų nominaliai 1 mln. eurų vertei, todėl iš rinkos vertės, apskaičiuotos pagal 100,57 % kainą, atėmus 1,5 % rizikos veiksnį, atstatomas pakankamas reikalingas užstatas ⁽¹⁾. Antrajam sandoriui nereikalinga užtikrinimo išlaikymo prievolė, kadangi pakoreguota pagrindinio turto, naudojamo sudarant šį sandorį, rinkos vertė (45 785 712 eurų), nors ir šiek tiek mažesnė už sandoriui reikalingą užstatą (45 905 738 eurų), nenukrenta žemiau 45 455 681 eurų orientacinio lygio (sandoriui reikalingos užstato sumos, atėmus 1 %) ⁽²⁾.

4. 2000 m. liepos 3–4 d. pagrindinis turtas yra perkainojamas ir dėl to nereikalinga užtikrinimo išlaikymo prievolė sandoriams, kurie sudaryti 2000 m. birželio 28 d. ir 29 d. 2000 m. liepos 4 d. sukauptos palūkanos sudaro 35 417 ir 28 125 eurų.
5. 2000 m. liepos 5 d. sandorio šalis sudaro atpirkimo sandorį su nacionaliniu centriniu banku, kuris perka C obligacijų už 10 mln. eurų. C obligacijos yra su nuline atkarpa, jų rinkos vertė tą dieną yra 55,125 %. Sandorio šalis pateikia C obligacijų, kurių nominali vertė 19,5 mln. eurų. Obligacijų su nuline atkarpa terminas iki galiojimo pabaigos yra apie 10 metų ir dėl to reikalingas 5 % vertinimo rizikos veiksnys.

Bendro įkaito sistema

Antra, daroma prielaida, kad sandoriai su nacionaliniu centriniu banku sudaromi naudojant bendro įkaito sistemą. Turtas, įtrauktas į bendrą turtą, kurį naudoja sandorio šalis, nėra skiriamas konkrečioms sandoriams.

Šiame pavyzdyje taikoma ta pati sandorių seka kaip ir pirmiau pateiktame individualaus įkaito sistemos pavyzdyje. Pagrindinis skirtumas yra tas, kad perkainojimo dienomis viso įkeisto turto patikslinta rinkos vertė turi padengti visoms nebaigtoms sandorio šalies ir nacionalinio centrinio banko operacijoms reikalingą užstato sumą. Dėl to užtikrinimo išlaikymo prievolė, atsirandanti 2000 m. birželio 30 d., yra šiek tiek didesnė (1 106 035 eurų) už tą, kurios reikėjo individualaus įkaito sistemoje, dėl orientacinio taško poveikio sandoriui, kuris buvo sudarytas 2000 m. birželio 29 d. Sandorio šalis pateikia A obligacijų, kurių nominali vertė yra 1,15 mln. eurų. Jos, atėmus 1,5 % rizikos veiksnį iš rinkos vertės, apskaičiuotos remiantis 100,57 % kaina, atstato pakankamą reikalingą užstatą. Be to, 2000 m. liepos 12 d., kai sueina pagrindinės refinansavimo operacijos, pradėtos 2000 m. birželio 28 d. terminas, sandorio šalis gali laikyti savo turtą įkeisto turto sąskaitoje ir tokiu būdu automatiškai pasinaudoti galimybe pasiskolinti vėl, atsižvelgiant į vienos dienos arba vienos nakties orientacinius taškus (šiems sandoriams taikant 1 % išankstinį garantą). Rizikos kontrolės struktūra bendro įkaito sistemoje yra apibūdinta 3 lentelėje.

⁽¹⁾ Nacionaliniai centriniai bankai užtikrinimo išlaikymo prievolės gali reikalauti ne vertybiniais popieriais, o pinigais.

⁽²⁾ Jeigu nacionalinis centrinis bankas sandorio šaliai turi sumokėti garantą dėl antrojo sandorio, tam tikrais atvejais galima atlikti šio garanto ir pagal pirmąjį sandorį nacionaliniam centriniam bankui sandorio šalies sumokėto garanto tarpusavio užskaitą. Taigi būtų tik vienas atsiskaitymas pagal garantą.

2 lentelė. Individualaus įkaito sistema

Data	Nebaigti sandoriai	Pradžios diena	Pabaigos diena	Palūkanų norma	Suma	Sukauptos palūkanos
2000 6 28	Pagrindinis refinansavimas	2000 6 28	2000 7 12	4,25 %	50 000 000	0
2000 6 29	Pagrindinis refinansavimas	2000 6 28	2000 7 12	4,25 %	50 000 000	5 903
	Ilgalaikis refinansavimas	2000 6 29	2000 9 28	4,50 %	45 000 000	
2000 6 30	Pagrindinis refinansavimas	2000 6 28	2000 7 12	4,25 %	50 000 000	11 806
	Ilgalaikis refinansavimas	2000 6 29	2000 9 28	4,50 %	45 000 000	5 625
2000 6 30	Pagrindinis refinansavimas	2000 6 28	2000 7 12	4,25 %	50 000 000	11 806
	Ilgalaikis refinansavimas	2000 6 29	2000 9 28	4,50 %	45 000 000	5 625
2000 7 3	Pagrindinis refinansavimas	2000 6 28	2000 7 12	4,25 %	50 000 000	29 514
	Ilgalaikis refinansavimas	2000 6 29	2000 9 28	4,50 %	45 000 000	22 500
2000 7 4	Pagrindinis refinansavimas	2000 6 28	2000 7 12	4,25 %	50 000 000	35 417
	Ilgalaikis refinansavimas	2000 6 29	2000 9 28	4,50 %	45 000 000	28 125
2000 7 5	Pagrindinis refinansavimas	2000 6 28	2000 7 12	4,25 %	50 000 000	41 319
	Ilgalaikis refinansavimas	2000 6 29	2000 9 28	4,50 %	45 000 000	33 750
	Pagrindinis refinansavimas	2000 7 5	2000 7 19	4,25 %	10 000 000	0

Išankstinis garantas	Įkeista suma	Mažiausia orientacinė suma	Didžiausia orientacinė suma	Pakoreguota rinkos vertė	Užtikrinimo išlaikymo prievolė	Data
2 %	51 000 000	50 500 000	51 500 000	51 050 728	0	2000 6 28
2 %	51 006 021	50 505 962	51 506 080	50 727 402	0	2000 6 29
2 %	45 900 000	45 450 000	46 350 000	46 184 315	0	
2 %	51 012 042	50 511 924	51 512 160	50 026 032	- 986 009	2000 6 30
2 %	45 905 738	45 455 681	46 355 794	45 785 712	0	
2 %	51 012 042	50 511 924	51 512 160	51 016 647	0	2000 6 30
2 %	45 905 738	45 455 681	46 355 794	45 785 712	0	
2 %	51 030 104	50 529 809	51 530 399	51 447 831	0	2000 7 3
2 %	45 922 950	45 472 725	46 373 175	46 015 721	0	
2 %	51 036 125	50 535 771	51 536 479	51 113 029	0	2000 7 4
2 %	45 928 688	45 478 406	46 378 969	46 025 949	0	
2 %	51 042 146	50 541 733	51 542 559	51 341 303	0	2000 7 5
2 %	45 934 425	45 484 088	46 384 763	46 188 748	0	
2 %	10 200 000	10 100 000	10 300 000	10 211 906	0	

3 lentelė. Bendro įkaito sistema

Data	Nebaigti sandoriai	Pradžios diena	Pabaigos diena	Palūkanų norma	Suma	Sukauptos palūkanos
2000 6 28	Pagrindinis refinansavimas	2000 6 28	2000 7 12	4,25 %	50 000 000	0
2000 6 29	Pagrindinis refinansavimas	2000 6 28	2000 7 12	4,25 %	50 000 000	5 903
	Ilgalaikis refinansavimas	2000 6 29	2000 9 28	4,50 %	45 000 000	
2000 6 30	Pagrindinis refinansavimas	2000 6 28	2000 7 12	4,25 %	50 000 000	11 806
	Ilgalaikis refinansavimas	2000 6 29	2000 9 28	4,50 %	45 000 000	5 625
2000 6 30	Pagrindinis refinansavimas	2000 6 28	2000 7 12	4,25 %	50 000 000	11 806
	Ilgalaikis refinansavimas	2000 6 29	2000 9 28	4,50 %	45 000 000	5 625
2000 7 3	Pagrindinis refinansavimas	2000 6 28	2000 7 12	4,25 %	50 000 000	29 514
	Ilgalaikis refinansavimas	2000 6 29	2000 9 28	4,50 %	45 000 000	22 500
2000 7 4	Pagrindinis refinansavimas	2000 6 28	2000 7 12	4,25 %	50 000 000	35 417
	Ilgalaikis refinansavimas	2000 6 29	2000 9 28	4,50 %	45 000 000	28 125
2000 7 5	Pagrindinis refinansavimas	2000 6 28	2000 7 12	4,25 %	50 000 000	41 319
	Ilgalaikis refinansavimas	2000 6 29	2000 9 28	4,50 %	45 000 000	33 750
	Pagrindinis refinansavimas	2000 7 5	2000 7 19	4,25 %	10 000 000	0

Išankstinis garantas	Įkeista suma	Mažiausia orientacinė suma	Didžiausia orientacinė suma	Pakoreguota rinkos vertė	Užtikrinimo išlaikymo prievolė	Data
2 %	51 000 000	50 500 000	51 500 000	51 050 728	0	2000 6 28
2 %	96 906 021	95 955 962	97 856 080	96 911 716	0	2000 6 29
2 %	96 917 779	95 967 605	97 867 953	95 811 744	- 1 106 035	2000 6 30
2 %	96 917 779	95 967 605	97 867 953	96 802 358	0	2000 6 30
2 %	96 953 054	96 002 534	97 903 574	97 613 399	0	2000 7 3
2 %	96 964 813	96 014 177	97 915 448	97 287 850	0	2000 7 4
2 %	107 176 571	106 125 820	108 227 322	107 891 494	0	2000 7 5
2 %						
2 %						

2 PRIEDAS

Žodynėlis

Faktinis/360: dienų skaičiavimo susitarimas, taikomas kredito palūkanoms apskaičiuoti ir rodantis, kad palūkanos skaičiuojamos pagal faktinį kredito suteikimo kalendorinių dienų skaičių su prielaida, kad metus sudaro 360 dienų. Šis dienų skaičiavimo susitarimas taikomas Eurosistemos pinigų politikos operacijoms.

Amerikietiškasis aukcionas: žr. kintamų palūkanų aukcionas.

Vidurkio nuostata: nuostata, leidžianti sandorio šalims įvykdyti savo atsargų reikalavimus priklausomai nuo jų vidutinių sukauptų atsargų per laikymo laikotarpį. Vidurkio nuostata leidžia stabilizuoti pinigų rinkos palūkanų normas skatinant įstaigas švelninti laikinųjų likvidavimo svyravimų poveikį. Eurosistemos privalomųjų atsargų sistema leidžia taikyti vidurkio nuostatą.

Dvišalė procedūra: procedūra, kada centrinis bankas dirba tiesiogiai tik su viena arba keliomis sandorio šalimis ir neskelbia konkurso. Prie dvišalių procedūrų priskiriamos operacijos, kurios atliekamos per vertybinių popierių biržas arba rinkos tarpininkus.

Nemateriali sistema: apskaitos sistema, kuri leidžia pervesti vertybinius popierius ir kitą finansinį turtą be fizinio popierinių dokumentų arba pažymėjimų judėjimo (pvz., elektroninis vertybinių popierių pervedimas). Taip pat žr. dematerializavimas.

Centrinis vertybinių popierių depozitoriumas (CVPD): teisinis subjektas, kuris laiko ir administruoja vertybinius popierius ir kitą finansinį turtą, laiko išleidimo sąskaitas ir leidžia tvarkyti sandorius darant įrašus apskaitoje. Turtas gali būti fizinio pavidalo (tačiau nejudinamas CVPD) arba nematerialaus pavidalo (t. y. tik kaip elektroniniai įrašai).

Artimi ryšiai: 2000 m. kovo 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2000/12/EB dėl kredito įstaigų steigimosi ir veiklos 1 straipsnio 26 dalyje nurodyta, kad „artimi ryšiai — situacija, kai du arba keli fiziniai arba juridiniai asmenys yra susiję: a) kaip dalyvaujantys valdant kapitalą asmenys, t. y. tiesiogiai ar kontroliuojami, turintys 20 % ar daugiau balsavimo teisių arba įmonės kapitalo; arba b) kaip kontroliuojantys ir kontroliuojami asmenys kontrolės ryšiais, t. y. susiję patronuojančios ir dukterinės įmonės ryšiais visais Direktyvos 83/349/EEB 1 straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodytais atvejais, arba kai panašiais ryšiais yra susiję kiti fiziniai ar juridiniai asmenys ir įmonės; visos dukterinių įmonių dukterinės įmonės taip pat laikomos patronuojančios įmonės, esančios šių įmonių hierarchijos viršūnėje, dukterinėmis įmonėmis. Kai du ar keli fiziniai arba juridiniai asmenys yra nuolat susiję su vienu ir tuo pačiu asmeniu kontrolės ryšiais, tie asmenys taip pat laikomi susijusiais artimais ryšiais“.

Bendro įkaito (collateral pooling) sistema: centrinio banko operacijų užtikrinimo priemonių valdymo sistema, kurioje sandorio šalys atidaro kaupiamąją sąskaitą deponuoti turtą, kuris skirtas užtikrinti jų sandoriams su centriniu banku. Bendro įkaito sistemoje, priešingai nei individualaus įkaito sistemoje, pagrindinis turtas neskiriamas atskiriems sandoriams.

Terminuotųjų indėlių pritraukimas: pinigų politikos priemonė, kurią Eurosystema gali naudoti koregavimo tikslu, kai Eurosystema siūlo atlygį kitoms sandorių šalims už terminuotuosius indėlius nacionalinių centrinių bankų sąskaitose, siekdama sumažinti rinkos likvidumą.

Korespondentinė bankininkystė: susitarimas, pagal kurį viena kredito įstaiga teikia mokėjimo ir kitas paslaugas kitai kredito įstaigai. Mokėjimai per korespondentus dažnai atliekami per savitarpio atsiskaitymo sąskaitas (*nostro* ir *loro* sąskaitas), kurios gali turėti nuolatinės kredito linijas. Korespondentinės bankininkystės paslaugos daugiausia teikiamos per tarptautines sienas, tačiau yra žinoma ir atvejų, kai šalies rinkoje jos pagrįstos atstovavimo santykiais. *Loro* sąskaita — tai sąvoka, kurią korespondentas taiko užsienio kredito įstaigos vardu atidarytai sąskaitai apibūdinti; užsienio kredito įstaiga savo ruožtu šią sąskaitą vadintų savo *nostro* sąskaita.

Korespondentinės centrinės bankininkystės modelis (KCBM): Europos centrinių bankų sistemos nustatytas mechanizmas, siekiant sudaryti galimybę sandorio šalims naudoti pagrindinį turtą tarpvalstybiniu lygiu. Taikant KCBM, nacionaliniai centriniai bankai veikia kaip investicijų saugotojai vienas kito atžvilgiu. Tai reiškia, kad kiekvienas nacionalinis centrinis bankas, administruodamas vertybinius popierius, atidaro vertybinių popierių sąskaitą kiekvienam kitam nacionaliniam centriniam bankui (ir ECB).

Sandorio šalis: kita finansinio sandorio (pvz., bet kurio sandorio su centriniu banku) šalis.

Kredito įstaiga: šiame dokumente — įstaiga, kuriai taikomas 2000 m. kovo 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2000/12/EB dėl kredito įstaigų steigimosi ir veiklos, su pakeitimais, padarytais 2000 m. rugsėjo 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2000/28/EB, 1 straipsnio 1 dalyje pateiktas apibrėžimas. Todėl kredito staiga — tai: a) įmonė, kuri verčiasi indėlių ar kitų grąžintinų lėšų priėmimu iš visuomenės ir paskolų teikimu savo sąskaita; arba b) įmonė arba bet kuris kitas juridinis asmuo, išskyrus nurodytuosius i punkte, kuris mokėjimus atlieka elektroninių pinigų pavidalu. „Elektroniniai pinigai“ — piniginė vertė, kurią atitinka pareikalavimas emitentui, kurie: a) saugomi elektroniniame įtaise; b) išduodami gavus lėšas, kurių vertės dydis ne mažesnis kaip išduota piniginė vertė; ir c) priimami kaip mokėjimo būdas subjektų, kurie nėra emitentas.

Tarptautinis atsiskaitymas: atsiskaitymas, kuris vyksta ne toje šalyje arba šalyse, kuriose yra viena arba abi sandorio šalys.

Investicijų saugotojas: teisinis subjektas, kuris kitų vardu įsipareigoja saugoti ir administruoti vertybinius popierius ir kitą finansinį turtą.

Dienų skaičiaus susitarimas: susitarimas, reguliuojantis dienų skaičių, į kurį atsižvelgiama apskaičiuojant paskolų palūkanas. Eurosistema savo pinigų politikos operacijoms taiko faktinį/360 dienų skaičiaus susitarimą.

Pristatymo apmokant (DVP) arba pristatymo pagal apmokėjimą sistema: vertės mainų atsiskaitymų sistemos mechanizmas, kuris užtikrina, kad galutinis turto (vertybinių popierių arba kitų finansinių priemonių) pervedimas įvyksta, jeigu ir tik jeigu įvyksta kito turto (arba kitų turtų) pervedimas.

Dematerializavimas: fizinių nuosavybės pažymėjimų arba dokumentų, kurie patvirtina finansinio turto nuosavybę, panaikinimas, kai finansinis turtas išlieka tik nematerialiu pavidalu.

Indėlių galimybė: Eurosistemos sandorio šalims sudaryta nuolatinė galimybė, kurią šios šalys gali naudoti vienos nakties indėliams padėti nacionaliniame centriniame banke už iš anksto nustatytą palūkanų normą.

Depozitoriumas: tarpininkas, kurio pagrindinis vaidmuo — vesti fizinę arba elektroninę vertybinių popierių apskaitą ir saugoti įrašus apie šių vertybinių popierių nuosavybę.

Indėliai su išankstiniu atsiėmimo įspėjimu: priemonių kategorija, sudaryta iš indėlių, kurių savininkas turi išlaukti nustatytą laiką po indėlio atsiėmimo paraiškos ir tik po to gali atsiimti lėšas. Tam tikrais atvejais yra galimybė atsiimti tam tikrą nustatytą sumą per konkretų laikotarpį arba anksčiau atsiimti indėlį, sumokėjus baudą.

Sutarto termino indėliai: priemonių kategorija, kurią daugiausia sudaro terminuotieji indėliai su nustatytu mokėjimo terminu, kurie, priklausomai nuo nacionalinių taisyklių, gali būti nekonvertuojami iki termino suėjimo arba konvertuojami tik sumokėjus baudą. Prie šios kategorijos priskiriamos ir kai kurios nepardavinėjamosios skolos priemonės, pavyzdžiui, nepardavinėjamieji (mažmeniniai) indėlių pažymėjimai.

Olandiškasis aukcionas: žr. ribinių palūkanų aukcionas.

Individualaus įkaito sistema: centrinių bankų operacijų užtikrinimo priemonių valdymo sistema, pagal kurią likvidumas suteikiamas už kiekvieną sandorį atskirai užtikrinantį turtą.

ECB mokėjimų mechanizmas (EMM): mokėjimo susitarimai, taikomi ECB ir susiję su TARGET, kurie leidžia atlikti: i) mokėjimus tarp sąskaitų, atidarytų ECB; ir ii) mokėjimus per TARGET tarp ECB ir nacionaliniuose centriniuose banuose atidarytų sąskaitų.

ECB laikas: vietos, kurioje yra ECB, laikas.

EEE (Europos ekonominės erdvės) šalys: ES valstybės narės ir Islandija, Lichtenšteinas bei Norvegija.

Dienos pabaiga: darbo dienos laikas (uždarius TARGET sistemą), kuriuo įforminami tos dienos TARGET sistema tvarkomi mokėjimai.

Akcijų kainų rizika: nuostolių, atsirandančių dėl akcijų kainų svyravimų, rizika. Eurosistemos pinigų politikos operacijoms kyla akcijų kainų rizika tiek, kiek šios akcijos laikomos tinkamomis būti antrojo lygio turtu.

Euro zona: sąvoka, kuria bendrai apibrėžiamos ES valstybės narės, kurios pagal Sutartį įsivedė eurą kaip bendrą valiutą.

Europos centrinių bankų sistema (ECBS): reiškia Europos centrinį banką (ECB) ir ES valstybių narių nacionalinius centrinius bankus. Reikėtų paminėti, kad valstybių narių, kurios pagal Sutartį neįsivedė bendros valiutos, nacionaliniai centriniai bankai išlaiko savo galias pinigų politikos srityje pagal nacionalinę teisę ir todėl nedalyvauja Eurosistemos pinigų politikos vykdyme.

Eurosistema: ją sudaro Europos centrinis bankas (ECB) ir euro zonos valstybių narių nacionaliniai centriniai bankai. ECB Valdančioji taryba ir Vykdomoji valdyba yra Eurosistemos sprendimus priimančiosios organai.

Eurosistemos darbo diena: bet kuri diena, kurią ECB ir bent vienas nacionalinis centrinis bankas yra atidaryti, kad būtų atliekamos Eurosistemos pinigų politikos operacijos.

Galutinis pervedimas: neatšaukiamas ir besąlyginis pervedimas, kuriuo įvykdomas įsipareigojimas atlikti pervedimą.

Koreguojančioji operacija: nereguliari atviros rinkos operacija, kurią Eurosistema atlieka iš esmės tam, kad valdytų netikėtus likvidumo svyravimus rinkoje.

Fiksuotų palūkanų priemonė: finansinė priemonė, kurios atkarpa yra nustatyto dydžio visam priemonės galiojimo laikui.

Fiksuotų palūkanų konkursas: konkurso tvarka, pagal kurią centrinis bankas iš anksto nustato palūkanų normą, o dalyvaujančios sandorio šalys siūlo pinigų sumą, dėl kurios jos nori susitarti už nustatytą palūkanų normą.

Kintamų palūkanų priemonė: finansinė priemonė, kurios atkarpa periodiškai nustatoma pagal orientacinį indeksą, siekiant atspindėti trumpalaikių arba vidutinės trukmės rinkos palūkanų normų pasikeitimus. Kintamų palūkanų priemonės turi arba iš anksto nustatytas, arba vėliau nustatomas atkarpas.

Užsienio valiutų apskaitos sandoriai: tuo pat metu atliekamas vienos valiutos dabartinis pirkimas ir (arba) pardavimas bei išankstinis pirkimas ir (arba) pardavimas už kitą valiutą. Eurosistema atlieka atviros rinkos pinigų politikos operacijas užsienio valiutų apskaitos sandorių pavidalu, kai nacionaliniai centriniai bankai (arba ECB) perka (arba parduoda) eurus už užsienio valiutą dabartiniu sandoriu ir tuo pat metu parduoda (arba perka) juos atgal išankstiniu sandoriu.

Atskirų atsiskaitymų sistema: pervedimų sistema, pagal kurią lėšomis atsiskaitoma arba vertybiniai popieriai pervedami gavus atskirus nurodymus.

Rizikos veiksnys: žr. vertinimo rizikos veiksnys.

Išankstinis garantas: rizikos kontrolės priemonė, taikoma grįžtamuosiuose sandoriuose ir rodanti, kad sandoriui reikalingas užstatas, lygus sandorio šaliai suteiktai paskolai, yra padidintas išankstinio garanto verte. Eurosistema taiko skirtingus išankstinius garantus, kurie priklauso nuo konkrečios sandorio šalies įsipareigojimų Eurosistemai trukmės.

Jungties mechanizmas: TARGET sistemoje jungties mechanizmas užtikrina bendrąją tvarką ir infrastruktūrą, leidžiančią mokėjimo pavedimams judėti iš vienos šalies AARL sistemos į kitą.

Tarptautinis vertybinių popierių identifikavimo numeris (ISIN): tarptautinis identifikavimo kodas, priskirtas finansų rinkose išleistiems vertybiniams popieriams.

Dienos paskola: trumpiau kaip vienai darbo dienai suteikta paskola. Centriniai bankai gali ją suteikti siekdami išlyginti mokėjimo atsiskaitymų neatitikimus ir ji gali būti i) įkaitu užtikrintas sąskaitos pereikvojimo padengimas arba ii) skolinimo operacijos už turto įkeitimą arba pardavimą atpirkimo sandoris.

Atvirkštinė kintamų palūkanų priemonė: struktūrinis ląštas, kada ląšto turėtoji mokama palūkanų norma kinta atvirkščiai proporcingai tam tikrai orientacinei palūkanų normai.

Emitentas: subjektas, kurio įsipareigojimas išreikštas vertybiniu popieriumi arba kita finansine priemone.

Ryšys tarp vertybinių popierių atsiskaitymo sistemų: ryšį sudaro visos procedūros ir susitarimai, sudaryti tarp dviejų vertybinių popierių atsiskaitymo sistemų (VPAS) dėl vertybinių popierių pervedimų tarp dviejų VPAS taikant nematerialią sistemą.

Ilgalaikė refinansavimo operacija: reguliari atviros rinkos operacija, kurią Eurosistema atlieka grįžtamųjų sandorių pavidalu. Ilgalaikės refinansavimo operacijos atliekamos skelbiant mėnesinius standartinius konkursus ir šių operacijų terminas yra trys mėnesiai.

Bendra nuolaida: nustatyta suma, kurią įstaiga atskaito apskaičiuodama savo atsargų reikalavimą pagal Eurosistemos privalomųjų atsargų sistemą.

Pagrindinė refinansavimo operacija: reguliari atviros rinkos operacija, kurią Eurosistema atlieka grįžtamųjų sandorių pavidalu. Pagrindinės refinansavimo operacijos atliekamos skelbiant savaitinius standartinius konkursus ir šių operacijų terminas paprastai yra dvi savaitės.

Laikymo laikotarpis: laikotarpis, kuriam skaičiuojamas privalomųjų atsargų reikalavimas. Eurosistemos privalomųjų atsargų laikymo laikotarpis yra vienas mėnuo, kuris prasideda nuo kiekvieno mėnesio 24-tos kalendorinės dienos ir baigiasi kito mėnesio 23-čią kalendorinę dieną.

Užtikrinimo išlaikymo prievolė: su koreguojamais garantais susijusi tvarka, kuri reiškia, kad, jeigu pagrindinio turto pastoviai matuojama vertė nukrinta žemiau tam tikro lygio, centriniai bankai gali pareikalauti, kad sandorio šalys pateiktų papildomo turto (arba pinigų). Panašiai, jeigu pagrindinio turto vertė po jo perkainojimo taptų didesnė nei suma, kurią yra skolingos sandorio šalys, padidinta koreguojamuoju garantu, centrinis bankas dalyvaujant šaliai grąžintų turto (arba pinigų) perteklių.

Ribinė palūkanų norma: palūkanų norma, kuriai esant visi konkurso pasiūlymai yra patenkinami.

Ribinio skolinimosi galimybė: nuolatinė Eurosistemos galimybė, kurią sandorio šalys gali naudoti vienos nakties paskolai gauti iš nacionalinio centrinio banko už iš anksto nustatytą palūkanų normą.

Ribinė apskaitimo sandorio kaina punktais: apskaitimo sandorio kaina punktais, kai visi konkurso pasiūlymai yra patenkinami.

Koregavimas pagal rinką: žr. koreguojamas garantas.

Termino suėjimo diena: diena, kurią baigiasi pinigų politikos operacija. Atpirkimo sandorio arba apskaitimo sandorio atveju, termino suėjimo diena sutampa su atpirkimo diena.

Pasiūlymo didžiausios sumos riba: didžiausia iš vienos sandorio šalies priimtino pasiūlymo riba atliekant konkurso operaciją. Eurosistema gali nustatyti pasiūlymo didžiausios sumos ribas, siekdama išvengti atskirų sandorių šalių pateiktamų neproporcingai didelių pasiūlymų.

Pasiūlymo didžiausia palūkanų norma: viršutinė palūkanų normos riba, kurią taikydamos sandorio šalys gali pateikti pasiūlymus kintamų palūkanų normų konkursuose. Pasiūlymai, kurie viršija ECB paskelbtą pasiūlymo didžiausią palūkanų ribą, atmetami.

Valstybė narė: šiame dokumente — ES valstybė narė, kuri pagal Sutartį įsivedė bendrą valiutą.

Mažiausia paskirstymo suma: apatinė sumos, kuri turi būti paskirstyta atskiroms sandorio šalims atliekant konkurso operaciją, riba. Atlikdama konkurso operacijas, Eurosistema gali nuspręsti kiekvienai sandorio šaliai paskirti mažiausią sumą.

Mažiausias paskirstymo santykis: pasiūlymų su ribine palūkanų norma, kurie turi būti patenkinti atliekant konkurso operaciją, santykio apatinė riba, išreikšta procentais. Atlikdama konkurso operacijas, Eurosistema gali nuspręsti taikyti mažiausią paskirstymo santykį.

Pasiūlymo mažiausia palūkanų norma: apatinė palūkanų normos riba, kurią taikydamos sandorio šalys gali pateikti pasiūlymus kintamų palūkanų normų konkursuose.

Pinigų finansų įstaiga (PFI): finansų įstaigos, kurios kartu sudaro euro zonos pinigų kūrimo sektorių. Prie jų priskiriami centriniai bankai, rezidentinės kredito įstaigos, kaip apibrėžta Bendrijos teisėje, ir visos kitos rezidentinės finansų įstaigos, kurių darbas yra priimti indėlius ir (arba) indėliams artimus pakaitalus iš subjektų, kurie nėra PFI, ir savo lėšomis (bent jau ekonominiu aspektu) išduoti paskolas ir (arba) investuoti į vertybinius popierius.

Sutartinių palūkanų aukcionas (amerikietiškas aukcionas): aukcionas, kuriame paskirstymo palūkanų norma, kaina ar apskaitimo punktas lygus kiekvienu atskiru pirkimu pasiūlytai palūkanų normai.

Nacionalinis centrinis bankas (NCB): šiame dokumente — ES valstybės narės, kuri pagal Sutartį įsivedė bendrą valiutą, centrinis bankas.

NCB darbo diena: bet kuri diena, kada konkrečios valstybės narės nacionalinis centrinis bankas atidarytas Eurosistemos pinigų politikos operacijoms atlikti. Kai kuriose valstybėse narėse nacionalinio centrinio banko filialai gali neveikti NCB darbo dienomis, jeigu jos sutampa su vietinėmis arba regioninėmis banko šventėmis. Šiais atvejais atitinkamas nacionalinis centrinis bankas turi iš anksto informuoti sandorio šalis apie susitarimus, reikalingus dėl sandorių su šiais filialais.

Atviros rinkos operacija: centrinio banko iniciatyva finansų rinkoje atlikta operacija. Atsižvelgiant į jų tikslus, reguliaramą ir tvarką, Eurosistemos atviros rinkos operacijas galima suskirstyti į keturias kategorijas: pagrindinės refinansavimo operacijos, ilgalaikės refinansavimo operacijos, koreguojančiosios operacijos ir struktūrinės operacijos. Iš joms naudojamų priemonių, grįžtamieji sandoriai yra pagrindinė Eurosistemos atviros rinkos priemonė ir ją galima naudoti visų keturių kategorijų operacijoms. Be to, atliekant struktūrines operacijas galima išleisti skolos pažymėjimus ir sudaryti vienkrypčius sandorius, o atliekant koreguojančiąsias operacijas galima sudaryti vienkrypčius sandorius, užsienio valiutų apsikeitimo sandorius ir pritraukti terminuotuosius indėlius.

Vienakryptis sandoris: sandoris, kada turtas perkamas arba parduodamas iki termino (dabartinis arba išankstinis).

Bendro įkaito sistema: žr. bendro įkaito (*collateral pooling*) sistema.

Vėliau nustatoma atkarpa: kintamos palūkanų normos priemonių atkarpa, kuri nustatoma remiantis iš orientacinio indekso paimtomis vertėmis tam tikrą dieną (arba dienomis) per atkarpos palūkanų kaupimo laikotarpį.

Iš anksto nustatyta atkarpa: kintamos palūkanų normos priemonių atkarpa, kuri nustatoma remiantis iš orientacinio indekso paimtomis vertėmis tam tikrą dieną (arba dienomis) prieš atkarpos palūkanų kaupimo laikotarpį.

Pirkimo diena: diena, kurią pardavėjas įformina pirkėjo nupirkto turto pardavimą.

Pirkimo kaina: kaina, už kurią pardavėjas parduoda arba turi parduoti pirkėjo perkamą turtą.

Skubus konkursas: Eurosistemoje naudojama konkurso tvarka koreguojančiosioms operacijoms, kada laikoma, kad reikėtų greitai padaryti įtakos rinkos likvidumui. Skubūs konkursai atliekami per vieną valandą ir juose gali dalyvauti tik ribota sandorio šalių grupė.

Atpirkimo operacija: likvidumą suteikiantis grįžtamasis sandoris, sudaromas atpirkimo sandorio pagrindu.

Atpirkimo sandoris: susitarimas, pagal kurį turtas parduodamas pardavėjui tuo pat metu įgyjant teisę ir prisiimant išpareigojimą atpirkti jį už nustatytą kainą ateityje arba gavus pareikalavimą. Šis susitarimas yra panašus į skolinimąsi už užstatą, tačiau šiuo atveju pardavėjas praranda vertybinių popierių nuosavybę. Sudarydama grįžtamuosius sandorius, Eurosistema naudoja atpirkimo sandorius su nustatytu termino suėjimu.

Atpirkimo diena: diena, kurią pirkėjas privalo turtą parduoti atgal pardavėjui, atlikdamas operaciją pagal atpirkimo sandorį.

Atpirkimo kaina: kaina, už kurią pirkėjas privalo turtą parduoti atgal pardavėjui, atlikdamas operaciją pagal atpirkimo sandorį. Atpirkimo kaina lygi pirkimo kainos ir kainų skirtumo, atitinkančio palūkanas už suteiktą likvidumą per operacijos laikotarpį, sumai.

Atsargų sąskaita: sąskaita nacionaliniame centriniame banke, kurioje laikomos sandorio šalies atsargos. Sandorio šalių atsiskaitomąsias sąskaitas, atidarytas nacionaliniuose centriniuose bankuose, galima naudoti kaip atsargų sąskaitas.

Atsargų bazė: reikalavimus atitinkančių balanso straipsnių suma, kuri naudojama kaip pagrindas kredito įstaigos atsargų reikalavimui apskaičiuoti.

Laikomos atsargos: sandorio šalių atsargos, laikomos jų atsargų sąskaitose, kurios naudojamos privalomųjų atsargų reikalavimams tenkinti.

Atsargų norma: centrinio banko nustatoma kiekvienos reikalavimus atitinkančių balanso straipsnių, kurie įtraukiami į atsargų bazę, kategorijos norma. Šios normos naudojamos privalomųjų atsargų reikalavimams apskaičiuoti.

Atsargų reikalavimas: įstaigoms taikomas reikalavimas centriniame banke laikyti privalomąsias atsargas. Eurosistemos privalomųjų atsargų sistemoje kredito įstaigos atsargų reikalavimas apskaičiuojamas kiekvienos atsargų bazės straipsnių kategorijos atsargų normą padauginus iš šių straipsnių sumos įstaigos balanse. Be to, įstaigos iš savo privalomųjų atsargų reikalavimo atima bendrą nuolaidą.

Grįžtamasis sandoris: operacija, kurią atlikdamas nacionalinis centrinis bankas perka arba parduoda turtą sudarydamas atpirkimo sandorį arba atlieka kredito operacijas už įkeistą turtą.

AARL (atskirų atsiskaitymų realiu laiku) sistema: atsiskaitymų sistema, kurioje dokumentai tvarkomi ir atsiskaitoma atskirais pavedimais (be tarpusavio užskaitų) realiu laiku (nenutrūkstamai). Taip pat žr. TARGET sistema.

Pasaugos sąskaita: centrinio banko tvarkoma vertybinių popierių sąskaita, į kurią kredito įstaigos gali padėti vertybinius popierius, laikomus tinkamais centrinio banko operacijoms finansuoti.

Vertybinių popierių atsiskaitymo sistema (VPAS): sistema, kuri leidžia laikyti ir pervesti vertybinius popierius arba kitą finansinį turtą be apmokėjimo (FOP) arba pateikus apmokėjimą (pristatymas apmokant).

Atsiskaitomoji sąskaita: sąskaita, kurią nacionalinės AARL sistemos tiesioginis dalyvis atidarė centriniame banke mokėjimams tvarkyti.

Atsiskaitymų tarpininkas: įstaiga, kuri tvarko atsiskaitymų procesą (pvz., nustato atsiskaitymų pozicijas, stebi mokėjimų mainus ir pan.) pervedimų sistemose arba pagal kitus susitarimus, kuriems reikalingas atsiskaitymas.

Atsiskaitymo diena: diena, kurią atsiskaitoma pagal sandorį. Atsiskaitoma gali būti tą pačią sandorio sudarymo dieną (atsiskaitymas tą pačią dieną) arba viena ar kelios dienos po sandorio sudarymo (atsiskaitymo diena nurodoma kaip sandorio diena (T) + atsiskaitymo uždelsimas).

Ribinių palūkanų aukcionas (olandiškasis aukcionas): aukcionas, kurio metu paskirstymo palūkanų norma, kaina ar apskaitavimo punktas, taikomas visiems patenkintiems pasiūlymams, yra lygus ribinei palūkanų normai.

Mokumo rizika: nuostolių rizika, atsirandanti dėl finansinio turto emitento nemokumo (bankroto) arba sandorio šalies nemokumo.

Standartinis konkursas: konkurso tvarka, kurią Eurosystema taiko savo reguliarioms atviros rinkos operacijoms. Standartiniai konkursai surengiami per vieną parą. Visos sandorio šalys, kurios tenkina bendruosius reikalavimų atitikimo kriterijus, turi teisę pateikti pasiūlymus standartiniuose konkursuose.

Standartizuotas atsiskaitymas: skolos vertybinių popierių, kurių sutartas terminas ne ilgesnis kaip dveji metai, neapmokėtos sumos ir pinigų rinkos popierių nustatyta dalis procentais, kurią iš atsargų bazės gali atimti emitentai, negalintys pateikti įrodymų, kad šią nesumokėtą sumą turi kitos įstaigos, kurioms taikoma Eurosystemos privalomųjų atsargų sistema, ECB arba nacionalinis centrinis bankas.

Nuolatinė galimybė: centrinio banko galimybė, kuria savo iniciatyva gali naudotis sandorio šalys. Eurosystema siūlo dvi vienos nakties nuolatinės galimybes: ribinio skolinimo galimybę ir indėlių galimybę.

Pradžios diena: diena, kurią pradedamas pirmasis pinigų politikos operacijos etapas. Pradžios diena atitinka operacijų, atliekamų pagal atpirkimo sandorius ir užsienio valiutų apskaitavimo sandorius, pirkimo dieną.

Atskirų dalių obligacija (atskirai prekiaujama palūkanomis ir pagrindine suma): nulinės atkarpos obligacija, sukurta siekiant atskirai prekiauti teisėmis į tam tikrus vertybinio popieriaus pinigų srautus ir tos pačios priemonės pagrindine suma.

Struktūrinė operacija: atviros rinkos operacija, kurią Eurosystema dažniausiai atlieka siekdama patikslinti finansų sektoriaus struktūrinę likvidumo padėtį Eurosystemos atžvilgiu.

Apsikeitimo punktas: išankstinio sandorio keitimo kurso ir dabartinio sandorio keitimo kurso skirtumas vykdant užsienio valiutų apskaitavimo sandorį.

TARGET (Transeuropinė automatizuota atskirų atsiskaitymų skubių pervedimų realiu laiku) sistema: atskirų atsiskaitymų eurais realiu laiku sistema. Tai decentralizuota sistema, kurią sudaro 15 nacionalinių AARL sistemų, ECB mokėjimo mechanizmas ir jungties mechanizmas.

Konkurso tvarka: tvarka, pagal kurią centrinis bankas rinkai suteikia likvidumo arba jį sumažina pagal tarpusavyje konkuruojančių sandorio šalių pateiktus pasiūlymus. Pirmenybė suteikiama patiems konkurencingiausiems pasiūlymams tenkinti, kol išnaudojamas visas likvidumas, kurį turi padidinti arba sumažinti centrinis bankas.

Pirmojo lygio turtas: pardavinėjamas turtas, tenkinantis tam tikrus vienodus visoje euro zonoje taikomus reikalavimų atitikimo kriterijus, nustatytus ECB.

Antrojo lygio turtas: pardavinėjamas arba nepardavinėjamas turtas, kurio konkrečius reikalavimų atitikimo kriterijus nustato nacionaliniai centriniai bankai, suderinę juos su ECB.

Sandorio diena (T): diena, kurią sudaromas sandoris (t. y. dviejų sandorio šalių susitarimas dėl finansinio sandorio). Sandorio diena gali sutapti su atsiskaitymo pagal sandorį diena (atsiskaitymas tą pačią dieną) arba būti tam tikrą nustatytą darbo dienų skaičių iki atsiskaitymo dienos (atsiskaitymo diena nurodoma kaip T + atsiskaitymo uždelsimas).

Sutartis: Europos bendrijos steigimo sutartis (arba EB sutartis). Ją sudaro originalioji EEB sutartis (Romos sutartys) su pakeitimais.

Orientacinis taškas: iš anksto nustatytas suteikiamo likvidumo vertės dydis, kurį pasiekus reikalinga užtikrinimo išlaidų priemonė.

Vertinimo diena: diena, kurią vertinamas pagrindinis kredito operacijos turtas.

Vertinimo rizikos veiksnys: rizikos kontrolės priemonė, taikoma grįžtamuosiuose sandoriuose naudojamam pagrindiniam turtui ir rodanti, kad centrinis bankas pagrindinio turto vertę skaičiuoja kaip turto rinkos vertę, sumažintą tam tikru procentu (rizikos veiksniu). Eurosistema taiko vertinimo rizikos veiksnius, atspindinčius konkretaus turto savybes, pavyzdžiui, terminą iki galiojimo pabaigos.

Kintamų palūkanų konkursas: konkurso tvarka, pagal kurią sandorio šalys siūlo pinigų sumą, dėl kurios jos nori susitarti su centriniu banku, ir palūkanų normą, kurią jos nori taikyti sandoriui.

Koreguojamas garantas (arba koregavimas pagal rinką): Eurosistema reikalauja, kad likvidumo užtikrinimo grįžtamuosiuose sandoriuose visą laiką būtų išlaikomas nustatytas pagrindinio turto garantas. Tai reiškia, kad, reguliariai matuojamai pagrindinio turto rinkos vertei nukritus žemiau tam tikros ribos, sandorio šalys turi pateikti papildomo turto (arba grynųjų). Panašiai, jeigu pagrindinio turto rinkos vertė po jo perkainojimo viršytų sumą, kurią yra skolinga sandorio šalis, su koreguojamu garantu, centrinis bankas sandorio šaliai grąžintų turto (arba grynųjų) perteklių.

Kiekio konkursas: žr. fiksuotų palūkanų konkursas.

Nulinės atkarpos obligacija: vertybinis popierius, kai per visą jo galiojimo laiką pinigai išmokami tik vieną kartą. Šiame dokumente prie nulinės atkarpos obligacijų priskiriami su nuolaida išleidžiami vertybiniai popieriai ir vertybiniai popieriai, už kuriuos palūkanos išmokamos vieną kartą suėjus terminui. Atskirų dalių obligacija — speciali nulinės atkarpos obligacijų rūšis.

3 PRIEDAS

Sandorio šalių atranka užsienio valiutų intervencinėms operacijoms ir užsienio valiutų apsiskeitimo sandoriams pinigų politikos tikslais

Sandorio šalys užsienio valiutų intervencinėms operacijoms ir užsienio valiutų apsiskeitimo sandoriams pinigų politikos tikslais bus atrenkamos laikantis vienodo principo, nepriklausomai nuo pasirinktos Eurosistemos išorinių operacijų organizacinės struktūros. Atrankos strategija iš esmės nenukrypsta nuo egzistuojančių rinkos standartų, kadangi ji buvo parengta derinant dabartines geriausias nacionalinių centrinių bankų praktikas. Sandorio šalių atranka Eurosistemos užsienio valiutų intervencinėms operacijoms visų pirma pagrįsta dvejomis kriterijų grupėmis.

Pirmoji kriterijų grupė yra pagrįsta riziką ribojančiu principu. Pirmasis riziką ribojantis kriterijus yra kreditingumas, kuris įvertinamas taikant įvairius metodus (pvz., taikant kredito reitingus, kuriuos skelbia prekybos agentūros, ir kapitalo bei kitų verslo rodiklių vidaus analizę); antrasis kriterijus — Eurosistemos reikalavimas, kad pripažintos priežiūros įstaigos privalomai atliktų visų sandorio šalių, galinčių dalyvauti užsienio valiutų intervencinėse operacijose, priežiūrą; trečiasis kriterijus teigia, kad visos Eurosistemos sandorio šalys, dalyvaujančios užsienio valiutų intervencinėse operacijose, turi laikytis aukštų etikos standartų ir turėti gerą reputaciją.

Patenkinus būtinają riziką ribojantį reikalavimą, taikoma antroji kriterijų grupė, pagrįsta efektyvumo vertinimu. Pirmasis efektyvumo kriterijus yra susijęs su konkurencinių kainų nustatymu ir sandorio šalies gebėjimu dirbti su dideliais kiekiais, net esant nepastovioms rinkos sąlygomis. Prie kitų efektyvumo kriterijų priskiriama sandorio šalių teikiamos informacijos kokybė ir apimtis.

Sandorio šalių, galinčių dalyvauti užsienio valiutų intervencinėse operacijose, grupė yra pakankamai didelė ir įvairi, kad galėtų užtikrinti būtina lankstumą atliekant intervencines operacijas. Ji leidžia Eurosistemai rinktis iš įvairių intervencinių kanalų. Eurosistema, siekdama veiksmingai taikyti intervenciją skirtingose geografinėse vietovėse ir laiko zonose, gali naudotis sandorio šalimis bet kuriame tarptautiniame finansų centre. Tačiau iš tikrųjų didelė dalis sandorio šalių priklauso euro zonai. Užsienio valiutų apsiskeitimo sandorių, sudaromų pinigų politikos tikslais, sandorio šalių pasirinkimas atitinka euro zonoje esančias sandorio šalis, kurios pasirenkamos Eurosistemos užsienio valiutų intervencinėms operacijoms.

Vykdydami užsienio valiutų apsiskeitimo sandorius pinigų politikos tikslais, nacionaliniai centriniai bankai gali taikyti ribojimais pagrįstas sistemas, kad galėtų kontroliuoti kredito rizikas atskirų sandorio šalių atžvilgiu.

4 PRIEDAS

euraispos centrinio banko pinigų ir bankų statistikos atskaitomybės sistema ⁽¹⁾

1. Įžanga

1998 m. lapkričio 23 d. Tarybos reglamente (EB) Nr. 2533/98 dėl euraispos centrinio banko renkamos statistinės informacijos nurodyti fiziniai ir juridiniai asmenys, kuriems taikomi atskaitomybės reikalavimai („atraminė atskaitomybės visuma“), konfidencialumo režimas ir atitinkamos įgyvendinimo nuostatos pagal euraispos centrinių bankų sistemos ir euraispos centrinio banko statuto (ECBS Statuto) 5.4 straipsnį. Be to, juo ECB suteikiama teisė naudotis savo reglamentuojančios institucijos įgaliojimais:

- nustatant faktinę atskaitingos visuomenės dalį,
- nustatant ECB statistinės atskaitomybės reikalavimus ir juos taikant dalyvaujančių valstybių narių faktinei atskaitingai visuomenės daliai,
- nustatant sąlygas, kurioms esant ECB ir nacionaliniai centriniai bankai (NCB) gali pasinaudoti teise tikrinti arba privalomai rinkti statistinę informaciją.

2. Bendrosios pastabos

1998 m. gruodžio 1 d. euraispos centrinio banko reglamento (EB) Nr. 2819/98 dėl pinigų finansinių institucijų sektoriaus konsoliduoto balanso (ECB/1998/16) tikslas — leisti ECB ir, pagal Statuto 5.2 straipsnį, NCB, kurie pagal galimybes atlieka šį darbą, rinkti statistinę medžiagą, reikalingą euraispos centrinių bankų sistemos (ECBS) uždaviniams įgyvendinti ir visų pirma jos uždaviniui nustatyti ir įgyvendinti Bendrijos pinigų politiką pagal euraispos bendrijos steigimo sutarties (Sutarties) 105 straipsnio 2 dalies pirmą įtrauką. Pagal ECB reglamentą Nr. ECB/1998/16 surinkta statistinė informacija naudojama nustatyti pinigų finansų įstaigų (PFI) sektoriaus konsoliduotą balansą, kurio pagrindinis tikslas — suteikti ECB visapusišką statistinę informaciją apie pinigų politikos pokyčius, apimančius PFI, esančių dalyvaujančiose valstybėse narėse, kurios laikomos viena ekonomine teritorija, suvestinį finansinį turtą ir išsipareigojimus.

Reikia paminėti, kad 2002 m. sausį šį reglamentą pakeitė 2001 m. lapkričio 22 d. euraispos centrinio banko reglamentas (EB) Nr. 2423/2001 dėl pinigų finansinių institucijų sektoriaus konsoliduoto balanso (ECB/2001/13). Tačiau ECB reglamentas Nr. ECB/1998/16 toliau taikomas duomenims 2002 metais. Pirmą kartą naujasis reglamentas bus taikomas 2003 m. sausio mėnesiniams duomenims (2003 m. kovo ketvirtiniams duomenimis), todėl šiame dokumente daromos nuorodos į panaikintą reglamentą laikomos nuorodomis į naująjį reglamentą. Pakeitimai, atsiradę patvirtinus šį naująjį reglamentą, turi įtakos tik atsargų bazės pateikimui, o ne sudėčiai. Šie pakeitimai paaiškinti toliau:

Statistikos tikslais ECB atskaitomybės reikalavimai PFI sektoriaus konsoliduotam balansui yra pagrįsti trimis pagrindiniais principais:

Pirma, ECB turi gauti palyginamą, patikimą ir naują statistinę informaciją, kuri visoje eurais zonoje renkama palyginamomis sąlygomis ir terminais. Nors pagal Statuto 5.1 ir 5.2 straipsnius NCB duomenis renka necentralizuotai ir, kiek tai reikalinga, vadovaudamiesi kitais Bendrijos bei nacionalinius tikslus atitinkančiais statistiniais reikalavimais, siekiant sukurti patikimą statistinį pagrindą bendrai pinigų politikai nustatyti ir vykdyti, būtina pakankamai suderinti būtinuosius atskaitomybės standartus ir jų laikytis.

Antra, ECB reglamente Nr. ECB/1998/16 nustatyti atskaitomybės išsipareigojimai turi būti pagrįsti skaidrumo ir teisi-
nio tikrumo principais. Taip yra todėl, kad ECB reglamentas Nr. ECB/1998/16 yra privalomas visas ir tiesiogiai taikomas visoje eurais zonoje. Jis tiesiogiai nustato išsipareigojimus fiziniams ir juridiniams asmenims, kuriems ECB gali taikyti sankcijas, jeigu netenkinami ECB atskaitomybės reikalavimai (žr. Tarybos reglamento (EB) Nr. 2533/98 7 straipsnį). Todėl atskaitomybės išsipareigojimai yra tiksliai apibrėžti, o bet kurie ECB nuožiūra atliekami veiksmai tikrinant arba privalomai renkant statistinę informaciją yra pagrįsti aiškiais principais.

Trečia, ECB turi kuo labiau sumažinti atskaitomybės našatą (žr. Tarybos reglamento (EB) Nr. 2533/98 3 straipsnio a punktą). Todėl pagal Reglamentą Nr. ECB/1998/16 NCB surinkta statistinė medžiaga naudojama ir atsargų bazei apskaičiuoti pagal 1998 m. gruodžio 1 d. euraispos centrinio banko reglamentą (EB) Nr. 2818/98 dėl privalomųjų atsargų reikalavimo taikymo (ECB/1998/15).

⁽¹⁾ Šio priedo medžiaga pateikiama tik informacijai. Atitinkami teisės aktai, reglamentuojantys pinigų ir bankų statistikos atskaitomybę — tai 1998 m. lapkričio 23 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 2533/98 dėl euraispos centrinio banko renkamos statistinės informacijos ir 1998 m. gruodžio 1 d. euraispos centrinio banko reglamentas (EB) Nr. 2819/98 dėl pinigų finansinių institucijų sektoriaus konsoliduoto balanso (ECB/1998/16) (pakeistas 2001 m. lapkričio 22 d. euraispos centrinio banko reglamentu (EB) Nr. 2423/2001 dėl pinigų finansinių institucijų sektoriaus konsoliduoto balanso (ECB/2001/13)).

ECB reglamento Nr. ECB/1998/16 straipsniuose bendrais bruožais apibūdinama tik faktinė atskaitinga visuomenės dalis, jos atskaitomybės išipareigojimai ir principai, pagal kuriuos ECB ir NCB, neviršydami savo kompetencijos, paprastai tikrina arba priverstinai renka statistinę informaciją. Statistinės informacijos elementai, kurie turi būti pateikiami siekiant patenkinti ECB statistinės atskaitomybės reikalavimus, ir būtiniausi standartai, kurių turi būti laikomasi, yra nustatyti ECB reglamento Nr. ECB/1998/16 I–IV prieduose.

3. *Faktinė atskaitinga visuomenės dalis; PFI sąrašas statistikos tikslais*

Pinigų finansų įstaigas sudaro Bendrijos teisėje apibrėžtos reziduojančios kredito įstaigos ir visos kitos reziduojančios finansų įstaigos, kurių tikslas yra priimti indėlius ir (arba) artimus indėliams pakaitalus iš kitų subjektų, išskyrus PFI, ir savo sąskaita (bent jau ekonomine prasme) teikti paskolas ir (arba) investuoti į vertybinius popierius. ECB, remdamasis šiuo apibrėžimu ir klasifikavimo principais, nustatytais ECB reglamento Nr. ECB/1998/16 I priede, sudaro ir tvarko įstaigų sąrašą. Šio PFI sąrašo statistikos tikslais sudarymo ir tvarkymo kompetencija priklauso ECB Vykdomajai valdybai. Faktinę atskaitingą visuomenės dalį sudaro PFI rezidentų visuma eurais zonoje.

NCB turi teisę taikyti leidžiančias nukrypti nuostatas mažoms PFI, jeigu PFI, kurios įtraukiamos į mėnesinį konsoliduotą balansą, sudaro ne mažiau kaip 95 % viso PFI balanso kiekvienoje dalyvaujančioje valstybėje narėje. Šios leidžiančios nukrypti nuostatos leidžia NCB taikyti „uodegos atskyrimo“ metodą.

4. *Statistinės atskaitomybės išipareigojimai*

Konsoliduotam balansui parengti, faktinė reziduojanti atskaitinga visuomenės dalis turi kiekvieną mėnesį teikti su jų balansu susijusią statistinę informaciją. Papildoma informacija teikiama kartą per ketvirtį. Statistinė informacija, kurią reikia pateikti, išsamiau apibūdinta ECB reglamento Nr. ECB/1998/16 I priede.

Atitinkamus statistinius duomenis renka NCB. Jie turi nustatyti atskaitomybės tvarką, kurios būtina laikytis. ECB reglamentas Nr. ECB/1998/16 netrukdo NCB iš faktinės atskaitingos visuomenės dalies rinkti statistinę informaciją, skirtą ECB statistiniams reikalavimams tenkinti, pagal platesnę statistinės atskaitomybės sistemą, kurią savo atsakomybe nustato NCB, vadovaudamiesi Bendrijos arba nacionaline teise ar nustatyta praktika ir kuri naudojama kitiems statistiniams tikslams. Tačiau tai turėtų būti daroma nepažeidžiant statistinių reikalavimų, nustatytų ECB reglamente Nr. ECB/1998/16. Konkrečiais atvejais ECB gali pasinaudoti tokiais tikslais surinkta statistine informacija savo reikalavimams patenkinti.

NCB pritaikius pirmiau minėtąją leidžiančią nukrypti nuostatą, atitinkamoms mažoms PFI taikomi lengvatiniai atskaitomybės išipareigojimai (numatantys, inter alia, tik ketvirtinę atskaitomybę), kurie yra būtini dėl privalomųjų atsargų ir kurie yra nustatyti ECB reglamento Nr. ECB/1998/16 II priede. Reikalavimai toms mažoms PFI, kurios nėra kredito įstaigos, yra nustatyti ECB reglamento Nr. ECB/1998/16 III priede. Tačiau PFI, kurioms leidžiama taikyti nukrypti leidžiančią nuostatą, gali pasirenkamai tenkinti išsamios atskaitomybės reikalavimus.

5. *Statistinės informacijos naudojimas pagal ECB reglamentą dėl privalomųjų atsargų reikalavimo taikymo*

Siekiant sumažinti atskaitingumo našta ir išvengti dubliavimo renkant statistinę informaciją, PFI statistinė informacija, susijusi su balansu ir teikiama pagal ECB reglamentą Nr. ECB/1998/16, naudojama ir atsargų bazei apskaičiuoti pagal ECB reglamentą Nr. ECB/1998/15.

Iš tiesų, atskaitingi tarpininkai statistiniais tikslais turi pateikti duomenis savo atitinkamiems NCB pagal 1 lentelės, kuri pateikta ECB reglamento Nr. ECB/1998/16 I priede, struktūrą. Šioje lentelėje ženklų „*“ pažymėtus langelius atskaitingos įstaigos naudoja savo atsargų bazei apskaičiuoti (žr. šio leidinio 7 skyriaus 11 langelį).

Siekiant teisingai apskaičiuoti atsargų bazę, kuriai taikoma teigiama atsargų norma, reikia pateikti išsamią atskaitą, atskirai nurodant indėlius, kurių sutartas terminas ilgesnis kaip dveji metai, indėlius su išankstiniu atsiėmimo įspėjimu, kurių terminas ilgesnis kaip dveji metai, kredito įstaigų atpirkimo išipareigojimus („šalies“ ir kitų „Pinigų sąjungos valstybių narių“) „PFI“, „KĮ, kurioms taikomi privalomųjų atsargų reikalavimai, ECB ir NCB“ bei „centrinės valdžios“ sektoriams ir likusiai pasaulio daliai (LPD).

	A. Šalies					B. Kitos Pinigų sąjungos valstybės narės					C. Likusi pasaulio dalis	D. Nepas-kirstyta
	PFI (²)		Ne PFI			PFI (²)		Ne PFI				
	iš jų KĮ, kurioms taikomi atsargų reik., ECB ir NCB	Centrinė valdžia	Valdžios sektorius		Kiti rezidentai	iš jų KĮ, kurioms taikomi atsargų reik., ECB ir NCB	Centrinė valdžia	Valdžios sektorius		Kiti rezidentai		
			Kitos valdžios įstaigos					Kitos valdžios įstaigos				
a	b	c	d	e)	f	g	h	i	j	k	l	
11x. Ne Pinigų sąjungos valiutomis												
iki 1 metų												*
nuo 1 iki 2 metų												*
daugiau kaip 2 metai												*
12. Pinigų rinkos popieriai (³)												
eurais												*
ne Pinigų sąjungos valiutomis												*
13. Kapitalas ir rezervai												
14. Kiti įsipareigojimai												
TURTAS												
1. Pinigai (visos valiutos)												
1e. Iš jų eurais												
2. Paskolos												
2e. Iš jų eurais												
3. Vertybiniai popieriai, išskyrus akcijas												
3e. Eurais												
iki 1 metų												
nuo 1 iki 2 metų												
daugiau kaip 2 metai												
3x. Ne Pinigų sąjungos valiutomis												
iki 1 metų												
nuo 1 iki 2 metų												
daugiau kaip 2 metai												
4. Pinigų rinkos popieriai (⁴)												
eurais												
ne Pinigų sąjungos valiutomis												
5. Akcijos ir kita nuosavybė												
6. Ilgalaikis turtas												
7. Kitas turtas												
<p>(¹) Įskaitant administraciniu būdu reguliuojamus indėlius.</p> <p>(²) Įskaitant neperleidžiamus taupomuosius indėlius iki pareikalavimo.</p> <p>(³) Apibūdinti kaip PFI išleisti pinigų rinkos popieriai.</p> <p>(⁴) Apibūdinti kaip PFI išleisti pinigų rinkos popieriai. Čia pinigų rinkos popieriai apima pinigų rinkos fondų (PRF) išleistas akcijas ar investicinius vienetus. Laikomos pardavinėjamosios priemonės, kurios gali turėti tokias pat charakteristikas kaip pinigų rinkos popieriai, bet yra išleistos ne PFI, turėtų būti įtraukiamos į eilutę „Vertybiniai popieriai, išskyrus akcijas“.</p> <p>(⁵) Kredito įstaigos gali teikti ataskaitas savo pozicijas lygindamos su „PFI, išskyrus KĮ, kurioms taikomi privalomųjų atsargų reikalavimai, ECB ir NCB“, o ne su „PFI“ ir „KĮ, kurioms taikomi privalomųjų atsargų reikalavimai, ECB ir NCB“, su sąlyga, kad nebus praleista jokia smulkmena ir tai neturės įtakos paryškintoms pozicijoms.</p> <p>(⁶) Ši eilutė pateikiama savanoriškai iki vėlesnio pareikalavimo.</p>												

Be to, atsižvelgiant į nacionalines surinkimo sistemas ir nepažeidžiant ECB reglamente Nr. ECB/1998/16 nustatytų PFI balanso apibrėžimų ir klasifikavimo principų, kredito įstaigos, kurioms taikomi atsargų reikalavimai, gali pateikti kitus atsargų bazei apskaičiuoti reikalingus duomenis, išskyrus duomenis apie perleidžiamas priemones, pagal toliau pateiktą lentelę su sąlyga, kad tai neturės įtakos ankstesnėje lentelėje paryškintoms pozicijoms.

	Atsargų bazė (išskyrus perleidžiamas priemones) skaičiuojama kaip 1 lentelės toliau išvardytų skilčių suma: $a - b + c + d + e + f - g + h + i + j + k$
ĮSIPAREIGOJIMAI (eurai ir Pinigų sąjungai nepriklausančios valiutos kartu)	
IŠ VISO INDĖLIŲ 9.1e + 9.1x 9.2e + 9.2x 9.3e + 9.3x 9.4e + 9.4x	
iš kurių: 9.2e + 9.2x kurių sutartas terminas ilgiau kaip dveji metai	
iš kurių: 9.3e + 9.3x; kurie atsiimami perspėjant prieš ilgesnį kaip dvejų metų laikotarpį	Pateikiama savanoriškai
iš kurių: 9.4e + 9.4x atpirkimo sandoriai	

Reikia pastebėti, kad pirmą kartą pateikus atskaitomybę pagal pirmiau minėtą naująjį reglamentą pradedant nuo 2003 m. sausio mėnesinių duomenų, įsipareigojimų kategorija „pinigų rinkos popieriai“ bus sujungta su įsipareigojimų kategorija „išleisti skolos vertybiniai popieriai“ pagal ECB pinigų ir bankų statistikos atskaitomybės sistemą. Tai reiškia, kad, pradedant nuo 2003 m. sausio pabaigoje pateikiamų mėnesinių duomenų (2003 m. kovo mėn. gale pateikiamų ketvirtinių duomenų), atskaitingos įstaigos turės išskaidyti šią įsipareigojimų kategoriją pagal tuos pačius pradinis termino suėjimo punktus, reikalingus skolos vertybiniais popieriams, ir priskirti juos įsipareigojimų kategorijai „išleisti skolos vertybiniai popieriai“.

ECB reglamento Nr. ECB/1998/16 II priede nurodytos konkrečios ir pereinamojo laikotarpio nuostatos ir sąlygos dėl kredito įstaigų susijungimo, atsižvelgiant į privalomųjų atsargų sistemos taikymą.

ECB reglamento Nr. ECB/1998/16 II priede visų pirma pateikta „uodegoje“ esančių kredito įstaigų atskaitomybės schema. „Uodegoje“ esančios kredito įstaigos turi pateikti bent jau ketvirtinius duomenis, reikalingus atsargų bazei apskaičiuoti pagal toliau pateiktą 1a lentelę. Šios įstaigos garantuoja, kad atskaitomybė pagal 1a lentelę visiškai atitinka 1 lentelės taikomus apibrėžimus ir klasifikaciją. „Uodegoje“ esančių įstaigų trijų (vieno mėnesio) atsargų laikymo laikotarpio atsargų bazės duomenys skaičiuojami remiantis NCB surinktais ketvirčio pabaigos duomenimis, kurie turi būti pateikti vėliausiai per 28 darbo dienas nuo ketvirčio, už kurį pateikiami duomenys, pabaigos.

Be to, priede pateiktos nuostatos dėl konsoliduotų ataskaitų teikimo. Gavusios Europos centrinio banko leidimą, kredito įstaigos, kurioms taikomas privalomųjų atsargų reikalavimas, gali rengti konsoliduotas vienoje nacionalinėje teritorijoje esančių kredito įstaigų, kurioms taikomas privalomųjų atsargų reikalavimas, grupės statistines ataskaitas, jeigu visos atitinkamos įstaigos yra atsisakiusios pasinaudoti bendros nuolaidos atėmimu iš privalomųjų atsargų reikalavimo. Tačiau šia galimybe gali pasinaudoti tik visa grupė. Visos atitinkamos įstaigos į ECB Pinigų finansų įstaigų sąrašą įtraukiamos atskirai.

1A LENTELĖ

Duomenys apie privalomas atsargas, kuriuos kas ketvirtį turi pateikti mažos kredito įstaigos

	Atsargų bazė skaičiuojama kaip 1 lentelės toliau išvardytų skilčių suma: $a - b + c + d + e + f - g + h + i + j + k$
NDĖLIŲ ĮSIPAREIGOJIMAI (eurai ir Pinigų sąjungai nepriklausančios valiutos kartu)	
9. IŠ VISO INDĖLIŲ 9.1e + 9.1x 9.2e + 9.2x 9.3e + 9.3x 9.4e + 9.4x	
iš kurių: 9.2e + 9.2x, kurių sutartas terminas ilgiau kaip dveji metai	
iš kurių: 9.3e + 9.3x, kurie atsiimami perspėjant prieš ilgesnį kaip dvejų metų laikotarpį	Pateikiama savanoriškai
iš kurių: 9.4e + 9.4x atpirkimo sandoriai	
Išleista į apyvartą, 1 lentelės 1 skiltis	
PERLEIDŽIAMOS PRIEMONĖS (eurai ir Pinigų sąjungai nepriklausančios valiutos kartu)	
11 IŠLEISTI SKOLOS VERTYBINIAI POPIERIAI 11e + 11x, kurių sutartas grąžinimo terminas iki dvejų metų	
11 IŠLEISTI SKOLOS VERTYBINIAI POPIERIAI 11e + 11x, kurių sutartas grąžinimo terminas ne ilgiau kaip dveji metai	
12 PINIGŲ RINKOS POPIERIAI	

Be to, jame nurodytos nuostatos, taikytinos kredito įstaigų jungimosi atveju. Šiame priede sąvokos „jungimasis“ ir „susijungiančios įstaigos“ bei „išsilyjanti įstaiga“ vartojamos ECB reglamente Nr. ECB/1998/15 nurodyta reikšme. Išsilyjančios įstaigos laikymo laikotarpio, per kurį įvyksta jungimasis, privalomųjų atsargų reikalavimas turi būti skaičiuojamas ir vykdomas ECB reglamento Nr. ECB/1998/15 13 straipsnyje nustatyta tvarka. Išsilyjančios įstaigos nuosekliai einančių atsargų laikymo laikotarpių privalomosios atsargos skaičiuojamos remiantis atsargų baze ir statistine informacija pagal konkrečias taisykles (žr. ECB reglamento Nr. ECB/1998/16 II priedo priedėlyje pateiktą lentelę), jei taikoma. Kitais atvejais taikomos įprastos statistinės informacijos pateikimo ir privalomųjų atsargų skaičiavimo taisyklės, pateiktos ECB reglamento Nr. ECB/1998/15 3 straipsnyje. Be to, atitinkamas NCB gali leisti išsilyjančiai įstaigai įvykdyti savo išsipareigojimą teikti statistinę informaciją taikant laikinąją tvarką. Ši nuostata, leidžianti nukrypti nuo įprastų atskaitomybės procedūrų, turi būti taikoma kuo trumpiau ir ji negali trukti ilgiau kaip šešis mėnesius nuo jungimosi momento. Ši leidžianti nukrypti nuostata nepažeidžia išsilyjančios įstaigos prievolės savo atskaitomybės išsipareigojimus vykdyti pagal ECB reglamentą Nr. ECB/1998/16 ir, jei taikoma, priiimti susijungiančių įstaigų atskaitomybės išsipareigojimus. Kai ketinimas susijungti paskelbiamas viešai ir likus pakankamai laiko iki jungimosi, išsilyjanti įstaiga privalo atitinkamam NCB pranešti apie procedūras, kurias ji ketina įgyvendinti, kad įvykdytų savo statistinės atskaitomybės išsipareigojimus, susijusius su privalomųjų atsargų nustatymu.

6. *Patikrinimas ir privalomas surinkimas*

Pats ECB ir NCB paprastai pagal savo kompetenciją tikrina ir privalomai renka statistinę informaciją, kai nesilaikoma būtinųjų perdavimo, tikslumo, conceptualaus atitikimo ir keitimų standartų. Šie būtinieji standartai yra nustatyti ECB reglamento Nr. ECB/1998/16 IV priede.

7. *Nedalyvaujančios valstybės narės*

Kadangi pagal Statuto 34.1 straipsnį reglamentas nesuteikia jokių teisių ir prievolių valstybėms narėms, kurioms taikoma leidžianti nukrypti nuostata (Statuto 43.1 straipsnis), ir Danijai (Protokolo dėl tam tikrų nuostatų, susijusių su Danija, 2 straipsnis) bei Jungtinei Karalystei (Protokolo dėl tam tikrų nuostatų, susijusių su Jungtine Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalyste, 8 straipsnis), ECB reglamentas Nr. ECB/1998/16 taikomas tik dalyvaujančioms valstybėms narėms.

Tačiau Statuto 5 straipsnis dėl ECB ir NCB kompetencijos statistikos srityje ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 2533/98 taikomi visoms valstybėms narėms. Jie kartu su Sutarties 10 straipsniu (ex 5 straipsniu) taip pat reiškia nedalyvaujančių valstybių įpareigojimą nacionaliniu lygiu parengti ir įgyvendinti visas priemones, kurios, jų nuomone, yra reikalingos statistinei informacijai pagal ECB statistinės atskaitomybės reikalavimus rinkti ir laiku pasirengti statistikos srityje, kad jos galėtų tapti dalyvaujančiomis valstybėmis narėmis. Šis įpareigojimas buvo aiškiai išdėstytas Tarybos reglamento (EB) Nr. 2533/98 4 straipsnyje ir konstatuojamosios dalies 17 punkte. Siekiant skaidrumo šis specialus įsipareigojimas pakartotas ECB reglamento Nr. ECB/1998/16 konstatuojamojoje dalyje.

5 PRIEDAS

Eurosistemos interneto svetainės

Centrinis bankas	Interneto svetainė
European Central Bank	www.ecb.int
Nationale Bank van België/Banque Nationale de Belgique	www.nbb.be arba www.bnb.be
Deutsche Bundesbank	www.bundesbank.de
Bank of Greece	www.bankofgreece.gr
Banco de España	www.bde.es
Banque de France	www.banque-france.fr
Central Bank of Ireland	www.centralbank.ie
Banca d'Italia	www.bancaditalia.it
Banque centrale du Luxembourg	www.bcl.lu
De Nederlandsche Bank	www.dnb.nl
Oesterreichische Nationalbank	www.oenb.at
Banco de Portugal	www.bportugal.pt
Suomen Pankki — Finlands Bank	www.bof.fi

6 PRIEDAS

Procedūros ir sankcijos, taikytinos sandorio šaliai nevykdant įsipareigojimų1. *Finansinės baudos*

Jeigu sandorio šalis pažeidžia konkurso taisykles ⁽¹⁾, dvišalių sandorių taisykles ⁽²⁾, pagrindinio turto naudojimo taisykles ⁽³⁾ arba dienos pabaigos procedūras ir sąlygas, leidžiančias pasinaudoti ribinio skolinimosi galimybe ⁽⁴⁾, Euro sistema taiko šias finansines baudas:

- i) už konkurso operacijų, dvišalių sandorių ir pagrindinio turto naudojimo taisyklių pirmą ir antrą pažeidimą, kurių abu padaryti per vienerius metus, finansinė bauda taikoma kiekvienam pažeidimui. Finansinės baudos, kurios gali būti taikomos, apskaičiuojamos kaip ribinė skolinimosi norma pridėjus 2,5 procentinius punktus,
 - už aukciono operacijų ir dvišalių sandorių taisyklių pažeidimą finansinės baudos apskaičiuojamos pagal užstato arba pinigų sumą, kurios sandorio šaliai nepakako atsiskaitymams, ją padauginus iš koeficiento 7/360,
 - už pagrindinio turto naudojimo taisyklių pažeidimą finansinės baudos apskaičiuojamos pagal reikalavimus neatitinkančio turto (arba turto, kurio sandorio šalis negali naudoti) sumą: 1) kurią sandorio šalis pateikė nacionaliniam centriniam bankui arba ECB, arba 2) kurios sandorio šalis neatsiėmė per 20 darbo dienų po įvykio, po kurio reikalavimus atitinkantis turtas nebeatitiko reikalavimų arba nebegalėjo toliau būti naudojamas sandorio šalies, ją padauginus iš koeficiento 1/360;
- ii) pirmąjį kartą pažeidus dienos pabaigos procedūrą arba sąlygą, leidžiančią pasinaudoti ribinio skolinimosi galimybe, taisykles, finansinės baudos, kurios gali būti taikomos, apskaičiuojamos taikant 5 procentinius punktus. Pakartotinių pažeidimų atveju baudos palūkanų norma padidinama 2,5 procentiniais punktais už kiekvieną pakartotinį pažeidimą per vienerių metų laikotarpį, apskaičiuojant pagal neteisėto pasinaudojimo ribinio skolinimosi galimybe sumą ⁽⁵⁾.

2. *Nefinansinės baudos*

Eurosistema nušalina sandorio šalį už konkurso operacijų ir dvišalių sandorių taisyklių bei pagrindinio turto taisyklių pažeidimus kaip apibūdinta toliau:

a) Nušalinimas pažeidus konkurso operacijų ir dvišalių sandorių taisykles

Jeigu per vienerius metus padaromas trečias tos pačios rūšies pažeidimas, be skiriamos finansinės baudos, apskaičiuotos pagal 1 dalyje aprašytą tvarką, Eurosistema sandorio šalį nušalina nuo tolesnių tam tikru laikotarpiu vykdomų tos pačios rūšies ir pagal tas pačias procedūras atliekamų atviros rinkos operacijų. Nušalinama toliau nurodytais atvejais:

- i) jeigu trečiojo pažeidimo atveju trūkstamo užstato arba pinigų suma sudaro iki 40 % visos teiktinos užstato arba pinigų sumos, taikomas vieno mėnesio nušalinimas;
- ii) jeigu trečiojo pažeidimo atveju trūkstamo užstato arba pinigų suma sudaro nuo 40 iki 80 % visos teiktinos užstato arba pinigų sumos, taikomas dviejų mėnesių nušalinimas;

⁽¹⁾ Taikoma, jeigu sandorio šalis negali pervesti pakankamos pagrindinio turto sumos atsiskaityti už likvidumo sumą, kuri jai buvo paskirta likvidumą suteikiančioje operacijoje, arba jeigu ji negali pateikti pakankamos pinigų sumos atsiskaityti už sumą, kuri jai buvo paskirta likvidumą mažinančioje operacijoje.

⁽²⁾ Taikoma, jeigu sandorio šalis negali pateikti pakankamos reikalavimus atitinkančio pagrindinio turto sumos arba jeigu ji negali pateikti pakankamos pinigų sumos atsiskaityti už dvišaliais sandoriais sutartą sumą.

⁽³⁾ Taikoma, jeigu sandorio šalis naudoja turtą, kuris neatitinka arba nustojo atitikti reikalavimus (arba kurio ji negali naudoti), būtinus suteiktai paskolai užtikrinti.

⁽⁴⁾ Taikoma, jeigu sandorio šalies likutis atsiskaitomojoje sąskaitoje yra neigiamas dienos pabaigoje ir netenkina sąlygų, leidžiančių pasinaudoti ribinio skolinimosi galimybe.

⁽⁵⁾ Finansinės baudos už taisyklių dėl turto, kuris laikomas atitinkančiu reikalavimus tik dienos paskolai gauti, naudojimo nesilaikymą yra numatytos tik TARGET teisės sistemoje. Tokie pažeidimai šiose gairėse nenagrinėjami.

iii) jeigu trečiojo pažeidimo atveju trūkstamo užstato arba pinigų suma sudaro nuo 80 iki 100 % visos teiktinos užstato arba pinigų sumos, taikomas trijų mėnesio nušalinimas.

Nepažeidžiant c punkto, šios finansinės baudos ir nušalinimo priemonės taikomos ir visiems kitiems nuosekliems pažeidimams, padarytiems per vienerių metų laikotarpį.

b) Nušalinimas pažeidus pagrindinio turto taisykles

Jeigu per vienerius metus padaromas trečias pažeidimas, be finansinės baudos, apskaičiuotos pagal 1 dalyje aprašytą tvarką, Eurosistema sandorio šalių nušalina nuo kitos atviros rinkos operacijos.

Nepažeidžiant c punkto, šios finansinės baudos ir nušalinimo priemonės taikomos ir visiems kitiems nuosekliems pažeidimams, padarytiems per vienerių metų laikotarpį.

c) Nušalinimas, kai ypatingais atvejais tam tikru laikotarpiu neleidžiama dalyvauti būsimose pinigų politikos operacijose

Ypatingais atvejais, kai to reikalauja įsipareigojimų nevykdymo atvejo (-ų) rimtumas, visų pirma atsižvelgiant į operacijų sumas, įsipareigojimo nevykdymo atvejų dažnumą arba trukmę, be finansinės baudos, apskaičiuotos pagal 1 dalyje aprašytą tvarką, gali būti svarstoma galimybė sandorio šaliai tris mėnesius neleisti dalyvauti jokiose būsimose pinigų politikos operacijose.

d) Kitose valstybėse narėse esančios įstaigos

Eurosistema taip pat gali nuspręsti, ar nušalinimo priemonė, kurią siūloma taikyti įsipareigojimų nevykdančiai sandorio šaliai, turėtų būti taikoma ir tos pačios įstaigos filialams, esantiems kitose valstybėse narėse.
